

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ ANABİLİM DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ BİLİM DALI

İSTANBUL KENT
ÜNİVERSİTESİ

6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN ÇOCUK YETİŞTİRME
TUTUMLARI İLE DİJİTAL EBEVEYNLIK FARKINDALIKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİDE ANNE BEKÇİLİĞİNİN ARACI ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin DOĞUKAN

İSTANBUL – 2024

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ ANABİLİM DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ BİLİM DALI

6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN ÇOCUK YETİŞTİRME
TUTUMLARI İLE DİJİTAL EBEVEYNLIK FARKINDALIKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİDE ANNE BEKÇİLİĞİNİN ARACI ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin DOĞUKAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Gülçin KARADENİZ

İSTANBUL – 2024

KABUL VE ONAY

Pelin DOĞUKAN tarafından hazırlanan “6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Dijital Ebeveynlik Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliğinin Aracı Rolü” adlı tez çalışmasının savunma tarihi 05/07/2024 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği ile İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin KARADENİZ

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Onay BUDAK

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SARI

.....

Üye

İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun tarih ve..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....

Doç. Dr. Bülent DEMİR

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Pelin DOĞUKAN

05/07/2024

ÖN SÖZ

Bu tezin yazılması aşamasında, çalışmamı sahiplenerek titizlikle takip eden ve bu zorlu süreçte başından sonuna kadar desteğini esirgemeyen çilemi çeken canım hocam danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gülçin KARADENİZ'e teşekkür ederim.

Bu yolda ki ilk adımlarımı atmama sebep olan canım ablam Selin DOĞUKAN iyi ki benim ablamdın çocukların her zaman özel olduğunu seninle öğrendim.

Her zaman ilham kaynağım olan ve yoluma her zaman ışık tutan, bir kez bile olsun bana inancımı kaybetmeden dimdik arkamda durmaktan vazgeçmeyen hem annem hem babam biricik annem Sadrime ARSLAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Kalplerindeki sevgiyi ve saygıyı en içten öğrendiğim anneannem Nefize ARSLAN'a ve üzüntümü kalbimin en derinlerinde yaşadığım tez sürecinde kaybettiğim canım dedem Recep ARSLAN'a hayatıma kattıkları her şey için çok teşekkür ederim sizlere minnettarım.

Araştırmaya katılan ve bu süreçte desteğini esirgemeyen herkese kalpten teşekkür ederim.

Pelin DOĞUKAN

05/07/2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	i
TABLO LİSTESİ.....	ii
ŞEKİL LİSTESİ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: AİLE VE SOSYALİZASYON SÜREÇLERİ.....	8
1.1. Çocuk Yetiştirme Tutumları	9
1.1.1. Babalık Stili	13
1.1.1.1. Babalık Stilinin Çocuğun Gelişimine Katkıları.....	15
1.1.1.2. Baba Katılımı.....	17
1.1.2. Annelik Stili.....	19
1.1.2.1. Annelik Stilinin Çocuğun Gelişimine Katkıları	19
1.1.2.2. Anne Bekçiliği.....	20
1.1.3. Güncel Ebeveynlik Kavramları	21
1.1.3.1. İnatlaşmadan Ebeveynlik Yaklaşımı	21
1.1.3.2. Helikopter Ebeveynlik Yaklaşımı	22
1.1.3.3. Kar Küreyici Ebeveynlik Yaklaşımı.....	23
1.1.3.4. El Ele Ebeveynlik Yaklaşımı.....	24
1.1.3.5. Yeni Nesil Ebeveynlik Yaklaşımı	24
1.1.3.6. Pozitif Ebeveynlik Yaklaşımı.....	25
1.1.3.7. Dijital Ebeveynlik Yaklaşımı	25
1.1.3.7.1. Dijital Ebeveynliği Etkileyen Faktörler.....	28
1.1.3.7.2. Dijital Ebeveynlerin Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri.....	28
BÖLÜM 2: YÖNTEM.....	30
2.1. Araştırmanın Modeli.....	30
2.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	31
2.3. Veri Toplama Araçları.....	33
2.3.1. Demografik Bilgi Formu	33
2.3.2. Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B).....	33

2.3.3. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)	34
2.3.4. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ)	34
2.4. Veri Toplama İşlemi	35
2.5. Verilerin Analizi	36
BÖLÜM 3: BULGULAR VE TARTIŞMA	38
3.1. Bulgular	38
3.1.1. Araştırmaya Ait Tanımlayıcı Bulgular	38
3.1.2. Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Dijital Ebeveyn Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliğinin Aracılık Etkisine Yönelik Bulgular.....	40
3.1.3. Babaların Ebeveyn Tutumları İle Dijital Ebeveynlik Tutumu Arasında Anne Bekçiliği Aracılık Analizi Bulguları.....	43
3.1.4. Sosyo-Demografik Bilgi Formuna Göre Babaların Ebeveyn Tutumu, Dijital Ebeveyn Tutumu ve Anne Bekçiliğinin Gruplara Göre Karşılaştırma Sonuçları	53
3.2. Tartışma	77
3.2.1. Babaların Ölçeklerden Aldıkları Puanlar İle Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Göstermekte midir?	78
3.2.2. Babaların Ölçeklerden Aldıkları Puan İle Anneler Sosyodemografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Göstermekte Midir?	88
3.2.3. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	92
3.2.4. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ-B) Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	96
3.2.5. Anne Bekçiliği Tutum Ölçeği (ABÖ-B) ile babanın Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?	103
3.2.6. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) Aracı Rol Oynamakta mıdır?	104
SONUÇ VE ÖNERİLER	106
KAYNAKLAR.....	111
EKLER	123
ÖZ GEÇMİŞ	130

KISALTMALAR

ABÖ-B	: Anne Bekçiliği Ölçeği-Baba Formu
DETÖ	: Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği
DMEKO	: Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama
DMRK	: Dijital Medya Risklerinden Koruma
ETÖ	: Ebeveyn Tutum Ölçeği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Katılımcıların Demografik Bilgileri.....	32
Tablo 2 : Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B)’na Ait Normallik Kontrolleri	37
Tablo 3 : Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ), Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B)’na Ait Tanımlayıcı İstatistikler	39
Tablo 4 : Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B), Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ve Dijital Ebeveynlik Ölçeği (DETÖ) Puanları Arasındaki İlişki Tablosu .	43
Tablo 5 : ETÖ-Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları	46
Tablo 6 : ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları	47
Tablo 7 : ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Engel Düzeyinin Aracılık Sonuçları	49
Tablo 8 : ETÖ-Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları	50
Tablo 9 : ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları	51
Tablo 10 : ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Engel Düzeyinin Aracılık Sonuçları	52
Tablo 11 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması	53
Tablo 12 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması.....	54

Tablo 13 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması.....	54
Tablo 14 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması	55
Tablo 15 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması.....	56
Tablo 16 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması.....	57
Tablo 17 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon, Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması	58
Tablo 18 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon, Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması	59
Tablo 19 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon, Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması	60
Tablo 20 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	61
Tablo 21 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	62
Tablo 22 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	62
Tablo 23 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	64
Tablo 24 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	65
Tablo 25 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması	65
Tablo 26 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	66

Tablo 27 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	67
Tablo 28 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	68
Tablo 29 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	69
Tablo 30 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	70
Tablo 31 : Anne Öğrenim Düzeyine Göre Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması.....	71
Tablo 32 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	72
Tablo 33 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	73
Tablo 34 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	74
Tablo 35 : Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	75
Tablo 36 : Babaların Dijital Ebeveynlik Tutumu Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	76
Tablo 37 : Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması	77

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 : Temel Aracı Değişken Modeli.....	30
Şekil 2 : Aracılık Modeli.....	44

ÖZET

İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Dijital Ebeveynlik Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliğinin Aracı Rolü

Pelin DOĞUKAN

Yüksek Lisans Tezi

Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı / Çocuk Gelişimi Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülçin KARADENİZ

Temmuz, 2024 –130

Araştırma kapsamında babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin aracı rolü ele alınmıştır. Çalışmaya 6 yaşında çocuğu olan 267 ebeveyn katılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması için 115 soru ve dört bölümden oluşan bir form kullanılmıştır. Birinci bölümde demografik bilgiler, ikinci bölümde Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), üçüncü bölümde Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ), dördüncü bölümde ise Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) yer almıştır. Araştırmanın sonucunda aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babalar ile dijital ebeveynlik farkındalığı arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin kısmi aracı olarak değişken rolü saptanmıştır. Yürütülmesi planlanan çalışmalarda ebeveynlerin anne bekçiliği davranışlarının daha farklı değişkenlerle birlikte çalışılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk Yetiştirme Tutumları, Dijital Ebeveynlik, Anne Bekçiliği

ABSTRACT

Istanbul Kent University Postgraduate Education Institute

The Mediating Role of Maternal Gatekeeping in the Relationship Between Child-Rearing Attitudes and Digital Parenting Awareness Among Fathers of 6-Year-Old Children

Pelin DOGUKAN

Master Thesis

Department of Child Development / Division of Child Development

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Gülçin KARADENİZ

July, 2024 –130

Within the scope of the research, this study examines the mediating role of maternal gatekeeping in the relationship between fathers' child-rearing attitudes and their awareness of digital parenting. The study included 267 parents of 6-year-old children. Data were collected using a comprehensive questionnaire form containing 115 questions across four sections: Demographic information in the first section, the Parental Attitude Scale (PAS) in the second section, the Digital Parenting Attitude Scale (DPAS) in the third section, and the Maternal Gatekeeping Scale Father Form (MGS – F) in the fourth section. The results indicated that maternal gatekeeping serves as a partial mediator in the relationship between fathers exhibiting overprotective parenting attitudes and their digital parenting awareness. The study suggests further exploration of maternal gatekeeping attitudes in relation to other variables in future research.

Key Words: Child-Rearing Attitudes, Digital Parenting, Maternal Gatekeeping

GİRİŞ

Çocuk yetiştirme tutumları, ebeveynin çocuk ile kaliteli ortam oluşturması, duygusal bir alan yaratması ve bu etkileşimde oluşan bakımın değeri çocuğun davranışları üzerindeki hakimiyeti olarak tanımlanmaktadır (Karadeniz, 2018). Baumrind'e (1972) göre, çocuk yetiştirme sürecinde ebeveynin ortaya çıkardığı tutum ve davranışlarını ebeveynlik stilleri olarak isimlendirmektedir. Ona göre anneler babalar bu stilleri ile kendi değer yargıları ve inançlarını çocuklarına aktarmaktadırlar (akt. Güngör ve Sümer, 1999).

Çocuklar farklı kültüre sahip olan anne baba tarafından yetiştirilmektedirler. Kùltürler arasındaki etkileşim ile birlikte ebeveynlik modellerinde değişimler ortaya çıkabilmekte ve çocuk yetiştirme tutumları çeşitlendirilmektedir (Yılmaz, 2018). Ebeveynlik stilleri kültürden kültüre değişebileceği gibi, belirli bir çevrede, zamana ve ailelere göre farklılaşmaktadır. Zaman içerisindeki bu değişimler farklı ihtiyaçların olması, sorumlulukların çeşitlenmesi ve aile içi ilişkilerde oluşan değişimle adlandırılmaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2012). Batı kültüründe çocuk yetiştirme stillerinin ilerleyen zaman içerisinde fazla bir değişim göstermediği belirtilmektedir (Güngör ve Sümer, 1999). Batı kültüründe çocuğun bağımsızlığının ve bireyliğinin ön planda olduğu saptanmıştır.

Sanayi devrimine geçiş süreciyle birlikte çocukluğa ilişkin farklı görüşler ortaya atılmış bununla birlikte bireyin, yeni çocuk algısına uygun olarak yetiştirilmesine önem verilmiştir. Bireyleşmenin ön plana çıkması, aile içerisindeki bağın artarak ekonomik bağdan duygusal bağa geçişiyle doyum oluşmasında önem kazandırmıştır (Uğur, 2018).

Aile yapısının değişmesiyle birlikte erkeklerin de ebeveyn olarak farklı tecrübeler kazandıkları saptanmıştır. Yıllar öncesindeki babanın görevi çocuklarına dini ve ahlak prensiplerini öğretmek iken sanayi devrimiyle birlikte bu rolünü değiştirmiş eve ekmek getiren kişi rolüne büründürülmüştür. Günümüzde ise teknolojiye ileriyelemlerle birlikte aile yapısının değişmesiyle oluşan yeni bir babadan söz edilmektedir. Yeni baba evinde eşine yardım eden, çocuklarının bakımını ve sorumluluklarını üstlenen bir rol almaktadır (Karadeniz, 2021; Sımsıkı, 2014). Yürütölen çalışmalar (Akgün, 2013; Belsky, 1981) evlilik ilişkisinin, eşlerin ebeveyn

rollerinin alınmasında önem taşıdığını bununda çocuğun davranışlarını ve gelişim sürecini etkilediğine dikkat çekmektedirler. Eşlerin ebeveyn rolleri almasıyla birlikte annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen farklı etkenler bulunmaktadır. Bu etkenler anne babanın sosyodemografik özellikleri, çocuğun yaşı, cinsiyeti, aile yapısı, anne babanın yetiştirilme tutumu gibi nedenler bunlardan bazılarıdır (Şanlı ve Öztürk, 2015).

Babanın çocuğu ile arasındaki ilişkinin çocuğun kişiliği üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Çocuklar babaları ile sıcak bir ilişki kurduklarında yaşantıları boyunca daha uyumlu, daha başarılı, akranlarıyla daha sıcak ilişkiler içerisinde olduğu belirtilmektedir (Karadeniz, 2019).

Teknolojideki gelişmelerle çocukların içerisinde bulunduğu ortamların anne ve babaya farklı roller yüklediği saptanmıştır. Ebeveynlerin çocukların gelişimini etkileyecek dijital dünyayı doğru bir şekilde kullanabilmeleri, çocukları için güvenli ve verimli bir alan oluşturmaları, çocuklarına rehberlik etmesi dijital ebeveynlik kavramını ortaya çıkarmıştır (Yay, 2019). Dijital ebeveyn, teknolojik gelişmelere açık olan ve çocuğunu dijital ortamlardaki olası risklere karşı koruyabilen birey olarak tanımlanmaktadır (Yurdakul ve ark., 2013).

Babaların çocuk yetiştirme tutumları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları, çocukların internette nasıl davrandıklarını ve dijital ortamda ne tür risklerle karşılaşabileceklerini etkileyen önemli bir faktördür. Babaların çocuk yetiştirme tutumları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları da anne bekçiliği üzerinde karmaşık bir etkiye sahip olabilir. Bunlar ailenin sosyoekonomik durumu, kültürel değerleri ve ebeveynlerin bireysel kişilikleri gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişebilir (Çoşkunmeriç, 2024; Nohutçu, 2024).

Yapılan araştırmalar, baba tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalığı arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir. Otoriter babalara sahip çocukların internette riskli davranışlarda bulunma olasılığı daha yüksekken, ilgili babalara sahip çocukların dijital vatandaşlık becerilerini geliştirme olasılığı daha yüksektir. Otoriter babalar, katı kurallar koyma ve çocuklarının dijital cihaz kullanımını sıkı bir şekilde kontrol etme eğilimindedir. Bu durum, çocuklarda dijital bağımlılık ve internette riskli davranışlara

karşı direnç geliştirmelerine yol açabilir. İlgili babalar, çocuklarıyla açık iletişim kurmaya ve dijital dünyayı keşfederken onları desteklemeye daha yatkındır. Bu da çocukların dijital vatandaşlık becerilerini geliştirmelerine ve internette daha sorumlu davranmalarına yardımcı olabilir. İhmalkâr babalar ise, çocuklarının dijital cihaz kullanımına yeterince dikkat etmeyebilir veya sınır koymakta zorlanabilir. Bu durum, çocukların internette uygunsuz içeriklere maruz kalmasına veya siber zorbalığa uğramasına yol açabilir (Çoşkunmeriç, 2024; Nohutçu, 2024).

Dijital ebeveynlik farkındalığı yüksek olan babalar, internetin riskleri ve faydaları konusunda bilinçlidir ve çocuklarına bu konuda rehberlik edebilir. Çocuklarının dijital cihaz kullanımını sınırlamak, uygun içeriklere erişmelerini sağlamak ve çevrimiçi gizliliklerini korumak için stratejiler geliştirirler. Dijital ebeveynlik farkındalığı düşük olan babalar, internetin risklerinden habersiz olabilir veya çocuklarının dijital cihaz kullanımını yeterince takip etmeyebilirler. Bu durum, çocukların internette tehlikelere karşı savunmasız kalmasına yol açabilir (Çoşkunmeriç, 2024; Nohutçu, 2024).

Alan yazın incelendiğinde, babaların aktif bir şekilde çocuk yetiştirmesine katılmasının, annelerin daha az endişeli ve daha fazla güvende hissetmesine yol açabileceğini göstermiştir. Bu durum, annelerin bekçilik rolünü daha az yoğun bir şekilde üstlenmelerine ve çocuklarına daha fazla özgürlük vermelerine katkıda bulunabilmektedir. Öte yandan, babaların dijital ebeveynlik konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması veya sorumluluk almaması, annelerin endişelerini artırabilir. Bu durum, annelerin çocuklarının internette maruz kalabileceği risklere karşı daha fazla korumacı davranmalarına ve bekçilik rolünü daha sıkı bir şekilde üstlenmelerine yol açabilmektedir.

Yürütölen sınırlı sayıdaki çalışmalar babaların otoriter veya katı bir yetiştirme tarzına sahip olması, annelerin çocuklarının internette daha fazla zaman geçirmesine ve riskli davranışlarda bulunmasına izin verme konusunda daha tereddütlü olmasına neden olabileceğine vurgu yapmaktadır. Bu durum, annelerin bekçilik rolünü daha yoğun bir şekilde üstlenmelerine ve çocuklarının çevrimiçi faaliyetlerini daha sıkı bir şekilde kontrol etmelerine yol açabileceğini düşündürmektedir.

De Luccie (1995), anne bekçiliği tanımını babanın rolü ve babanın katılımında annenin memnuniyetiyle ilişkili tutum olarak tanımlamıştır (akt. Başeğmez, 2023). Aktaş ve Aydın (2020) uyarlama çalışmasında anne bekçiliğini babaların çocuk katılımlarına yönelik annenin olumlu ve olumsuz tutumları olarak tanımlamıştır. Fagan ve Barnett (2003)’te yaptığı çalışmasından sonra anne bekçiliği kavramını “*babanın çocuk bakımı ve ev işleri konusunda, annenin izin verdiği sınırlar içerisinde, kontrollü olarak katılım sağlayıp var olabilmesi*” olarak tanımlamıştır (akt. Aktaş ve Aydın, 2017). Anne bekçiliği babaların çocuk yetiştirme tutumunda babanın çocuk ile ilişkisini kontrollü, sınırlandırıcı ve kolaylaştırıcı bir biçimde etkilemektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ekolojik boyutta dijitalleşen dünyada mikro yapıların işlevselliği üzerine hazırlanmıştır. Çalışmada babalık stili bir sistem olarak aile kuramından yola çıkılarak eşler alt sisteminin diğer alt sistemleri etkisi üzerinden ele alınmıştır. Bu bağlamda da anne bekçiliğinin aracı rolü incelenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Babalık stilinin, dijitalleşen mikro yapılarının işlevselliği ile eşler alt sisteminin diğer alt sistemlere etkisinde anne bekçiliğinin aracı rolünün incelendiği bir çalışma olmaması yönünden araştırma sonuçlarının literatüre katkı sağlayacağı ve daha sonra yapılacak olan çalışmalarda fikir yaratacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Problemi

Çalışmada aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır.

Problem 1. Babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

1.1. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5. Babaların izin verici çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.6. Babaların izin verici çocuk yetiştirme tutumları ile dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.7. Babaların aşırı koruyucu tutumları ile dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.8. Babaların aşırı koruyucu tutumları ile dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Problem 2: Babaların çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin anne bekleliği sergilemesi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

2.1. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin teşvik boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.2. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin engel boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.3. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin kontrol boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.4. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin teşvik boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.5. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin engel boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.6. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile çocuğunun annesinin kontrol boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.7. Babaların izin verici çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin teşvik boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.8. Babaların izin verici çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin engel boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.9. Babaların izin verici çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin kontrol boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.10. Babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin teşvik boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.11. Babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin engel boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2.12. Babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumları ile eşinin kontrol boyutu puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Problem 3: Anne bekçiliği ile babaların dijital ebeveynlik farkındalıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problem:

3.1. Anne bekçiliği teşvik boyutu puanları ile babaların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.2. Anne bekçiliği teşvik boyutu puanları ile babaların dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.3. Anne bekçiliği engel boyutu puanları ile babaların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.4. Anne bekçiliği engel boyutu puanları ile babaların dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.5. Anne bekçiliği kontrol boyutu puanları ile babaların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.6. Anne bekçiliği kontrol boyutu puanları ile babaların dijital medyadaki risklerinden koruma puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Problem 4: Babaların çocuk yetiştirme tutumları ve dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliği aracı rol oynamakta mıdır?

Araştırmanın Sayıtları

Bu araştırmanın sayıtları şu şekildedir:

1. Araştırmanın çalışma grubu evrenini yansıttığı varsayılmaktadır.
2. Katılımcıların çalışmada sorulan soruları (Sosyo-demografik Bilgi Formu, Ebeveyn Tutum Ölçeği, Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği, Anne Bekçiliği Ölçeği- Baba Formu) içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

1. Bu araştırma, İstanbul ilinde ikamet eden ve araştırmaya gönüllülük esaslı katılan, 1980 ve sonrası doğumlu dijital yerli kuşak mensubu olan 267 genç yetişkin ebeveynler ile sınırlı bir çalışmadır.
2. Araştırmada elde edilen bulgular katılımcıların ölçme araçlarına verdikleri bilgiler ile sınırlı olmaktadır.

BÖLÜM 1: AİLE VE SOSYALİZASYON SÜREÇLERİ

Aile toplumun temeli olmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasaya göre “*Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır*” (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982: 41). Aile çocuğun toplum içerisinde kabul gördüğü, geleceğinin temellerinin atıldığı, sevgi ve saygının oluşması ile birlikte toplumun bir üyesi haline geldiği yer olarak adlandırılmaktadır (Ulu, 2003).

Toplumsal değişimin gerçekleşmesiyle birlikte aile yapısında ve işlevlerinde bir takım değişikliklerin gerçekleştiğinden söz edilmektedir (Tükel, 2018). Bu bağlamda aile bireyin sosyalizasyon sürecindeki ilk bilgi aktarımını aldığı kurum olmaktadır. Aile toplumun en küçük yapı birimini oluşturması sebebiyle sosyalizasyonun en fazla gerçekleştiği ve toplumsal değer yargılarına sahip kurum olarak tanımlanmaktadır (Bağlı ve Sever, 2005). Aile bireyi sosyal hayata hazırlamaktadır.

Anne ve babanın çocuk yetiştirme tutumları en önemli sosyalizasyon süreçlerinden biri olarak dikkat çekmektedir ve çocuğun tüm gelişim alanlarını etkilediğine vurgu yapılmaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2015). Ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu, çocuk ile anne-baba içerisindeki sosyalizasyon sürecini oluşturmaktadır (Baumrind, 1966, 1991; Cox, 2006; Darling, 1999; Darling, Steinberg, 1993; Sümer ve Güngör, 1999).

Çocuklar farklı kültürler içerisinde farklı kültüre sahip olan anne baba tarafından yetiştirilmektedirler. Kültürler arasındaki etkileşim ile birlikte ebeveynlik modellerinde değişimler ortaya çıkabilmekte ve çocuk yetiştirme tutumları çeşitlendirilmektedir (Yılmaz, 2018). Ebeveynlik stilleri kültürden kültüre değişebileceği gibi, belirli bir çevrede, zamana ve ailelere göre farklılaşmaktadır. Zaman içerisindeki bu değişimler farklı ihtiyaçların olması, sorumlulukların çeşitlenmesi ve aile içi ilişkilerde oluşan değişimle adlandırılmaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2012). Batı kültüründe çocuk yetiştirme stillerinin ilerleyen zaman içerisinde fazla bir değişim göstermediği belirtilmektedir (Güngör ve Sümer, 1999). Batı kültüründe çocuğun bağımsızlığın ve bireyliğinin ön planda olduğunu saptamıştır. Çocukların bağımsız olarak hareket etmeleri ve başarıya duygusunu gerçekleştirebilir olmaları onları erken yaşta girişimde bulunmaya hazırlamıştır (Yılmaz, 2018).

Sanayi devrimine geçiş sureciyle birlikte çocukluğa ilişkin farklı görüşler ortaya atılmış bununla birlikte bireyin, yeni ocuk algısına uygun olarak yetiştirilmesine önem verilmiştir. Bireyleşmenin n plana çıkması, aile içerisindeki bağın artarak ekonomik bağdan duygusal bağa geçişiyle doyum oluşmasında önem kazandırmıştır (Uğur, 2018).

Aile yapısının değişmesiyle birlikte erkeklerin de ebeveyn olarak farklı tecrübeler kazandıkları saptanmıştır. Yıllar öncesinde babanın görevi çocuklarına dini ve ahlak prensiplerini öğretmek iken sanayi devrimiyle birlikte bu babanın rolünü değiştirmiş eve ekmek getiren kişi rolüne büründürülmüştür. Günümüzde ise teknolojiye ilerlemelerle birlikte aile yapısının değişmesiyle oluşan yeni bir babadan söz edilmektedir. Yeni baba evinde eşine yardım eden, çocuklarının bakımını ve sorumluluklarını üstlenen bir rol almaktadır (Karadeniz, 2021; Sımsıkı, 2014). Yrtlen alışmalar (Akgün, 2013; Belsky, 1981) evlilik ilişkisinin, eşlerin ebeveyn rollerinin alınmasında önem taşıdığını bunun da çocuğun davranışlarını ve gelişim sürecini etkilediğine dikkat çekmektedirler. Eşlerin ebeveyn rolleri almasıyla birlikte annelerin ocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen farklı etkenler bulunmaktadır. Bu etkenler anne babanın sosyodemografik özellikleri, çocuğun yaşı, cinsiyeti, aile yapısı, anne babanın yetiştirilme tutumu gibi nedenler bunlardan bazılarıdır (şanlı ve ztrk, 2015).

1.1. ocuk Yetiştirme Tutumları

ocuğu hayata karşı ilk anne ve babası hazırlamaktadır. Anne ve babanın çocukla olan iletişimi çocuğun aile ile olan arasındaki bağı etkilemektedir. Sağlıklı iletişimin gerçekleştiği ailelerde, aile bireyleri birbirlerini dinlemektedir ve anne-baba sorumluluğunu kabul etmektedir (stn, 2013).

Aile, ocuğun gelişimindeki duygusal, sosyal, fiziksel ve bilişsel gelişimin gerçekleştiği en temel ortamdır (Ekşi, 1990). Crow ve Crow'e (1965) göre bir ailenin en önemli sorumluluğu çocuğunun psikolojik ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılayabilmektir (Yücedağ, 1994). ocuğunu seven ve kabul eden anne baba onunla birlikte sıcak ve duygusal ilişki geliştirebilmektedir. Aile içerisindeki anne ve babanın tutumu, ocuk ile aralarındaki bağı etkilemektedir. Ebeveynlerin çocuklarına olan davranışları temelde

kendi anne ve babalarının davranışlarından etkilenmelerinin ve kendi çocukluklarında yaşadıkları anılardan etkilenmeleri sonucu oluşmaktadır (Yücedağ, 1994).

Ebeveynlik, içerisinde birçok davranışı bulunduran ve çocuğun da bu sonuçlardan etkilenebileceği karmaşık bir yaklaşım olarak söz edilmektedir. Çocuk yetiştirme tutumları ebeveynin çocuk ile kaliteli bir iletişim ortamı oluşturması, duygusal bir alan yaratması ve bu etkileşimde oluşan bakımın değeri çocuğun davranışı üzerindeki hâkimiyeti olarak tanımlanmaktadır (Karadeniz, 2018). Anne ve baba arasındaki etkileşim onların çocukları ile olan iletişiminde de yansımaktadır ve çocuklarına karşı geliştirdikleri olumlu davranış ve tutumları da etkilemektedir (Çağdaş, 2012). Ebeveynler arasındaki yaklaşım, çocuğun davranışlarını şekillendirirken aynı zamanda gelecekteki davranışları da etkilediği saptanmıştır (Yeşilyaprak, 1989).

Çocuk yetiştirme tutumlarının çocuğun davranışları ve eğilimi üzerinde önemli bir etkisi olmaktadır. Çocuğuyla ilgilenen açıklayıcı/otoriter bir tutum sergileyen ailede yetişen çocuk bağımsızlığını kazanabilmektedir ancak ailesinden yeterince sevgi ve yakınlık görmeyen bir çocuk sevgisiz aile ilişkisiyle yetişmektedir (Yücedağ, 1994).

Çocuğa karşı yaklaşım ve tutumlar zamanla farklı şekillere dönüşse de çocuk yetiştirme tutumlarında sosyal, kültürel, ekonomik ve tarihsel faktörlerin etkili olduğundan da söz edilmektedir (Uğur, 2018). Çocuk yetiştirme tutumları farklı kültürden etkilenebilmektedir ve çocuklar farklı kültürden anne ve babalar tarafından yetiştirilebilmektedir. Bu bağlamda anne ve babanın rolleri de kültürden kültüre farklılık gösterebilmektedir. Bu farklılık toplumdaki iş bölümüne, erkek ve kadın hakkındaki yaklaşımlara ve cinsiyet durumuna bağlı olmaktadır (akt. Yücedağ, 1994; Ausubel, 1958).

Ailelerin tutumu içerisinde bulundukları aile yapısına ve normlara göre de şekillenmektedir. Kırsal kesim ya da kentsel kültüre sahip olan her bir ailenin toplum içerisinde belirli bir konumu bulunmaktadır (Pekkarakaş, 2010). Çocuğun kişilik gelişiminin temellerinin atıldığı ve gelişiminin hızlı olduğu bu dönemde aile ortamı eğitim açısından önem oluşturmaktadır (Kılıç, 2007).

Geleneksel aile yapısında baba otoriteyi temsil etmektedir ve geleneklerin getirdiği bu rol de baba çocuğuyla sıcak ilişkiler kurmasına engel oluşturmaktadır. Geleneksel aile yapısıyla gerçekleşen evlilikler erkek ve kadında birbirlerinin alanlarını öğrenmelerine ve rollerinin karışmamasına neden olmaktadır (Yücedağ, 1994).

Aile yapısının değişmesiyle birlikte anne-baba ve çocuk üçgeninden oluşan çekirdek ailelerdeki yükseliş aileyi bağımsız kılmakta ve akrabalar içerisinde beraberliği azalttığı aktarılmaktadır. Yürütülen çalışmalar (Çiçekler ve Pirpir, 2015) annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını geniş ve çekirdek aile olmasına göre incelediğinde demokratik, otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici alt boyutlarda ele almış ve anlamlı bir farklılık saptamamıştır.

Maccoby ve Martin'e (1983) göre çocuk yetiştirme stillerinde iki temel boyutun varlığı vardır, bunlar da “duyarlılık” ve “talepkarlık” olarak tanımlanmaktadır. Maccoby ve Martin dört ebeveynlik stilini ele almışlardır. Bunlar; açıklayıcı/otoriter anne-babalar, otoriter anne-babalar, izin verici/şımartan anne-babalar ve izin verici/ihmkar anne babalar olarak tanımlanmaktadır. Açıklayıcı/otoriter anne-babalar talep ve duyarlılık konusunda çocukla anlaşabilen kişilerdir, otoriter anne-babalar çocuklarına karşı talepkar olarak yüksek ancak duyarlılık olarak düşük kişilerdir, izin verici/şımartan anne-babalar çocuklara karşı talepkar olarak düşük ancak duyarlılık olarak yüksek kişilerdir, izin verici/ihmkar anneler ve babalar ise çocuklarına yönelik talepkar ve duyarlılık olarak düşük kişiler olarak tanımlanmaktadır. Steinberg ve ark. (1991, 1994) tarafından yapılan çalışmalarda, anne ve babanın çocuğa gösterdiği iki temel boyut olan yakınlık, kabul ve sevgi ile anne-babanın çocukları üzerinde oluşturdukları denetim ve kontrolün derecesini yansıttığını aktarmaktadırlar (akt. Güngör ve Sümer, 1999).

Steinberg ve ark. (1994) dört temel çocuk yetiştirme stili saptamıştır. Bu bağlamda çocuk yetiştirme stili kabul/sevgi boyutu ile denetim/kontrol boyutunun gerçekleşmesinden meydana gelmektedir. Bunlar; otoriter çocuk yetiştirme stili, açıklayıcı/otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici ihmkar stil olarak sınıflandırılmaktadır. Otoriter çocuk yetiştirme stili sergileyen anne-babalarda denetim ve kontrol yüksek iken kabul ve sevgi düşüktür, açıklayıcı/otoriter stilde ise denetim orta seviyede iken kabul ve sevgi yüksektir, izin verici ihmkar tutum sergileyen anne-

babalar ise ya çok denetim ya da hiç denetim kurmazlar ancak gösterdikleri sevgi ve kabul yüksek düzeydedir, izin verici/ihmkar ebeveynler ise yeterli düzeyde denetim kuramaz ve kabul, sevgi yeterli olmadığından söz edilmektedir.

Otoriter stil de kuralları otorite belirlemektedir ve çocukların kurulan kurallara uymaları, tartışmasız saygı göstermeleri beklenmektedir ancak çocuk kurallara uymadığında ise cezalandırılabilir. Anne-babanın çocuğu sürekli denetim altında tutması, çocukta güvensizlik oluşturmada ve aşırı bağımlılık, hayal kırıklığı gibi duyguların yaşanmasına yol açmaktadır (Yücedağ, 1994). Çocuğun çevresine karşı yaşadığı hayal kırıklığı gelecekte bağımlı bir birey olmasına yol açabilmektedir (Yavuzer, 2001).

Aşırı koruyucu tutum sergileyen ebeveynler ise çocuklarına karşı aşırı korumacı bir davranış gösterdiğinden onlara fırsat sunmadan her şeyi çocuğunun yerine kendisi yapmaktadır (Seydoğulları, 2008).

Açıklayıcı/otoriter tutum sergileyen aileler çocuklarını desteklerler, çocuklarına söz hakkı verirler ve bağımsız bir kişilik geliştirip özerklik kazanmaları için gerekli ortamı yaratarak destek olmaktadır (Pekkarakaş, 2010). Bu aileler çocuklarıyla ilgi ve denetimin dengeli olduğu bir iletişim kurmaktadır. İzin verici ihmkar yetiştirme stiline sahip anne-baba yeterli sevgi ve ilgiyi göstermemektedir. Bu tutumla yetişen çocuk sevgi ve ilgiden yoksun olduğu gibi istenmediği duygusuna sahip olmakta ve kendisini de sevmemekte ve kaybetme duygusu yaşamaktadır (Tuzcuoğlu, 2004). Çocuk ilgi çekmek için saldırgan davranışlar sergileyebilmektedir (Aydın, 2002).

Otoriter, aşırı koruyucu, baskıcı, talep etmeyen ve kontrol etmeyen anne-babaya sahip olan çocukların da ileride aileleri gibi oldukları belirtilmektedir (akt. Yücedağ, 1994; Mussen, 1974). Çocuk yetiştirme tutumu konusunda anne-babanın çocuğuna gösterdiği sevgi ile birlikte, çocuğun davranışlarına karşı uyguladığı denetim ve kontrol boyutu da önemli olmaktadır (Ekşi, 1990).

Tutarlı bir disiplin içerisinde yetişen çocuk ruhsal ve toplumsal olarak gelişim gösterebilmektedir (Yavuzer, 1990). Dayağın disiplin olarak kullanıldığı ailelerde

yetişen çocuklar içsel denetime bağlı değil dışsal denetime bağlı kalmaktadırlar (Yücedağ, 1994).

Belsky'e (1981) göre, eşlerin ebeveyn rollerinin alınmasında evlilik ilişkisinin önem taşıdığına ve bunun da çocuğun davranışlarını ve gelişim sürecini etkilediğinden söz edilmektedir (akt. Akgün, 2013). Eşlerin ebeveyn rolleri almasıyla birlikte annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen farklı etkenler bulunmaktadır. Bu bağlamdaki etkenler anne-babanın sosyo-demografik özellikleri, çocuğun yaşı, cinsiyeti, aile yapısı, anne-babanın yetiştirilme tutumundan söz edilmektedir (Şanlı ve Öztürk, 2015).

Ebeveynlik stilleri içerisinde anne-babalık stili tek tek ele alınarak bahsedilmesi gereken ve önem taşıyan tutumlardır. Bu stiller çocuklarını yetiştirdikleri duygusal bağlam olarak tanımlandığından çocuğun kişilik gelişiminin üzerinde belirleyici bir etken olduğu düşünülmektedir (Aglia, 2005; Haktanır ve Artar, 2001; Kağıtçıbaşı ve ark., 2001; Kapçı ve Küçüker, 2006; Kim ve Chung, 2003; McGinn ve ark., 2005; Sümer ve ark., 2010; Tuzgöl-Dost, 2007; Türkmen, 2012, akt. Karadeniz, 2019). Anne ve babanın tutarsız davranışlar sergilemesi çocuğun başarısındaki süreci etkilemekte, anne ya da baba arkasına saklanan bir kişilik oluşturmaktadır. Bu bağlamda da annelik ve babalık stili aynı olmamaktadır.

1.1.1. Babalık Stili

Türk Dil Kurumu'na (2023) göre, baba *“bir çocuğun dünyaya gelmesinde rolü olan, babalık duygusu olan, çocuk sahibi erkek, koruyucu”* olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun gelişiminde annelerin rolü olduğu kadar babaların da önemli rolü olmaktadır. Babaların çocukları ile aralarındaki ilişkisinde çocuğun kişiliği üzerinde etkisi olduğundan söz edilmektedir. Babaların çocuk yetiştirme stilleri erkek çocuklar için önem oluşturmaktadır. Çocuklar babaları ile sıcak bir ilişki geliştirdiklerinde ileriki yaşantıları süresince daha uyumlu, akranları ile sıcak ilişkiler kurmada daha başarılı bir ortam oluşturdıkları vurgulanmaktadır (Karadeniz, 2019).

Çocukların babaları ile etkileşimi onların gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (McBride ve Mills, 1993). Lamb'e (1997) göre, (akt. Pekkarakaş, 2010) güvenli anne-baba bağına sahip çocuklar güvensiz bağlanan çocuklara göre çevrelerinde tanımadıkları

insanlarla daha iyi iletişim kurmaktadır, güveli bağ oluşturan çocuklar yaşıtlarıyla birlikte daha olumlu ve karşılaştıkları karmaşık durumlar karşısında bulunmaya daha hazır halde olmaktadırlar.

Çocukların babalarıyla yakın ve sıcak ilişkiler kurması onları psikolojik olarak daha uyumlu, okulda daha başarılı ve akranlarıyla ilişkilerinde daha iyi oldukları yönünde yorumlanmıştır (Koçak, 2004). Ülkemizde erkek çocuk ile baba arasındaki ilişkinin, saygı ve korku içerisinde ilerleyen aşırı kontrolcü bir şekilde olduğundan söz edilmektedir (Fişek 1991; Sunar ve Fişek, 2005).

Baba ve çocuk arasındaki ilişkinin kaliteli olmasının çocuğun gelişimi üzerinde olumlu olduğu aktarılmaktadır (Bakanay, 2007). Yapılan araştırmalarda ailede ebeveynin sergilediği davranışların toplumsal cinsiyet rollerinin aktarılmasında önemli olduğundan söz edilmektedir (Crouter ve ark., 1995; Simons, 1992, akt. Karadeniz, 2019). Örneğin; babanın ilgisinin çocukların duygusal olgunluğa erişmelerini ve akademik performansını etkilediği belirlenmiştir (Marsiglio, 1995; Lamb, 1997, akt. Pekkarakaş, 2010). Babanın rolü oldukça kritiktir. Ailesi tarafından benimsenen, değer gören çocuk sevilip önemsendiğine inanmaktadır. Bu bağlamda baba çocuk için dış dünyayla köprü rolünü üstlenmektedir.

Toplum içerisinde kadınlar annelik ya da eş gibi statüler ile adlandırılırken, erkekler de bu meslek ya da unvan şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Babalık rolü kişinin bu rolü üstlenmesiyle birlikte ve toplum tarafından oluşturulan rol ile adlandırılmaktadır (Karadeniz, 2019).

Babalık stili, toplum tarafından şekillenen ve babanın çocuğuna karşı yükümlü olduğu görev olarak tanımlanmaktadır (Yanardağ, 2016). Babanın rolü yalnızca çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak değil, onunla ilgilenmek ve bakımını da yapmaktır, bu role sahip olan babalar çocuklarıyla daha çok vakit geçirmektedir. Çocuğunun yetiştirilme sürecine katılan ve sorumluluk alan baba çocuğu için daha adil bir ortam oluşturmaktadır. Bu bağlamda çocuklar yeni koşullara çabuk adapte olabilmekte ve farklı insanlarla daha kolay anlaşabilmektedir (akt. Kuzucu, 1999).

Şahin (2000), çocukların içinde bulundukları kendi dünyaları hakkında anne ve babaların da bilgi sahibi olmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Babanın arabasını temizlerken oğlunun da lastikleri temizlemesine izin vermesi gerektiğini ve bu konuda çocuğunda fikir kurabilme becerisine yardımcı olacağından söz edilmektedir.

Anne-babanın çocuk yetiştirme tutumları, içerisinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel durumları, yaşadığı yeri, çocuğun karakteri ve kişiliğini, sosyal çevresini, davranışlarını ve algısını, fiziksel ve ruhsal durumunu etkileyen bir durum olmaktadır (Çakmak ve Kaplan, 2015). Annenin çocuk yetiştirme tutumunu babanın katılımı da etkilemektedir (Sımsıkı, 2014). Eşlerin ebeveyn rolleri almasıyla birlikte annelerin çocuk yetiştirme tutumunu etkileyen etkenler; anne-babanın sosyo-demografik özellikleri, anne-babanın yetiştirilme tutumu, ailenin yapısı, çocuğun yaşı ve cinsiyeti, annenin yaşı gibi özellikler bunlardan birkaç tanesi olmaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2015).

1.1.1.1. Babalık Stilinin Çocuğun Gelişimine Katkıları

Çocuklar zamanının çoğunluğunu ailesi ile birlikte geçirmektedir bu yüzden de sağlıklı bir gelişim göstermesinde anne ve babanın rolü önem oluşturmaktadır. Çocuğun sağlıklı bir gelişim göstermesinde annenin etkileşimi kadar babanın da çocuk ile etkileşim içerisinde olması gerekmektedir. Anne ve babanın rolleri farklıdır. Bronstein ve Zlotnik (2008), baba -çocuk ilişkisinin anne-çocuk ilişkisinden nitelik ve nicelik yönü ile birlikte farklılık gösterdiğini aktarmaktadır (akt. Uyanık ve ark., 2005).

Babanın çocuklarının gelişimi üzerinde olumlu ve etkili bir yer alması için etkin bir iletişim içerisinde olması gerekmektedir. Babanın çocuğuna karşı oluşturduğu tutum ve davranışlar sağlıklı bir gelişim için önem oluşturmaktadır. Babanın çocuk ile nitelikli bir vakit geçirmesi onu daha iyi tanımasına, kişisel özellikleri hakkında bilgilenmesine olanak sağlamaktadır (Taşkın, 2011).

Erken çocukluk döneminde olan çocuk babasının ona yeni şeyler öğretmesinden mutlu olmakta ve babasıyla geçirdiği verimli zamandan keyif almaktadır. Baba çocuk ile olumlu bir etkileşim içerisinde olduğunda çocuğun daha başarılı bir arkadaşlık ilişkisi geliştirdiğinden söz edilmektedir ancak babanın çocuğuyla etkileşiminin düştüğü anlarda çocuklarda olumsuz davranışlar görülebilmektedir (Tezel ve Özbey, 2009).

Babaların çocuklarıyla birlikte verimli zaman geçirerek çocukları bağımsız olmaya teşvik ettiği ve etkili iletişim kurarak ise çocukların, dil gelişimi, bilişsel gelişim, sosyal gelişim ve duygusal gelişim alanlarını desteklediğinden söz edilmektedir (Uyanık ve ark., 2005).

Babaların çocuklarına ayırdıkları zaman ve geçirdikleri kaliteli vakit ile birlikte beraber yaptıkları etkinlikler bilişsel gelişim düzeyinin gelişmesinde önemli olmaktadır (Şahin ve Demiröz, 2014). Yoğun çalışan babaların çocuklarıyla yeterince vakit geçirememesi ve onlara nitelikli zaman ayıramaması çocuklarda içe kapanıklık gibi davranış problemlerine neden olmaktadır (Tezel ve Özbey, 2009).

Makusha ve ark. (2013) babaların çocuklarıyla ilişkisinin yetişkinlikteki ebeveynlik tarzını da etkilediğini aktarmaktadırlar (akt. Belli ve ark., 2021). Bu bağlamda da erkek çocuklarının nasıl birer baba olacağını ve kız çocuklarının da evlenecekleri eşlerinden beklentisini belirlemektedir. Kız çocuklarının baba ile etkileşim içerisinde olması onların cinsiyete özgü davranışlarını göstermesinde daha fazla etkili olduğu ifade edilmektedir (Kılıç, 2009, akt. Belli ve ark., 2021).

Erkek çocuklarının babası ile özdeşleşerek erkeksi davranışlar kazanmasının baba- çocuk ilişkisinin gelişmesinde destekleyici bir yere sahip olduğu ve erkeksi davranmayı öğrendikleri araştırmalarda ileri sürülmektedir (Uyanık ve ark., 2005). Babanın rolü erkek çocukta cinsiyet kavramının belirlenmesinde önemli bir etken iken kız çocuğunda karşı cinse karşı duyulan ilginin şekil oluşturmada önemli olmaktadır (Tezel ve Özbey, 2009). Cinsiyet rollerinin oluşmasında kız-erkek çocuklarının anne ve babasıyla özdeşim içerisinde olması önem taşımaktadır (Belli ve ark., 2021).

Yaşamın ilk zamanlarında baba ile etkileşim içerisinde olmayan çocuğun etkileşim içinde olan çocuklara göre akademik performansının daha düşük olduğu, okula hazırlık sorunlarını daha çok yaşadığı ve zeka seviyelerinin daha düşük olduğu yapılan çalışmalarla aktarılmaktadır (Jeynes, 2016; Uzun ve Baran, 2019, akt. Belli ve ark., 2021). Babaların çocuklarıyla yakın ve sıcak ilişkiler kurması onların çevresiyle psikolojik olarak daha uyumlu olmalarını, okulda daha başarılı ve akranlarıyla etkileşimlerinin daha iyi olduklarından söz edilmektedir (Koçak, 2004).

Pruett 'e (2000) göre, okul öncesi çocuğa sahip olan ve çocuklarıyla ilgilenen babaların çocuklarının okula hazırbulunuşluk düzeyinin çocuklarıyla ilgilenmeyen babalara göre daha iyi olduğu, bu bağlamda babaların çocuklarıyla ilgilenmesinin de okulda yaşadıkları sıkıntı ve stresle başa çıkmada daha etkili oldukları aktarılmaktadır (akt. Taşkın, 2011). Erdoğan (2004) babalarından etkili ve yüksek ilgi gören çocukların empati kurma ve girişimci davranışlarının olumlu etkilediğinden söz etmektedir. Babalar çocuklarına annelerinin gösterdikleri tutuma göre, bağımsız davranabilecekleri bir davranış tutumu göstermektedirler (Belli ve ark., 2021).

1.1.1.2. Baba Katılımı

Baba katılımı babanın çocuğuyla gerçekleştirdiği iletişim, çocuğuyla kullandığı dil, çocuğunu yetiştirme şekli, çocuğu için sergilediği maddi destek ve çocuğun hayatındaki yeri şeklinde tanımlanmaktadır (Cabrera ve ark., 2007; Downer ve ark., 2008, akt. Kurşun, 2019). Baba ve çocuk arasında gerçekleşen karşılıklı etkileşim, özellikle çocukla birlikte aile sistemindeki etkilerini de temsil etmektedir (Cabrera, Fitzgerald, Bradley ve Roggman, 2007; Cox ve Paley, 2003, akt. Aktaş ve Aydın, 2020).

Baba katılımı, çocukların fiziksel, bilişsel, dil, sosyal-duygusal gelişim alanları üzerinde gerekli ve etkili olmaktadır. Babaların çocukları ile birlikte rol aldığı etkinlikler, geçirdikleri zamanın süresi ve niteliği, çocuğu için maddi destek ve kararlar vermesi açısından önem oluşturmaktadır (Goldwire, 2012; Jones ve Mosher, 2013, akt. Özyürek ve ark., 2018).

Pleck (2010), baba katılımını baba ile çocuğun karşılıklı temas içerisinde olması, ulaşılabilir olması ve sorumluluğu olarak tanımlamaktadır. Baba çocuğu ile doğrudan etkileşim içinde olamasa da babanın çocuk için ulaşılabilir ve birebir iletişim içerisinde olmasını ifade etmektedir (Sönmez, 2021). Baba katılımı çok boyutlu olmaktadır ve baba katılımı boyutları konusunda iki önemli model olduğu saptanmıştır (Cabrera ve ark., 2007).

İlk model, Lamb ve Pleck 1980'de baba katılımı kavramını kazandırmış ve baba katılımı kavramsallaştırmasını "*doğrudan temas*", "*çocuğa ulaşılabilir olma*" ve "*sorumluluk*" olmak üzere üç temel boyuttan oluştuğunu aktarmaktadırlar (Pleck,

2010). Babanın çocuğunun temel ihtiyaçlarını karşılaması ve onunla zaman geçirip oyunlar oynaması “*doğrudan temas*” boyutunu, çocuğuna ihtiyacı olduğunda yanında olduğunu ve onu sevdiğini hissettirmesi “*ulaşılabilir olması*” boyutunu, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayacağı maddi desteği sağlaması ve rahat içinde yaşaması için gelecek planları yapması “*sorumluluk*” boyutunu oluşturmaktadır (Aktaş, 2017). Pleck, baba katılımı kavramının yeniden incelenmesini önermiş bu bağlamda da baba katılımı Pleck’e (2010) göre, olumlu doğrudan temas aktiviteleri, sıcaklık ve duyarlılık ile kontrol olmak üzere üç temel boyuttan oluştuğu söz edilmektedir.

İkinci model de ise baba katılımı bilişsel alan, duyuşsal alan ve davranışsal alan olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Babaların 15 farklı katılım türü gösterdiği belirtilmiş ve bununla ilgili çeşitli aktiviteler belirlenmiştir. Palkovitz (2002), bilişsel ve duygusal alanlar olmak üzere yeni boyutlar ilave etmiştir (akt. Sımsıkı ve Şendil, 2014).

Baba katılımı, çocuğun gelişimini doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda baba katılımı annenin ebeveynlik kalitesini de etkilediği için çocuğun gelişimi üzerinde de olumlu rol oynamaktadır. Babanın çocuğun bakımı konusunda eşine destek olması, annenin çocuklarına karşı daha duyarlı ve sabırlı bir ebeveynlik gösterdiğinden söz edilmektedir (Allen ve Daly, 2007; Lamb, 2000; Lewis ve Lamb, 2003; Tessier ve ark., 2009, akt. Uludağlı, 2017).

Babaların çocukların eğitim sürecine dahil olması, çocuklarının gelişimine katkı sağlaması ve aktif rol alması baba-çocuk ilişkisinde birlikte kaliteli zaman paylaştıklarından söz edilmektedir (Gürşimşek ve ark., 2007). 3-6 yaş çocuğu olan babaların çocukların gelişimine olan katkıları, birlikte zaman geçirmeleri ve çocukların sorunlarıyla başa çıkma becerisi kazanmalarında önem oluşturmaktadır (Arslan ve Durmaz Kandaz, 2004).

Babaların aile içerisindeki katılımları çocuklar üzerinde etkili olmaktadır. Babaların çocuklarıyla beraber vakit geçirmeleri çocukların gelişimlerine katkı da oluşturmaktadır. Babaların çocuklarının gelişiminde etkili rolünün olmasıyla birlikte aile içerisindeki etkisinde düzenlemeler olmaktadır. Bu bağlamda doğumdan sonra yalnızca annelere verilen doğum izninin babalar için de geçerli olması hakkında söz edilmektedir (Uludağlı, 2017). Resmi gazetede yayınlanan ve 2011 yılında meydana

getirilerek yayımlanan yasal değişiklikler ile birlikte devlette görevli olan memur babalara, karısının doğum yapmasıyla birlikte isteği üzerine on günlük babalık izni verilmektedir (Resmi gazete, 2011). Yasaların değişmesiyle birlikte babalık izni baba katılımında etili olmuş ve babaların doğumdan sonra çocuğu ile birlikte daha çok bağ kurmasına fırsat oluşturduğu saptanmıştır (Sönmez, 2017).

Tarihsel süreç ile birlikte babanın rolü geçmişten bu yana değerlendirildiğinde, babanın rolü çocuğun gelişimi ve evdeki ihtiyaçları karşılamak, ev içerisindeki otoriteyi sağlamak iken bu geçen zaman içerisinde babanın rolünün çocuğun yaşamına daha çok dahil olduğu, babanın daha çok sorumluluk yüklendiği ve anne-babanın ortak bir ebeveynlik sergilediğinden söz edilmektedir (Adamsons ve Johnsons, 2013; Bianchi ve Milkie, 2010; Lamb, 2000; Sarkadi ve ark., 2008, akt. Kurşun, 2019).

1.1.2. Annelik Stili

Çocuklar doğduğu andan itibaren anneleriyle sürekli iletişim içerisinde olmaktadır. Çocuğun rol modeli anne ve babasıdır. Öğrenmeye açık olan çocuk anne-babasını model almakta ve taklit becerilerini geliştirmektedir.

Haktanır ve Baran'da (1998), anne-babalık stiline benlik saygısı arasında ilişki olduğundan söz etmiştir, demokratik tutumun çocuğun yüksek benlik saygısına neden olduğu, ilgisiz ve otoriter tutumun ise düşük benlik saygısına neden olduğunu ifade etmiştir (akt. Altınok, 2017). Aşırı hoşgörölü tutum sergileyen anneler çocuk merkezli olmaktadır. Bu annelik stiline sahip anneler çocuklarının sınırlarını aşmakta, sabırları tükendiğinde ise tepki ve ağır cezalar verebilmektedirler (Ekşi, 1990).

Şanlı ve Öztürk (2015), annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerden söz etmektedir. Annenin yaşı, cinsiyeti, yetiştirilme tarzı, aile yapısı bunlar etkileyen etmenlerden birkaç tanesidir.

1.1.2.1. Annelik Stiline Çocuğun Gelişimine Katkıları

Annelerin çocuklarını dinlemesi ve onlara açıklayıcı bir tutum sergilemesi, çocuğun girişimciliğini desteklemektedir. Annelerin çocuk yetiştirme stilleri, çocuğun kişilik gelişiminde önemli olmaktadır (Cantekin ve Akduman, 2020).

Çocuklar doğumdan itibaren hatta daha anne karnında anneyle iletişim halindedir. Çocuğun içerisinde bulunduğu aile ile en etkili iletişimi sürdürdüğü kişi annesidir. Annenin çocuk ile ilişkisi kişilik gelişimindeki en önemli bileşenini oluşturmaktadır (Ersoy ve Şahin, 1999; Yavuzer, 2005).

Annelerin okul öncesi dönemdeki çocuklarına yaklaşımı çocuklarının gelişimini çok fazla etkilemektedir. Anne çocuğun ilk öğreticisidir ve olumlu davranışlar sergilemesinde etkili bir role sahip olmaktadır (Aydın ve Ayhan, 2021). Çocuk anne-babasını taklit etmekte ve rol model almaktadır (Tuna, 2018).

1.1.2.2. Anne Bekçiliği

Bekçilik kavramını ilk defa DeLuccie (1995) annelerin babalar üstündeki etkilerini aktarmak için kullanmış, Allen ve Hawkins (1999) ise anne bekçiliğini annenin inançları ve davranışları doğrultusunda babayı sınırlandırması, babanın ev işlerine dahil olmasını engellemesi olarak tanımlandırmıştır (akt. Aktaş ve Duman, 2021).

Austin ve ark.'na (2013) göre bekçilik kavramı, ebeveynlerden birinin gösterdiği tutum ve davranışların çocuk ile öteki ebeveyn arasındaki etkileşime bağlamakta, ebeveynin çocuğun hayatında yer almasına ve bu etkileşimin kalitesine yansıttığı davranış olarak aktarılmaktadır (Karabulut ve Şendil, 2017). Kulik ve Tsoref 'e (2010) göre anne bekçiliği aşırı koruyucu ebeveyn stili içerisinde ele alınmakta ve baba da dahil olmak üzere annenin çocuğuna bakım veren kişileri sınırlandırarak, babanın evdeki işlerine katılımını engellediği tutum olarak aktarmaktadır (akt. Palancı, 2021).

Puhlman ve Pasley (2013) anne bekçiliği kavramını tekrardan incelemiş ve annenin baba ile çocuk ilişkisini kontrollü, kolaylaştırıcı veya sınırlayıcı yöntemler ile birlikte kullanarak ilişkinin düzenli ve tutarlı bir biçime gelmesini sağladığı tutum olarak tanımlandırmıştır (Aktaş ve Duman, 2021).

Puhlman ve Pasley (2013) anne bekçiliğini teşvik edici, engel ve kontrol olmak üzere üç alt boyutta ele almıştır. Teşvik boyutunda bekçilik eşinin desteğini olumlu gören annenin, babanın çocuğu ile katılım sürecini desteklediği ve sürece katılımını kolaylaştırdığı, engel boyutunda bekçilik annenin baba ile çocuk arasındaki etkileşimini engellediği, babayı eleştirdiği, desteklemediği aynı zamanda kötülediği, kontrol de ise

düzenleme, planlama ve sınırların gerçekleştiği karar merkezi olmayı belirten bekçilik boyutu olmaktadır (Aktaş ve Aydın, 2020).

1.1.3. Güncel Ebeveynlik Kavramları

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na (2017) göre ebeveynliğin tanımı anne ve babanın çocuk yetiştirmeye ilişkin stil ve davranışlarının çocuğun fiziksel gelişimi, duygusal gelişimi, bilişsel gelişimi, sosyal ve ahlaki gelişimi için oluşturduğu ortam olarak tanımlanmaktadır (Demirutku, 2017).

Ebeveynlik kavramı güncel değişimlerden etkilenmektedir. Kadınların iş hayatında aktif yer alması, babaların yorgun olması, boşanmaların yükselmesi ve internetin fazla kullanılması faktörleri ebeveynlik kavramında denetim ve sıcaklık boyutunda farklılıklar yaratmaktadır.

1.1.3.1. İnatlaşmadan Ebeveynlik Yaklaşımı

Stiffelman'a (2018) göre inatlaşmadan ebeveynlik, bu yaklaşımda anne-babanın çocuğun kaptanı olduğundan söz edilmektedir ve önemli olan ebeveynin kaptan rolü olmaktadır (akt. Dönmez, 2019). İnatlaşmadan ebeveynlik yaklaşımda önemli olan kontrolün kimde olduğunu belirlemektir. Stiffelman'a (2018) göre sağ el ebeveyni temsil etmekte sol el ise çocuğu temsil etmektedir (akt. Akosmanoğlu, 2022).

Stiffelman'a (2018) göre sol el ve sağ el yan yana olduğu zaman kontrol ne ebeveyn de ne de çocukta olmakta kontrol hiç kimsede olmaktadır. Kontrol kimsede olmadığı için karışıklık ortaya çıkmakta ve çocukla ebeveyn arasında güç savaşları başlamaktadır (akt. Dönmez, 2019). Anne-çocuk arasında çatışma olması ve kontrol sıkıntısı yaşanması devamında yaşanacak problemlere de yol açabilmektedir.

Stiffelman'a (2018) göre sağ el sol elin üzerinde olduğunda kontrol ebeveynde olmakta, bununla birlikte sol el sağ elin üzerinde olduğunda da kontrol çocukta olmaktadır ve çaresiz bir ebeveyn ortaya çıkmakta, kontrol çocukta olduğu için ebeveyn çocuğa rüşvet vermeye ve tehdit etmeye başlamaktadır (akt. Dönmez, 2019).

Sıcaklık ve denetim boyutunda inatlaşmadan ebeveynde çocuk üzerinde kontrol ve ilgi orta düzeyde olmakta ya da denetim çok az olmaktadır.

1.1.3.2. Helikopter Ebeveynlik Yaklaşımı

Anne ve babanın çocuklarına gösterdikleri davranış ve tutumlarla birlikte helikopter ebeveyn kavramından da söz edilmektedir. Helikopter ebeveynlik ebeveynlik tutumunda önem oluşturan sorunlarından biri olmaktadır.

Helikopter ebeveynlik, anne-babanın çocuklarına fazla ilgi göstermesi ve mükemmeliyetçi olması, sadece çocuğu için planlar yaparak çocuk odaklı bir yaşantı sürdürmesi, çocuklarını yöneten ve bütün planları, programları onların yerine oluşturan bir tutum sergileyen ebeveynlerin tutumu olan bir kavram olarak aktarılmaktadır (Berger ve Luckman, 2008; Yılmaz ve Büyükcebeci, 2019, akt. Avcı ve Şatır, 2020).

Helikopter ebeveynler çocuklarıyla her an iletişim halinde olmaktadır. LeMoyne ve Buchanan'a (2011) göre, dijital teknolojinin gelişmesiyle çocuklarının nerde ve ne yaptığını öğrenmek isteyen ebeveynlerin çocuğuna her zaman ulaşmak istemesi çocuk üzerinde ki artan kontrol isteklerinin helikopter ebeveynlikte artışa neden olduğundan söz edilmektedir (akt. Beyaz, 2020).

“Helikopter ebeveyn” kavramı ilk kez Cline ve Fay'ın 1990 yılındaki çalışmalarında üniversiteye ve işe başlama çağına gelmiş Y kuşağının aşırı ilgili ebeveynlerinin onlarla birlikte üniversite sınıflarına dahil olması, onlarla beraber iş yerlerinde bulunması konusuna önem vermek için kullanılmıştır (Odenweller ve ark, 2014, akt. Dursun, 2021). Helikopter ebeveyn stiline sahip anne-baba çocuğun istekleriyle tercihlerini dikkate almamakta, okul hayatını yakından takip etmekte ve okul başarısında da yakından ilgilenmektedir bu da çocuğun içerisinde olduğu bütün alanlara müdahale etmiş sayılmaktadır (Avcı ve Şatır, 2020).

Helikopter ebeveyn tutumuna sahip olan ebeveynler çocukları için bunu iyi niyetle yapıyor olmuş olsalar da beklentileri hep en yüksektedir, çocukları için hep en iyisinin olmasını istemektedirler. Ebeveyn beklenti içerisinde ve başarısızlığa tahammülü olmamaktadır. Çocuk ebeveyninin bu beklentilerini karşılamak için çok çaba sarf etmektedir. Bu bağlamda da helikopter ebeveyn tutumunun çocuk üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır. Helikopter ebeveyn tutumunu sergileyen anne-babanın aşırıkoruyucu olması çocuğun sosyal gelişim, duygusal ve ruhsal gelişimini olumsuz yönde

etkilemektedir bu da depresyona ve depresyon ilaçlarını kullanmaya eğilimli olan, kişilik gelişiminde ve bağlanmada sorunlar yaşayan, içe kapanık, okuldaki fiziksel etkinliklere katılmayan ve sosyallikte yetersiz olan çocuklarda benzer sorunlara ulaşıldığından söz edilebilmektedir (Beyaz, 2020).

Sıcaklık ve denetim boyutunda helikopter ebeveynde çocuk üzerinde kontrol ve ilgi yüksek düzeyde olmakta, çocukların koyulan kurallara uyması ve yakalanması beklenen yüksek standartlar olmaktadır. Dijital teknoloji içerisinde olan ve kullanan çocuk ailenin gösterdiği sıcaklık-denetim boyutuyla birlikte ele alındığında ailenin çocuk üzerindeki kontrolü ve ilgi düzeyi fazladır.

“Anne babaların sorumluluğu çocuklarına bir yol çizmek değil, bir yol haritası vermektir.”

Jackson Brown

1.1.3.3. Kar Küreyici Ebeveynlik Yaklaşımı

Helikopter ebeveynliğin bir üst seviyesi kar küreyici ebeveyn olmaktadır. Bu ebeveynler çocuk odaklı ve çocukları için aşırı kaygılı olmaktadır. Çocuğunu yalnız bırakmaktan, çocuğunun uykusuz ve aç kalmasından aşırı kaygı duymaktadır. Bu nedenle de devamlı çocuklarının ihtiyaçlarını dikkate almaktadırlar.

Kaynaşlı İlkokulu’na (2020) göre kar küreyici ebeveyn, bu ebeveyn tutumuna sahip olan anne-baba çocuğunun sosyal ilişkilerine müdahale eden, yalnız kalmasına izin vermeyen, sadece çocuğu odaklı olan ve çocuğunun yapması gereken sorumlulukları üstlenen çocuğun karşılaştığı zorlukları bir kar küreyici gibi ortadan kaldıran ve sorunu çözen ebeveyn tutumu olarak tanımlamaktadır.

Dr. Michael Carr-Gregg, tarafından ortaya atılan kar küreyici ebeveyn, X Kuşağı olan ebeveynlerin çocuklarının hayatını kolay hale getirdiğini, çocukların karşısına çıkan zorlukları yok ederek “kar küreyici” ebeveyn olarak onları el üstünde tutmaktadırlar. Bundan dolayı da Dr. Michael Carr-Gregg çocukların karşılaştıkları zorluklar karşısında engelleri aşamadığını ve önlerine çıkan problemleri kendi başlarına çözemediklerini söylemektedir (akt. Balıkesir Emniyet Müdürlüğü).

Kar küreyici ebeveyn tutumuna sahip olan ebeveynler çocuklarının sosyal ve toplumsal yaşantılarında ciddi sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. Çocuklar ailesinden gördüğü aşırı ilgi ve sevgiyi başkalarından göremediğinde davranış problemleri gösterebilmekte ve sosyal uyumsuzluk yaşayabilmektedir.

Sıcaklık ve denetim boyutunda kar küreyici ebeveynde çocuk üzerinde kontrol ve ilgi yüksek düzeyde olmaktadır. Çocukların temel fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarıyla çok fazla ilgilenmektedirler. Dijital teknolojiyi kullanan çocuk, ailenin gösterdiği sıcaklık-denetim boyutuyla birlikte ele alındığında ailenin çocuk üzerindeki sıcaklık ve denetim düzeyi çok fazla olmaktadır. Aile çocuk için bütün sorunları ortadan kaldırmakta, çocuğa aşırı ilgi ve sevgi vermektedir.

1.1.3.4. El Ele Ebeveynlik Yaklaşımı

Çocuklarla el ele ebeveynlik, yaklaşımında temeli duygu oluşturmaktadır. Korku yerini sevgi almaktadır (Leo, 2017). El ele ebeveynlik yaklaşımında güven, sevgi ve saygı noktası önem taşımaktadır. Ebeveyn ve çocuk arasında bir bağ vardır. Leo'ya (2017) göre, iki temel yaklaşım bulunmakta bunun birincisi otoriter ebeveynlik, çocuğun ebeveynin sevgisini kaybetme korkusudur. İkincisi ise izin verici ebeveynliktir, ebeveynin korkusu burada çocuğun sevgisini kaybetmesi olmaktadır.

Sıcaklık ve denetim boyutunda el ele ebeveynde çocuk üzerinde kontrol ve ilgi yüksek düzeyde olmakta ilgi ve sevgi ise düşük düzeyde olmaktadır. Ebeveyn çocuk üzerinde ya çok az denetim kurmakta ya da hiç denetim kuramamaktadır. Dijital teknoloji içerisinde olan çocuk ailenin gösterdiği sıcaklık-denetim boyutuyla birlikte ele alındığında ailenin çocuk üzerindeki kontrolü ve ilgi düzeyi ya fazla olmakta ya da çok az olmaktadır.

1.1.3.5. Yeni Nesil Ebeveynlik Yaklaşımı

Yeni nesil ebeveynlik ise zamanla değişime uğrayan bir ebeveynlik şekli olarak tanımlanmaktadır. Hayatın hızla değişmesi, teknolojideki yeniliklerin insanların hayatında olması, anne-babaların bu karmaşa içerisinde çocuklarını yetiştirmek için alan yaratmaya çalışması ve bunları yaparken gereken zamanı ayarlayamaması yeni nesil ebeveynlik kavramı olmaktadır (Dönmez, 2019).

Sıcaklık ve denetim boyutunda yeni nesil ebeveynde çocuk üzerinde çok az kontrol kurmakta, ilgi yüksek düzeyde olmaktadır.

1.1.3.6. Pozitif Ebeveynlik Yaklaşımı

Pozitif ebeveynlik, bir metot olmamakta çocuğun kendini geliştirmesinde destekleyici yöne odaklı bir sistem olmaktadır, pozitif ebeveynlik kavramında ebeveynler çocuklarıyla beraber öğrenmektedirler ve birlikte büyümektedirler (Oskay, 2020). Çocuğun kişiliğinin gelişmesinde ve iradesinin sağlam olmasında pozitif ebeveynlik çok etkili olmaktadır.

“Bugünün çocuğunu yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.”

Mustafa Kemal Atatürk

Sıcaklık ve denetim boyutunda pozitif ebeveynde çocuk üzerinde orta düzey bir kontrol olmakta, ilgi yüksek düzeyde olmaktadır. Dijital araçları kullanan çocuk ailenin gösterdiği sıcaklık-denetim boyutuyla birlikte ele alındığında ailenin çocuk üzerindeki kontrolü ve ilgi düzeyi dengeli olmaktadır.

1.1.3.7. Dijital Ebeveynlik Yaklaşımı

Dijital çağda olan bu ebeveynlerin bulundukları çağ içerisinde doğan çocuklarını, dijital ağlardan doğabilecek olumsuzluklara karşı koruyabilmeleri dijital ebeveynlik kavramını da oluşturmuştur.

Dijital ebeveynlik, ebeveynin çocuğun teknolojik araçları kullanmasında yaşadığı sorunları göz ardı etmeden, değişen ve ilerleyen teknolojiye uyum sağlayarak, çocuğunu gelişen bu teknolojiye dijital dünyaya karşı koruyabilen ve kontrol altında tutabilen uyumlu bir rol model alabileceği birey olarak adlandırılmaktadır (Manap ve Durmuş, 2021).

Ebeveynin dijital teknolojilerin kullanımında bilinçli ve bilgi sahibi olması, çocuğuyla etkileşim içerisinde olup onu yönlendirmesi açısından önemli olmaktadır. Dijital ebeveynlerin teknolojiye farkındalıklarının olması çocuklarının kullandıkları

teknolojide ve içinde bulundukları sosyal ortamlarını da olumlu ve olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Sıcaklık ve denetim boyutunda dijital ebeveynde çocuk üzerinde fazla, orta düzeyde bir denetim kontrolü veya ilgi olmakta ya da tam tersi hiç olmayabilmektedir.

Teknolojinin ilerlemesiyle yeni ortaya çıkan bir ebeveynlik kavramı da dijital ebeveynlik olmaktadır. İnternetin kullanımının rahat ve kolay ulaşılabilir olması anne-babanın çocuğunu dış etkenlere karşı korumaya çalışmasını sağlamaktadır. Anne ve babanın içerisinde bulunduğu dijital çağın, onlara kazanmaları gereken becerilerle birlikte dijital ebeveynlik farkındalığına yönelik farklı sorumluluklar kazandırdığından söz edilmektedir (Manap, 2020).

Ebeveynlerin çocuklarının gelişimini etkileyecek dijital dünyayı doğru ve etkili bir şekilde kullanabilmelerine, güvenli ve verimli bir alan inşa ederek çocuklarına yol göstermesi bağlamında dijital ebeveynlik kavramı ortaya çıkmıştır (Yay, 2019). Huang ve ark., (2009) dijital ebeveynliği çocuğa koruma sağlama, onun teknolojik araçları kullanımını takip etme, ihtiyaçlarını baz alarak bilgi ve kaynak bulma, çocuğun internet kullanımını yönetme şeklinde adlandırmaktadırlar (akt. Söğüt, 2020).

Yurdakul ve ark., (2013) dijital ebeveynliği, teknolojik gelişmelere açık olan ve takip etmeye devam eden, çocuğunu ve kendini olası risklere karşı koruyabilen, çağın ihtiyaçlarına göre davranan ve örnek olan birey olarak tanımlamışlardır. Dijital ebeveynlik kavramı yapılan tanımlara göre, ebeveynin çocuğun teknolojik araçları kullanımında yaşadığı sorunları göz ardı etmeyen, değişen ve ilerleyen teknolojiye uyum sağlayabilen, çocuğunu dijital dünyaya karşı koruyabilen ve kontrol edebilen uyumlu bir rol model alabileceği birey olarak adlandırılmaktadır (Manap ve Durmuş, 2021). Bununla birlikte dijital ebeveynlik rolleri; dijital okuryazarlık, yenilikçilik, farkında olma, kontrol ve etik olarak sınıflandırmaktadırlar (Yurdakul ve ark., 2013).

Dijital okuryazarlık kavramında belirtilmek istenen, internetin kullanım seviyesi ve teknolojik araçların bilgisine sahip olmak olarak tanımlanmaktadır (Yay, 2019). Park'ın (2011) yaptığı çalışmada okuryazarlığın üç boyutunu ele almıştır. Bunlar;

internetin teknik açı ile bilinirliği, yaygın geleneksel uygulamaların farkındalığı ve yeni gizlilik politikalarının bilinirliği olarak söz edilmektedir.

Yenilikçilik rolü anne-babanın güncel yeniliklere açık olması ve değişen yenilikleri öğrenmesi yönünde olmaktadır (Yurdakul ve ark., 2013). Dijital ebeveynler yeniliklerin olumlu ve olumsuz yanlarının farkında olmalı ve yeniliklere karşı ilgili olduğundan söz edilmektedir (Yay, 2019)

Çocuğuyla vakit geçiren anne-babanın dijital teknoloji ve araçların nasıl kullanıldığı konusunda farkındalığı olmalıdır Ebeveynlerin, çevrimiçi olanaklar ve çevrimiçi risklerin farkında olması gerekmektedir.

İnternetteki olumsuz içeriklere karşı çocuğunu korumak isteyen ebeveynler çocuklarını bulundukları ortamda kontrol edebilmektedir. Çevrim içi ortamlara erişimin kolay olması çevrimiçi risklerin de artmasına neden olmaktadır (Yurdakul ve ark., 2013). Farkındalığı olan ebeveyn, çocuğunun dijital ortamdaki hareketlerini, internetin kullanımında ve sınırlamalarında problemlerle karşılaştığında oluşturduğu kuralları, interneti birlikte kullanmak gibi kontrol rolü içeren birey olmaktadır (Yay, 2019).

Etik rolü ebeveynin, çocuğunu dijital araçların kullanımı konusunda bilgilendirmesi ve mahremiyet sınırlarını öğretmesi önemli olmaktadır (Alp ve Çalapkulu, 2013). İnternet kullanımında bireyin özel hayatın gizliliğine saygılı ve sahip olunan bilgilerin güvenilirliğine uygun fikirde olmak olarak aktarılmaktadır (Yay, 2019)

Çocuklar teknolojiyi nasıl kullanacaklarını ve nasıl kullanamayacaklarını kendi fbaşlarına karar verememektedir (Selwyn ve Odabaşı, 2017). Anne ve babanın çocuklarını teknolojiyi nasıl kullanacakları konusunda yönlendirebilmesi için teknolojik gelişmeleri takip etmesi ve dijitalleşen çağdaki teknolojik araçları nasıl kullanacağını bilmesi gerekmektedir (Manap ve Durmuş, 2021).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'e göre, 6-10 yaş aralığında olan çocukların internet kullanmaya başladığı ortalama yaş 6 iken, 11-15 yaş grubunda olan ve internet kullanmaya başlayan çocukların ortalama yaşının ise 10 olduğu saptanmıştır (TÜİK, 2013).

1.1.3.7.1. Dijital Ebeveynliği Etkileyen Faktörler

Çalışkan ve Özbay'e (2015) yaptığı çalışmaya göre, aşırı otoriter tutum sergileyen ebeveynlerin, çocuklarını teknolojinin olumsuz yanlarından korumak için teknolojik araçların hepsini yasakladıkları saptanmıştır. Çocukların ebeveynin haberi olmadan teknolojik araçların kullanımını gerçekleştirerek problemli kullanımı arttırdığı vurgulanmaktadır (akt. Konaş, 2021).

Ebeveynlerin teknolojinin kullanımı açısından yeterli kontrolü gerçekleştiremediği, aşırı serbest ve izin verici tutum sergileyen ailelerin çocukları için büyük bir eğlence aracı olan teknolojik araçlar amacı dışında kullanılabilir şekilde olmaktadır (Ateş ve Saltalı, 2019). Anne-babanın izin verici tutum sergilediği zamanlarda çocuklar zamanının fazla bir dilimini teknolojik cihazları kullanarak tamamlamakta ve kontrolsüz kullanım neticesinde anne-babalar, çocukları ile sağlıklı bir iletişim kuramadıklarından çocuklarının içinde bulundukları çevreden kopmalarından şikayet etmektedirler (Çakır, 2013)

1.1.3.7.2. Dijital Ebeveynlerin Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri

Dijital ebeveynlik, ebeveynin çocuğun teknolojik araçları kullanımında yaşadığı sorunları görmezden gelmeyen, değişen teknolojiye uyum sağlayabilen, çocuğunu gelişen dijital dünyaya karşı koruyabilen ve kontrol edebilen uyumlu bir rol model alabilecek birey olarak adlandırılmaktadır (Manap ve Durmuş, 2021). Ebeveyn tutumları ve kişilik özellikleri çocuğu fazla etkilemektedir. Ebeveynlerin tutumları, çocukların sosyal yaşantısını, kişiliğini ve algılarına da etkisi olmaktadır (Atamtürk ve Gökler, 2021).

Değişen teknoloji ve gelişen teknolojik araçlar ile birlikte bireyin maruz kaldığı tablet, telefon, bilgisayar gibi aletler çocuğa fazlaca fırsat sunmaktadır. Dijital ebeveynler çocuklarına güvenilir ve doğru internet kullanımını sağladıkları durumda kişisel gelişimlerinde, kendi kimlik gelişimlerinin oluşmasına fırsat sağlamaktadır. Bu bağlamda da çocuk, anne ve babasını dijital aletleri doğru kullanma konusunda rol model almaktadır. Dijital çevrenin olumsuz etkileri olduğu gibi, olumlu etkileri de olmaktadır. Olumlu ya da olumsuz etkileri, kullanılan teknolojik aletin türüne ve

Çocuğun yaşına, teknolojik aletin kullanım süresine ve amacına göre saptanmaktadır (Aral ve Keskin, 2018). Teknolojik aletlerin çocuğun gelişimi yönünden uygun olup olmadığı anne ve babanın kontrolü ile olmaktadır (Saçan ve ark., 2016). Ebeveynler, çocuklarını yalnızca günlük hayatta karşılaşabileceği tehlikelere karşı değil dijital çevreden de koruması gerektiğinden söz edilmektedir (Canbek ve Sağiroğlu, 2007; Sayan, 2016).

Ebeveynin dijital teknolojilerin kullanımında bilgi sahibi olması, çocuğuna yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. Dijital ebeveynlerin farkındalıklarının çocukların dijital teknoloji kullanımını olumlu ve olumsuz yönde etkilediğinden söz edilmektedir (Manap ve Durmuş, 2021).

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama yöntemleri ve verilerin çözümlenmesi başlıkları yer almaktadır.

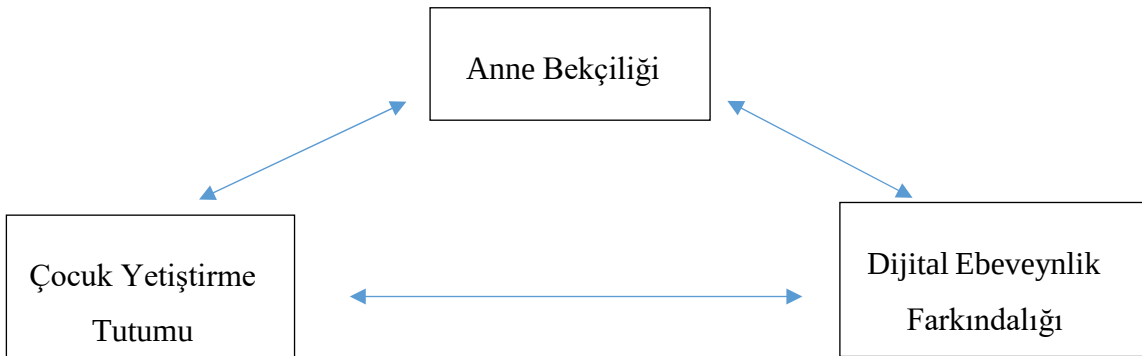
2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, 6 yaşında çocuğu olan anne ve babaların çocuk yetiştirme tutumlarının dijital ebeveynlik farkındalıkları ile anne bekçiliğinin aracı rolü incelenmiştir. Dolayısıyla var olan bir durum belirlenip, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011). Şekil 1’de görüldüğü üzere, modelde 6 yaşında çocuğu olan babaların çocuk yetiştirme tutumları bağımsız değişken, dijital ebeveynlik farkındalığı ise bağımlı değişkendir. Anne bekçiliğinin aracı rolü ise modeldeki aracı değişkendir.

Şekil 1

Temel Aracı Değişken Modeli

2.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Teknolojik kullanım nesiller arasında farklılık göstermektedir (Adıgüzel ve ark. 2014). Prensky (2001) yeni teknolojiyle yetişen kuşak için “*dijital yerli*” kavramını kullanmaktadır.

Bu araştırma, 6 yaşına çocuğu olan babaların çocuk yetiştirme tutumları, dijital ebeveyn farkındalıkları ve anne bekçiliğine yönelik verilerin toplanmasıyla ilerlemiştir. Araştırmada katılımcılara kartopu tekniği ile ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini 6 yaş çocuğu olan, İstanbul’da ikamet eden ve doğduktan sonra sanal ortam ile uyum sağlayan 1980 ve sonrası doğumlu dijital yerli kuşak mensupları olan genç yetişkin ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul’da ikamet eden toplam 267 evli genç yetişkin anne-baba oluşturmaktadır.

Araştırmaya 260 ebeveyn katılmıştır. Babaların öğrenim düzeyine göre dağılımı ortaokul ve altı %10.8 (n=28), lise %30.8 (n=80), ön lisans %18.1 (n=47) ve lisans ve üzeri %40.4 (n=105) olup anne öğrenim düzeyine göre dağılımı ortaokul ve altı %12.3 (n=32), lise %25.8 (n=67), ön lisans %21.2 (n=55) ve lisans ve üzeri %40.8 (n=106) olarak elde edilmiştir. Babaların %8.5’i çalışmazken (n=22), %26.2’si beyaz yakalı yönetici (n=68), %38.8’i beyaz yakalı çalışan (n=101) ve %26.5’i mavi yakalı işçi (n=69) olarak çalışmaktadır. Annelerin %50.4’ü çalışmazken (n=131), %6,5’i beyaz yakalı yönetici (n=17), %31.9’u beyaz yakalı çalışan (n=83) ve %11,2’si mavi yakalı işçi (n=29) olarak çalışmaktadır. Babaların %99.2’si (n=258) ve annelerin %99.6’sı (n=259) çocuklarının öz olduğunu belirtmiştir. Babaların %0,8’i (n=2) ve annelerin %0,4’ü (n=1) çocuklarının üvey olduğunu belirtmiştir. Babaların çocuk sayısına göre dağılımı 1 çocuk %33.8 (n=88), 2 çocuk %42.3 (n=110), 3 çocuk %18.8 (n=49) ve 4 çocuk üzeri %5 (n=13) olup annelerin çocuk sayısına göre dağılım 1 çocuk %33.9 (n=88), 2 çocuk %43.5 (n=113), 3 çocuk %18.5 (n=48) ve 4 çocuk üzeri %4.3 (n=11) olarak elde edilmiştir. Babaların araştırmaya dahil ettikleri çocuklarının doğum sırasına göre dağılımları şu şekildedir: %56.5’i ilk çocuk (n=147), %28.1’i ikinci çocuk (n=73), %13.1’i üçüncü çocuk (n=34) ve %2.3’ü dördüncü çocuk (n=6) olarak belirtmiştir. Babaların araştırmaya dahil ettiği çocukların cinsiyetine göre %53.7’si erkek (n=132), %46.3’ü kız (n=114) olarak belirtmiştir. Son olarak babalar çocukların ekrana maruz kalma süresini 60 dk’dan az %32.1 (n=79), 1-2 saat %35.8 (n=88) ve 2 saat üzeri %32.1

(n=79) olarak belirtmiştir. Babaların yaşları 26-63 arasında ve ortalaması 37,11 iken annelerin yaşları 21-52 arasında ve ortalaması 34,19 olarak belirtilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişkenler	Grup	—	Baba		Anne	
			N	(%)	N	(%)
Öğrenim düzeyi	Ortaokul ve altı		28	10,8	32	12,3
	Lise		80	30,8	67	25,8
	Ön lisans		47	18,1	55	21,2
	Lisans ve üzeri		105	40,4	106	40,8
	<i>Toplam</i>		<i>260</i>	<i>100</i>	<i>260</i>	<i>100</i>
Çalışılan pozisyon	Beyaz yakalı yönetici		68	26,2	17	6,5
	Beyaz yakalı çalışan		101	38,8	83	31,9
	Mavi yakalı işçi		69	26,5	29	11,2
	Hayır		22	8,5	131	50,4
	<i>Toplam</i>		<i>260</i>	<i>100</i>	<i>260</i>	<i>100</i>
Gelir	Geliri giderinden az		29	11,2	56	21,5
	Geliri giderine denk		171	65,8	160	61,5
	Geliri giderinden fazla		60	23,1	44	16,9
	<i>Toplam</i>		<i>260</i>	<i>100</i>	<i>260</i>	<i>100</i>
Ebeveynin çocuk sayısı	1		88	33,8	88	33,9
	2		110	42,3	113	43,5
	3		49	18,8	48	18,5
	4 ve üzeri		13	5	11	4,3
	<i>Toplam</i>		<i>260</i>	<i>100</i>	<i>260</i>	<i>100</i>
Araştırmaya dahil ettiği çocuğun doğum sırası	1		147	56,5		
	2		73	28,1		
	3		34	13,1		
	4		6	2,3		
	<i>Toplam</i>		<i>260</i>	<i>100</i>		
Araştırmaya dahil ettiği	Kız		114	46,3		
	Erkek		132	53,7		

çocuğun cinsiyeti	<i>Toplam</i>	246 (14 veri eksik)	100		
Bir günde	30-60 dk arası	79	32,1		
televizyon,	1-2 saat	88	35,8		
tablet ve	2 saat üzeri	79	32,1		
bilgisayar					
ekranına maruz kaldığı süre	<i>Toplam</i>	246 (14 veri eksik)	100		
<i>Yaş, Ort.</i>		26-63	37,11	21-52	34,19

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın sosyodemografik özelliklerini belirlemek adına “Demografik Bilgi Formu” ve “Anne Bekçiliği Ölçeği- Baba Formu” (ABÖ-B), “Ebeveyn Tutum Ölçeği” (ETÖ) ve “Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği” (DETÖ) kullanılmıştır.

2.3.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formunda araştırmaya katılan ebeveynin yaşı, anne ve babanın eğitim durumu, çalışma durumu, iş statüsü, eşlerin gelir durumu, kaç çocuğunun olduğu, araştırmaya dahil ettikleri çocuğun cinsiyeti, doğum sırası, bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldığı süre sorularda yer almaktadır.

2.3.2. Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B)

Puhlman ve Pasley (2017) tarafından geliştirilmiş, Aktaş ve Aydın (2020) tarafından Türkçeye uyarlanmış 42 maddelik bir ölçek olan Anne Bekçiliği Ölçeği- Baba Formu (ABÖ-B), annelerin babalar üzerindeki gösterdiği bekçilik davranışlarını değerlendirmektedir. Ölçeğin engelleyici bekçilik, teşvik edici bekçilik ve kontrol edici bekçilik olarak 3 alt boyutu bulunmaktadır.

Yapılan araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik analizi sonunda 15 maddelik, maddelerin her biri 5’li Likert ölçek tipinde (0-Asla; 1-Çok nadir; 2-Nadir; 3-Bazen; 4-Çoğu zaman ve 5-Her Zaman arasında değişen) planlanmaktadır. Çalışmada

analizler 42 madde üzerinden yürütülmüş olup 33 maddelik, 3 boyutlu [teşvik (10 madde; Cronbach Alpha = .82); kontrol (10 madde; Cronbach Alpha = .77) ve engel (13 madde; Cronbach Alpha = .85)] olarak hesaplanmıştır (Aktaş ve Aydın, 2020). Bu çalışma sonucunda teşvik boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,846 kontrol boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,758 ve engel boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,849 dır.

2.3.3. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)

Demir ve Şendil (2008) tarafından geliştirilmiş 4 alt boyut barındıran 46 maddelik bir ölçektir. 2- 6 yaş arasında çocuğa sahip olan anne ve babaların çocuklarına olan tavır ve davranışlarını ölçmek adına tasarlanmış bu ölçek, demokratik (17 madde), otoriter (11 madde), aşırı koruyucu (9 madde) ve izin verici (9 madde) tutumlarını içeren maddelerden oluşmaktadır.

Uygulanan ölçek tipi 5’li likert tarzda olup, (“Hiçbir zaman böyle değildir” 1 puan; “Nadiren böyledir” 2 puan; “Bazen böyledir” 3 puan; “Çoğunlukla böyledir” 4 puan ve “Her zaman böyledir” 5 puan ekinde 5 seçenek bulunmaktadır. Yüksek puan alınan boyut, ebeveynin, ebeveyn tutumunun baskın olduğu anlamını taşımaktadır. Bu nedenle her boyut puanı ayrı ayrı olacak şekilde ele alınmaktadır.

ETÖ’nün güvenirlikleri analizi sonucunun Cronbach alfa güvenirlik katsayıları alfa değerleri demokratik boyut için .83, otoriter boyut için .76, aşırı koruyucu boyut için .75 ve izin verici boyutu için .74 olarak hesaplanmıştır (Demir ve Şendil, 2008).

Bu çalışma sonucunda demokratik boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,876 otoriter boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,84 aşırı koruyucu boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,776 ve izin verici boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,771 dir.

2.3.4. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ)

Kaya ve ark. (2018) tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek, 2 alt boyut ve toplamda 12 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; “Dijital Medyanın Etkili

Kullanımını Onaylama” (6 madde) ve “Dijital Medya Risklerinden Koruma” (6 madde) şeklindedir.

Uygulanan ölçek tipi 5’li likert tarzda olup; “Hiç katılmıyorum” 1 puan, “Katılmıyorum” 2 puan, “Kararsızım” 3 puan, “Katılıyorum” 4 puan ve “tamamen katılıyorum” 5 puan şeklindedir. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama alt boyutu için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı .776, Dijital Medya Risklerinden Koruma alt boyutu için iç tutarlılık .724 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayısının 60 ve üzerinde olması ölçeğin güvenilirliği açısından yeterli görülmektedir (Şeker ve Gençdoğan, 2006). Elde edilen iç tutarlık katsayıları ise iki alt boyut için sırasıyla, .764 ve .631 olarak hesaplanmıştır (Kaya ve ark., 2018).

Bu çalışma sonucunda dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,829 ve dijital medya risklerinden koruma boyutu için elde edilen cronbach alfa değeri 0,776 dır.

2.4. Veri Toplama İşlemi

Tez önerisinin enstitüye sunulmasının ardından üniversitenin etik kuruluna başvuru yapılmıştır. Etik kurul izinlerinin alınmasının ardından (2022/10) tez danışmanın yapacağı bir konuşma ile çalışma anlatılarak başlatılmıştır.

Bu araştırmanın verileri Google Form aracılığı ile toplanmıştır. Katılımcılara forma erişim sağlayabilecekleri link e-mail ya da telefon üzerinden gönderilmiş ve diğer kimseler ile paylaşımları istenmiştir. Araştırmada veri toplama işlemi kartopu yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılar için gönüllülük esası alınmıştır. Katılımcılar formda yer alan soruları doldurmaya başlamadan önce aynı linkte bulunan katılım gönüllü onam formunu kabul etmişlerdir. Araştırmada kullanılan formda yer alan soruların cevaplanma süresi 15 dakikadır. Hedeflenen örneklem sayısına ulaşılan kadar veriler toplanmaya devam edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Veri analizinde SPSS 28 program kullanılmıştır. Babaların kendi, çocukları ve annelerinin demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir. Babaların anne bekçiliği, ebeveyn tutumu ve dijital ebeveynlik tutumlarının alt boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri belirtilmiştir. Ölçek skorlarının normalliğinde ise çarpıklık ile basıklık değerlerine bakılarak bu değerler ± 2 arasındaysa puan dağılımı normaldir (George ve Mallery, 2010). Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) engel ile ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyutları için çarpıklık ile basıklık değerleri bu aralık dışında elde edilmiştir. Ölçek skorları normal dağılmadığında uç değerlerin kontrol edilmesi gerektiği ve ölçek skorlarının z standart dönüşüm değerleri ± 3.30 aralığı dışındaysa bu kişilerin uç değer olduğu belirtilir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) engel ile ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanlarının z değerleri incelenmiştir. 7 katılımcı için bu alt boyutlarda z değerleri uç değer olarak saptanmıştır ve 7 katılımcı analizlerden çıkarılmıştır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) toplam puanı ve alt boyutları, Dijital Ebeveyn Tutum Ölçeği (DETÖ) toplam ve alt boyutları ile Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) toplam ve alt boyutlarının tümü için çarpıklık ile basıklık değerleri ± 2 arasındadır ve puan dağılımı normaldir.

Babaların anne bekçiliği, ebeveyn tutumları ve dijital ebeveynlik tutumu alt boyutları arasındaki ilişki Pearson korelasyon yöntemiyle incelenmiştir. Bu yöntem parametrik olup puanların sürekliliği ve normallik varsayımının sağlanması gerekir (Pallant, 2007). Baykul (2010) korelasyon katsayısı için 0.70’in üstündeyse yüksek düzeyde ilişkiyi, 0.40-0.70 arasındaysa orta düzeyde ve 0.40’dan küçükse düşük düzeyde ilişkiyi gösterdiğini belirtmiştir.

Ebeveyn tutum düzeylerinin dijital ebeveynlik tutum düzeylerine etkisinde anne bekçiliği özelliklerinin aracılık etkisinde Hayes (2012) process yöntemi model 4 kullanılmıştır. Aracılık analizi için gerekli olan varsayımlar aracılık bulgularından önce belirtilmiştir. İki kategoriye sahip ve normal dağılım gösteren bağımsız değişkenlere göre tüm ölçek puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi, ikiden fazla

kategorisi olan demografik değişkenlere göre ise ANOVA yöntemi kullanılır (Pallant, 2007). ANOVA için bağımsız değişkenlerde elde edilen anlamlı farklılık durumunda ise farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) yöntemi ve istatistiksel analizler için $p < .05$ anlamlılık düzeyi karşılaştırılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2

Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B)'na Ait Normallik Kontrolleri

Ölçek Puanları	Çarpıklık	Basıklık
ETÖ-Otoriter Tutum	1,003	1,191
ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,025	-0,325
ETÖ-İzin Verici Tutum	1,119	1,969
ETÖ-Demokratik Tutum	-1,023	1,406
ETÖ Toplam	0,824	0,905
DETÖ-DMEKO	-0,646	0,647
DETÖ-DMRK	-0,868	0,907
DETÖ Toplam	-0,652	1,429
ABÖ-B Teşvik	-0,88	0,927
ABÖ-B Kontrol	0,275	-0,655
ABÖ-B Engel	1,009	0,296
ABÖ-B Toplam	0,179	0,073

BÖLÜM 3: BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Bulgular

3.1.1. Araştırmaya Ait Tanımlayıcı Bulgular

Babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları ve anne bekçiliği düzeylerine yönelik en büyük, en küçük, ortalama ve standart sapma istatistikleri hesaplanmış ve bulunan bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) boyutlarına ilişkin puanların maddelerinin toplanmasıyla elde edilmiş ve ETÖ puanları için tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3'te verilmiştir. ETÖ toplam puanları 94-202 arasında ve ETÖ toplam ortalaması 146,34 olarak elde edilmiştir. ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyutu puanları 11-45 arasında ve ETÖ-Otoriter ebeveyn tutumları ortalaması 21,14; ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu alt boyutu puanları 16,45 arasında ve ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ortalaması 32,20; ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu alt boyutu puanları 10-45 arasında ve ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu ortalaması 21,10 ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyutu puanları 41-85 arasında ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ortalaması 72,44 olarak elde edilmiştir. Çarpıklık ile basıklık değerleri ± 2 arasında olduğundan puan dağılımı normaldir.

Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) toplam puanı ile DETÖ alt boyutlarına ilişkin puanlar maddelerin toplanmasıyla elde edilmiş ve DETÖ puanları için tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3'te verilmiştir. Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) toplam puanları 29-60 arasında ve DETÖ toplam ortalaması 49,78 olarak saptanmıştır. DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama (DETÖ-DMEKO) alt boyutu puanları 12-30 arasında ve DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama (DETÖ-DMEKO) ortalaması 24,32 ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma (DETÖ-DMRK) alt boyutu puanları 11-30 arasında ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma (DETÖ-DMRK) ortalaması 25,47 olarak elde edilmiştir.

Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) boyutlarına ilişkin puanların maddelerin toplanmasıyla elde edilmiş ve ABÖ-B puanları için tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3'te verilmiştir. Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) toplam puanları 25-

117 arasında ve ABÖ-B toplam ortalaması 69,71 olarak elde edilmiştir. ABÖ-B teşvik alt boyutu puanları 13-50 arasında ve ABÖ-B teşvik ortalaması 39,62; ABÖ-B kontrol alt boyutu puanları 0-41 arasında ve ABÖ-B kontrol ortalaması 17,40 ve ABÖ-B engel alt boyutu puanları 0-41 arasında ve ABÖ-B engel ortalaması 12,69 olarak elde edilmiştir. Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B) alt boyutları için çarpıklık ile basıklık değerleri ± 2 arasında olduğundan puan dağılımının normal olduğu söz konusudur (Tablo 3).

Tablo 3

Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ), Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B)'na Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçek Puanları	En Küçük	En Büyük	Ortalama	Standart Sapma
ETÖ ¹ -Otoriter	11	45	21,14	6,57
ETÖ-Aşırı Koruyucu	16	45	32,20	5,90
ETÖ-İzin verici	10	45	21,10	5,82
ETÖ-Demokratik	41	85	72,44	8,38
ETÖ Toplam	94	202	146,34	14,59
DETÖ ² -DMEKO ³	12	30	24,32	3,87
DETÖ-DMRK ⁴	11	30	25,47	3,64
DETÖ Toplam	29	60	49,78	5,26
ABÖ-B ⁵ Teşvik	13	50	39,62	7,55
ABÖ-B Kontrol	0	41	17,40	8,42
ABÖ-B Engel	0	41	12,69	10,04
ABÖ-B Toplam	25	117	69,71	14,83

¹ Ebeveyn Tutum Ölçeği

² DETÖ: Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği

³ DMEKO: Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama

⁴ DMRK: Dijital Medya Risklerinden Koruma

⁵ ABÖ-B: Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu

3.1.2. Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Dijital Ebeveyn Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliğinin Aracılık Etkisine Yönelik Bulgular

Bu araştırmanın amacı babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin aracı rolündeki etkisinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda değişkenler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş ve Tablo 4’te sunulmuştur.

Babaların anne bekçilik, ebeveyn tutum ve dijital ebeveynlik tutum düzeyleri arasında ilişki tüm puanlar normal dağılım gösterdiği için Pearson korelasyon ile elde edilmiştir.

ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) toplam ve DETÖ alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>.05$). ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile ABÖ-B toplam puanları arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.356$, $p<.01$) . Ayrıca ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyut puanları ABÖ-B teşvik ($r=-0.373$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki var iken ABÖ-B kontrol ($r=0.356$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. Ayrıca ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyut puanları ABÖ-B engel ($r=0.507$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ilişki vardır. ETÖ-otoriter ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik puanları düşmekte olup ABÖ-B toplam ile kontrol ve engel alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersi durum söz konusudur.

ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile DETÖ toplam ($r=0.314$, $p<.01$) ve DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ($r=0.150$, $p<.01$) ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma ($r=0.294$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça DETÖ toplam ve DETÖ alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersidir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki var ($r=0.135$, $p<.05$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersidir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu

alt boyut puanları ABÖ-B toplam puanları ile engel ve ABÖ-B kontrol alt boyut puanları arasında ilişki yoktur ($p>.05$).

ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile DETÖ toplam ve DETÖ alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>.05$). ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu alt boyut puanları ABÖ-B toplam puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.252$, $p<.01$). Ayrıca ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu alt boyut puanları ABÖ-B teşvik ($r=-0.220$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki var iken ABÖ-B kontrol ($r=0.252$, $p<.01$) ve ABÖ-B engel ($r=0.326$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. ETÖ-izin verici ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik puanları düşmekte olup ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B kontrol ile ABÖ-B engel alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersi durum söz konusudur.

ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile DETÖ toplam puanları ($r=0.305$, $p<.01$) ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ($r=0.251$, $p<.01$) ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma ($r=0.174$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutum ölçeği alt boyut puanları arttıkça DETÖ toplam puanları ile DETÖ- dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersidir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ilişki vardır ($r=0.522$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersidir. Ayrıca ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları ile ABÖ-B toplam ($r=-0.192$, $p<.01$) puanları ile ABÖ-B engel ($r=-0.424$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki var iken ABÖ-B kontrol ($r=-0.300$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında negatif yönde ve orta düzeyde ilişki vardır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları düşmektedir.

ETÖ toplam puanları ile DETÖ toplam ($r=0.263$, $p<.01$), DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ($r=0.191$ $p<.01$) ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma ($r=0.177$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük

düzeyde ilişki vardır. ETÖ toplam puanları arttıkça DETÖ toplam ve DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama, DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersidir. ETÖ toplam puanları ile ABÖ-B toplam puanları arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.200$, $p<.01$). Ayrıca ETÖ toplam puanları ABÖ-B kontrol ($r=0.128$, $p<.01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. ETÖ toplam puanları arttıkça ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B kontrol alt boyut puanları da artmakta ya da tam tersi durum söz konusudur.

DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.221$, $p<.01$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik alt boyut puanları artmakta ya da tam tersidir. DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları ile ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=-0.224$, $p<.01$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B engel alt boyut puanları düşmekte ya da tam tersidir. Ancak DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları ile ABÖ-B toplam puanları ve ABÖ-B kontrol alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>.05$).

DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.182$, $p<.01$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B teşvik alt boyut puanları artmakta ya da tam tersidir. DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları ile ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=-0.139$, $p<.01$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arttıkça ABÖ-B engel alt boyut puanları düşmekte ya da tam tersidir. Ancak DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları ile ABÖ-B toplam puanları ve ABÖ-B kontrol alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>.05$).

DETÖ toplam puanları ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır ($r=0.288$, $p<.01$). DETÖ toplam puanları arttıkça ABÖ-B teşvik alt boyut puanları artmakta ya da tam tersidir. DETÖ toplam puanları ile ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır

($r=-0.261$, $p<.01$). DETÖ toplam puanları arttıkça ABÖ-B engel alt boyut puanları düşmekte ya da tam tersidir. Ancak DETÖ toplam puanları ile ABÖ-B toplam puanları ve ABÖ-B kontrol alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki yoktur ($p>.05$) söz konusudur (Tablo 4).

Tablo 4

Anne Bekçiliği Ölçeği Baba Formu (ABÖ-B), Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ve Dijital Ebeveynlik Ölçeği (DETÖ) Puanları Arasındaki İlişki Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.ETÖ-Otoriter Tutum	1											
2.ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	-,016	1										
3.ETÖ-İzin verici Tutum	,422**	,264**	1									
4.ETÖ-Demokratik Tutum	-,414**	0,121	-,051	1								
5.ETÖ Toplam	,393**	,602**	,701**	,437**	1							
6..DETÖ-DMEKO	-,0106	,150*	0,061	,251**	,191**	1						
7.DETÖ-DMRK	-,026	,294**	-,097	,174**	,177**	-,021	1					
8. DETÖ Toplam	-,096	,314**	-,022	,305**	,263**	,722**	,677**	1				
9.ABÖ-B Teşvik	-,373**	,135*	-,220**	,522**	0,104	,221**	,182**	,288**	1			
10.ABÖ-B Kontrol	,356**	0,081	,252**	-,300**	,128*	-,09	-,037	-,092	-,236**	1		
11.ABÖ-B Engel	,507**	-,026	,326**	-,424**	0,11	-,224**	-,139*	-,261**	-,594**	,658**	1	
12.ABÖ-B Toplam	,356**	0,097	,252**	-,192**	,200**	-,09	-,023	-,082	-,027	,893**	,748**	1

**** $p<.01$; * $p<.05$**

3.1.3. Babaların Ebeveyn Tutumları İle Dijital Ebeveynlik Tutumu Arasında Anne Bekçiliği Aracılık Analizi Bulguları

Ebeveynlik tutum düzeylerinin dijital ebeveynlik tutum düzeylerine etkisinde anne bekçiliği özelliklerinin aracılık etkisi için Hayes (2012) process yöntemi model 4 kullanılmıştır. Test edilen aracılık modeli Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2’de ebeveyn tutum alt boyutları (X) bağımsız değişkeni, dijital ebeveynlik tutumu (Y) bağımlı değişkeni ve anne bekçiliği-baba (M) ise aracı değişkeni gösterir. Aracılık modeli 3 farklı regresyon modelini aynı anda inceler.

Model 1’de bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki etkinin incelendiği model olup anlamlı olması gerekir ve bu modelde aracı değişken yoktur. Model 1’de bağımsız

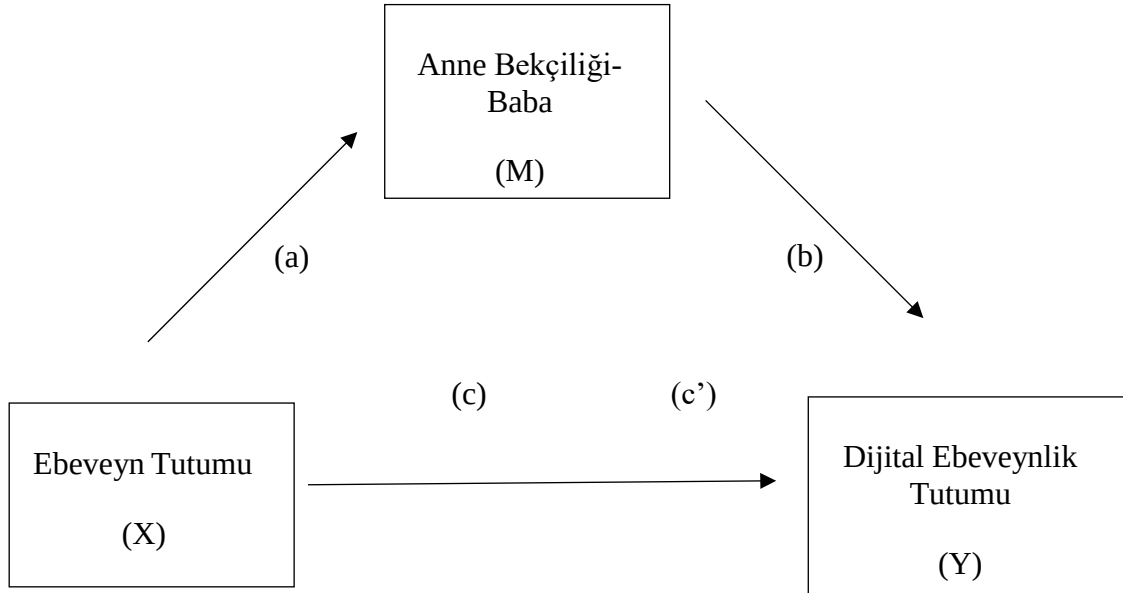
ile bağımlı değişken arasında regresyon katsayısı (c) toplam etki büyüklüğünü de gösterir.

Model 2 bağımsız değişkenin aracı değişkene etkisini inceleyen model olup anlamlı olması gerekir. Eğer anlamlı değilse aracılık yoktur. Bu model için de elde edilen regresyon katsayısı (a) anlamlı olmalıdır.

Model 3 ise aracı değişkenin model 1’de yer aldığı nihai modeldir ve aracılıktan söz edilebilmesi için aracı değişkenin bağımlı değişkene olan etkisi (b) anlamlı olmalıdır. Aracılık türüne karar verirken model 3 ile model 1’de yer alan bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki regresyon katsayıları karşılaştırılır. Model 1’de bağımsız ve bağımlı arasındaki regresyon katsayısı (c) toplam etkiyi, model 3’te bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki regresyon katsayısı (c’) direkt etkiyi gösterir ve $c=c'+a*b$ şeklinde eşitlik elde edilir. Bu eşitlikte $a*b$ aracılığı katsayısını verir. Eğer c’ katsayısı istatistiksel olarak anlamlı değilse tam aracılık, istatistiksel olarak anlamlı ve c değerine göre miktarında azalma var ise kısmı aracılık vardır (Şimşek, 2007).

Şekil 2

Aracılık Modeli

ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır

($F=5.912$, $p<.001$). R^2 değeri bağımlı değişkende meydana gelen değişkenliğin ne kadarının bağımsız değişkenlerle açıklandığını gösterir (Pallant, 2007). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %2.2'si ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-aşırı koruyucu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.15$, $t=2.431$, $p<.05$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.15 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.15 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun ABÖ-B teşvik düzeylerine etkisini test eden model 2 anlamlıdır ($F=4.766$, $p<.001$). ABÖ-B teşvik puanlarında olan değişkenliğin %1.8'i ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu katılımcıların ABÖ-B teşvik puanları için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcı olarak elde edilmiştir ($\beta=0.135$, $t=2.183$, $p<.05$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların ABÖ-B Teşvik puanları 0.135 birim artmaktadır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik düzeyinin DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=8.709$, $p<.001$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %6.4'ü ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ve ABÖ-B teşvik puanları ile açıklanır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ($\beta=0.122$, $t=2.004$, $p<.05$) ve ABÖ-B teşvik ($\beta=0.205$, $t=3.36$, $p<.05$) alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanlarının her biri 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.122 ve 0.205 birim artmaktadır. Aracılık olarak incelendiğinde ise model 3 ve model 1 için DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için açıklanan varyans oranındaki fark %4.2 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Ayrıca model 3'te ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ve DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama arasındaki regresyon katsayısı (c) 0.122 olup model 1'e göre etkisi azalmıştır ancak istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak model 3'te ki direkt etki büyüklüğü (0.122) anlamlı olduğu için ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını

onaylama düzeyine etkisinde ABÖ-B teşvik de kısmi aracılık etkisi söz konusudur (Tablo 5).

Tablo 5

ETÖ-Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	T	P	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ - DMEKO	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,15	2,431	0,016	F=5.912; p<.001; R ² =0,022
Model 2	ABÖ-B Teşvik	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,135	2,183	0,03	F=4.766; p<.05; R ² =0.018
Model 3	DETÖ - DMEKO	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,122	2,004	0,046	F=8.709; p<.001; R ² =0,064; ΔR ² =0,042; p<.05
		ABÖ-B Teşvik	0,205	3,36	0,001	

ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır (F=17.316, p<.001). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %6.1'i ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.251$, t=4.168, p<.05). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.251 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.251 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun ABÖ-B teşvik düzeylerine etkisini test eden model 2 anlamlıdır (F=96.874, p<.001). ABÖ-B teşvik puanlarında olan değişkenliğin %27.3'ü ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu

katılımcıların ABÖ-B teşvik puanları için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcı olarak elde edilmiştir ($\beta=0.522$, $t=9.842$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların ABÖ-B teşvik puanları 0.522 birim artmaktadır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik düzeyinin DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=10.301$, $p<.001$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %7.4'ü ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ve ABÖ-B teşvik puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.187$, $t=2.651$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.187 birim artmaktadır. Ancak ABÖ-B teşvik alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için anlamlı yordayıcı değildir ($\beta=0.124$, $t=1.756$, $p>.05$). Aracılık olarak incelendiğinde ise model 3 ve model 1 için DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için açıklanan varyans oranındaki fark %1 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>.05$). Ayrıca model 3'te aracı değişken olan ABÖ-B teşvik puanlarının DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyine olan etkisi anlamlı olmadığından aracılık yoktur söz konusudur (Tablo 6).

Tablo 6

ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	T	p	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ-DMEK O	ETÖ-Demokratik Tutum	0,25 1	4,16 8	,000	$F=17.316$; $p<.001$; $R^2=0,063$
Model 2	ABÖ-B Teşvik	ETÖ-Demokratik Tutum	0,52 2	9,84 2	,000	$F=96.874$; $p<.05$; $R^2=0.273$
Model 3	DETÖ-DMEK O	ETÖ-Demokratik Tutum ABÖ-B Teşvik	0,18 7 0,12 4	2,65 1 1,75 6	0,00 9 0,08 0	$F=10.301$; $p<.001$; $R^2=074$; $\Delta R^2=0,010$; $p>.05$

ETÖ-Demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-Dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=22.916$, $p<.001$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %8'i ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.282$, $t=4.787$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.282 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.282 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun ABÖ-B Engel düzeylerine etkisini test eden model 2 anlamlıdır ($F=56.575$, $p<.001$). ABÖ-B engel puanlarında olan değişkenliğin %18'i ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu katılımcıların ABÖ-B engel puanları için negatif yönde ve anlamlı yordayıcı olarak elde edilmiştir ($\beta=-0.424$, $t=-7.522$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların ABÖ-B engel puanları 0.522 birim düşmektedir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ile ABÖ-B engel düzeyinin DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=13.437$, $p<.001$). DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanlarındaki değişkenliğin %9.2'si ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ve ABÖ-B engel puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.232$, $t=3.63$, $p<.05$). ETÖ- demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ- dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları 0.232 birim artmaktadır. Ancak ABÖ-B engel alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için anlamlı yordayıcı değildir ($\beta=-0.124$, $t=1.929$, $p>.05$). Aracılık olarak incelendiğinde ise model 3 ve model 1 için DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama için açıklanan varyans oranındaki fark %1.2 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>.05$). Ayrıca model 3'te aracı değişken olan ABÖ-B engel puanlarının DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyine olan etkisi anlamlı olmadığından aracılık yoktur söz konusudur (Tablo 7).

Tablo 7

ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Engel Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	t	p	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ-DMEKO	ETÖ-Demokratik Tutum	0,282	4,787	,000	F=22.916; p<.001; R ² =0,08
Model 2	ABÖ-B Engel	ETÖ-Demokratik Tutum	-0,424	-7,522	,000	F=56.575; p<.05; R ² =0,18
Model 3	DETÖ-DMEKO	ETÖ-Demokratik Tutum ABÖ-B Engel	0,232 -0,124	3,63 -1,929	,000 0,055	F=13.437; p<.001; R ² =0,092; ΔR ² =0,012; p>.05

ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır (F=24.423, p<.001). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %8.6'sı ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.294$, $t=4.942$, $p<.05$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanları 0.294 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.294 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun ABÖ-B teşvik düzeyine etkisini test eden model 2 birinci aracılık modelindeki model 2'nin aynısı olduğundan varsayım sağlanmıştır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik düzeyinin DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır (F=15.398, p<.001). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %10.7'si ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ve ABÖ-B teşvik puanları ile açıklanır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ($\beta=0.275$, $t=4.616$, $p<.05$) ve ABÖ-B teşvik ($\beta=0.145$, $t=2.431$, $p<.05$) alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik alt boyut puanlarının her biri 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden

koruma puanları 0.275 ve 0.145 birim artmaktadır. Aracılık olarak incelendiğinde ise model 3 ve model 1 için DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için açıklanan varyans oranındaki fark %2.1 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Ayrıca model 3'te ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma arasındaki regresyon katsayısı (c) 0.275 olup model 1'e göre etkisi azalmıştır ancak istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuç olarak model 3'te ki direkt etki büyüklüğü (0.275) anlamlı olduğu için ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyine etkisinde ABÖ-B teşvik de kısmi aracılık etkisi söz konusudur (Tablo 8).

Tablo 8

ETÖ-Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	T	P	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ-DMRK	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,294	4,942	,000	F=24.423; $p<.001$; R ² =0,086
Model 2	ABÖ-B Teşvik	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	0,135	2,183	0,030	F=4.766; $p<.05$; R ² =0.018
Model 3	DETÖ-DMRK	ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum ABÖ-B Teşvik	0,275 0,145	4,616 2,431	,000 0,016	F=15.398; $p<.001$; R ² =0,107; $\Delta R^2=0,021$; $p<.05$

.ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır (F=8.018, $p<.001$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %3'ü ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.174$, $t=2.832$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanları 0.174 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.174 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun ABÖ-B teşvik düzeylerine etkisini test eden model 2 ikinci aracılık modelindeki model 2'nin aynısı olduğundan varsayım

sağlanmıştır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ile ABÖ-B teşvik düzeyinin DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=5.563$, $p<.05$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %4.1'i ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ve ABÖ-B teşvik puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ($\beta=0.108$, $t=1.512$, $p>.05$) ve ABÖ-B teşvik ($\beta=0.125$, $t=0-1.745$, $p>.05$) alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için anlamlı yordayıcı değildir. Dolayısıyla aracılık yoktur söz konusudur (Tablo 9).

Tablo 9

ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Teşvik Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	T	P	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ-DMRK	ETÖ-Demokratik Tutum	0,174	2,832	0,005	$F=8.018$; $p<.001$; $R^2=0,03$
Model 2	ABÖ-B Teşvik	ETÖ-Demokratik Tutum	0,522	9,842	,000	$F=96.874$; $p<.05$; $R^2=0.273$
Model 3	DETÖ-DMRK	ETÖ-Demokratik Tutum	0,108	1,512	0,132	$F=5.563$; $p<.05$; $R^2=0.041$; $\Delta R^2=0,011$; $p>.05$
		ABÖ-B Teşvik	0,125	1,745	0,082	

ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 1 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=9.444$, $p<.001$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %3.4'ü ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyleri için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.186$, $t=3.073$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanları 0.186 birim artmaktadır. Aynı zamanda 0.186 toplam etki büyüklüğünü gösterir. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun ABÖ-B engel düzeylerine etkisini test

eden model 2 üçüncü aracılık modelindeki model 2'nin aynısı olduğundan varsayım sağlanmıştır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ile ABÖ-B engel düzeyinin DETÖ-dijital medya risklerinden koruma durumuna etkisini test eden model 3 istatistiksel olarak anlamlıdır ($F=5.043$, $p<.001$). DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanlarındaki değişkenliğin %3.7'si ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ve ABÖ-B engel puanları ile açıklanır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için pozitif yönde ve anlamlı yordayıcıdır ($\beta=0.164$, $t=2.486$, $p<.05$). ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu alt boyut puanları 1 birim arttığında katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanları 0.164 birim artmaktadır. Ancak ABÖ-B engel alt boyut puanları katılımcıların DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için anlamlı yordayıcı değildir ($\beta=-0.053$, $t=-0.809$, $p>.05$). Aracılık olarak incelendiğinde ise model 3 ve model 1 için DETÖ-dijital medya risklerinden koruma için açıklanan varyans oranındaki fark %0.3 olup bu artış istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>.05$). Ayrıca model 3'te aracı değişken olan engel puanlarının DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyine olan etkisi anlamlı olmadığından aracılık yoktur söz konusudur (Tablo 10).

Tablo 10

ETÖ-Demokratik Ebeveyn Tutumunun DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma Düzeyine Etkisinde ABÖ-B Engel Düzeyinin Aracılık Sonuçları

Model	Bağımlı	Bağımsız	B	T	P	Model İstatistikleri
Model 1	DETÖ-DMRK	ETÖ-Demokratik Tutum	0,186	3,073	0,002	$F=9.444$; $p<.001$; $R^2=0.034$
Model 2	ABÖ-B Engel	ETÖ-Demokratik Tutum	-0,424	-7,522	,000	$F=56.575$; $p<.05$; $R^2=0,18$
Model 3	DETÖ-DMRK	ETÖ-Demokratik Tutum ABÖ-B Engel	0,164 -0,053	2,486 -0,809	0,014 0,419	$F=5.043$; $p<.001$; $R^2=0.037$; $\Delta R^2=0,003$; $p>.05$

3.1.4. Sosyo-Demografik Bilgi Formuna Göre Babaların Ebeveyn Tutumu, Dijital Ebeveyn Tutumu ve Anne Bekçiliğinin Gruplara Göre Karşılaştırma Sonuçları

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının araştırmaya dahil ettiği çocuğun cinsiyeti arasında fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 11, 12, 13'te sunulmuştur.

Araştırmaya dahil ettiği çocuğun cinsiyetine göre babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puanları arasında anlamlı farklılık vardır ($t_{(244)}=2.014$, $p<.05$). Kızı olan babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puan ortalaması erkek çocuğu olan babalardan daha yüksektir. Ancak çocuğun cinsiyetine göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$) (Tablo 11).

Tablo 11

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$t_{(244)}$	P
ETÖ-Otoriter Tutum	Kız	114	20,8	6,17	-0,963	0,337
	Erkek	132	21,61	6,89		
ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	Kız	114	32,97	6,25	2,014	0,045
	Erkek	132	31,45	5,64		
ETÖ-İzin Verici Tutum	Kız	114	21,39	6,15	0,858	0,392
	Erkek	132	20,77	5,23		
ETÖ-Demokratik Tutum	Kız	114	71,6	8,96	-1,25	0,212
	Erkek	132	72,93	7,79		
ETÖ Toplam	Kız	114	146,76	14,26	0,003	0,997
	Erkek	132	146,75	13,25		

Araştırmaya dahil ettiği çocuğun cinsiyetine göre babaların DETÖ toplam ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya

risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$) (Tablo 12).

Tablo 12

**Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği
Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$t_{(244)}$	P
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Kız	114	24,38	3,63	0,411	0,681
	Erkek	132	24,17	4,05		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Kız	114	25,84	3,45	0,955	0,341
	Erkek	132	25,41	3,63		
DETÖ Toplam	Kız	114	50,22	5,59	0,957	0,339
	Erkek	132	49,58	4,83		

Araştırmaya dahil ettiği çocuğun cinsiyetine göre babaların anne ABÖ-B toplam ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$) (Tablo13).

Tablo 13

**Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği
Çocuğun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$t_{(244)}$	P
ABÖ-B Teşvik	Kız	114	39,61	7,27	0,406	0,685
	Erkek	132	39,22	7,88		
ABÖ-B Kontrol	Kız	114	17,77	7,90	0,751	0,453
	Erkek	132	16,97	8,72		
ABÖ-B Engel	Kız	114	12,78	10,08	0,036	0,971
	Erkek	132	12,73	9,91		
ABÖ-B Toplam	Kız	114	70,17	13,63	0,659	0,511
	Erkek	132	68,92	15,66		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının araştırmaya dahil ettiği çocuğun doğum sırası arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 14, 15, 16’da sunulmuştur.

Araştırmaya dahil ettikleri çocuğun doğum sırasına göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-aşırı koruyucu, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Bu araştırmada birinci, ikinci ya da üçüncü çocuğun doğum sırasını belirten babaların ebeveyn tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 14).

Tablo 14

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(2,257)}$	P
ETÖ–Otoriter Tutum	1	147	20,77	6,38	0,573	0,564
	2	73	21,52	5,89		
	3	40	21,83	8,3		
ETÖ–Aşırı Koruyucu Tutum	1	147	31,59	5,98	1,916	0,149
	2	73	33,15	5,83		
	3	40	32,73	5,59		
ETÖ–İzin Verici Tutum	1	147	21,03	5,58	1,844	0,16
	2	73	20,42	6		
	3	40	22,6	6,23		
ETÖ–Demokratik	1	147	73,16	8,27	1,677	0,189
	2	73	70,97	9,21		
	3	40	72,48	6,86		
ETÖ Toplam	1	147	146,54	13,24	0,95	0,388
	2	73	146,07	14,24		
	3	40	149,63	15,45		

Araştırmaya dahil ettiği çocuğun doğum sırasına göre babaların DETÖ toplam puanları ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya

risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Bu araştırmada birinci, ikinci ya da üçüncü çocuğun doğum sırasını belirten babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 15).

Tablo 15

**Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği
Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(2,257)}$	P
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	1	147	24,35	4,03	0,161	0,851
	2	73	24,41	3,76		
	3	40	24,00	3,53		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	1	147	25,56	3,85	0,48	0,62
	2	73	25,56	3,69		
	3	40	24,95	2,63		
DETÖ Toplam	1	147	49,92	5,54	0,597	0,551
	2	73	49,97	5,41		
	3	40	48,95	3,73		

Araştırmaya dahil ettiği çocuğun doğum sırasına göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Bu araştırmada birinci, ikinci ya da üçüncü çocuğun doğum sırasını belirten babaların anne bekçiliği düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 16).

Tablo 16

**Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Araştırmaya Dahil Ettiği
Çocuğun Doğum Sırasına Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	F _(2,257)	P
ABÖ-B Teşvik	1	147	40,03	7,42	1,833	0,162
	2	73	39,95	6,74		
	3	40	37,53	9,14		
ABÖ-B Kontrol	1	147	17,05	8,25	0,325	0,723
	2	73	17,71	8,97		
	3	40	18,13	8,17		
ABÖ-B Engel	1	147	11,81	9,60	2,393	0,093
	2	73	12,82	9,71		
	3	40	15,70	11,79		
ABÖ-B Toplam	1	147	68,88	14,36	0,569	0,567
	2	73	70,48	15,55		
	3	40	71,35	15,36		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının çocukların bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldıkları süre arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 17, 18 19’da sunulmuştur.

Çocukların bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldıkları süreye göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-aşırı koruyucu, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Babaların ebeveyn tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 17).

Tablo 17

**Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon,
Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	F _(2,257)	P
ETÖ–Otoriter Tutum	60 dkdan az	79	21,44	8,07	0,175	0,839
	1-2 saat	88	20,84	5,52		
	2 saat üzeri	93	21,17	6,11		
ETÖ-Aşırı Korumacı Tutum	60 dkdan az	79	32,32	6,64	0,818	0,442
	1-2 saat	88	31,58	5,74		
	2 saat üzeri	93	32,69	5,39		
ETÖ-İzin Verici Tutum	60 dkdan az	79	21,86	6,77	1,342	0,263
	1-2 saat	88	20,39	4,87		
	2 saat üzeri	93	21,13	5,75		
ETÖ-Demokratik Tutum	60 dkdan az	79	72,99	9,03	0,322	0,725
	1-2 saat	88	72,47	7,53		
	2 saat üzeri	93	71,96	8,62		
ETÖ Toplam	60 dkdan az	79	148,61	15,46	1,206	0,301
	1-2 saat	88	145,27	12,37		
	2 saat üzeri	93	146,95	13,78		

Çocukların bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldıkları süreye göre babaların DETÖ toplam puanları ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 18).

Tablo 18

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon, Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(2,257)}$	p
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	60 dkdan az	79	24,04	4,12	0,313	0,732
	1-2 saat	88	24,50	3,39		
	2 saat üzeri	93	24,38	4,09		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	60 dkdan az	79	25,77	3,80	0,705	0,495
	1-2 saat	88	25,56	3,39		
	2 saat üzeri	93	25,13	3,73		
DETÖ Toplam	60 dkdan az	79	49,81	5,93	0,249	0,78
	1-2 saat	88	50,06	4,76		
	2 saat üzeri	93	49,51	5,13		

Çocukların bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldıkları süreye göre babaların ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Çocukların bir günde ekrana maruz kaldıkları süreye göre ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel düzeyleri benzerdir. Ancak bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldıkları süreye göre de ABÖ-B teşvik alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir ($F_{(2,257)}=3.385$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmış ve günde 2 saat üzeri televizyon, tablet ve bilgisayarda vakit geçiren çocukların babaları ile günde 2 saat altında vakit geçiren çocukların babaların ABÖ-B teşvik puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p<.05$). Günde 2 saat altında televizyon, tablet ve bilgisayarda vakit geçiren çocukların babalarının ABÖ-B teşvik alt boyut puan ortalaması günde 2 saat üzeri vakit geçiren çocukların babalarından daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 19).

Tablo 19

Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Çocukların Bir Günde Televizyon, Tablet ve Bilgisayar Ekranına Maruz Kaldıkları Süreye Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(2,257)}$	P	Fark
ABÖ-B Teşvik	60 dkdan az	79	40,92	7,35	3,385	0,035	A,B>C
	1-2 saat	88	40,09	6,55			
	2 saat üzeri	93	38,06	8,36			
ABÖ-B Kontrol	60 dkdan az	79	17,39	8,58	0,078	0,925	
	1-2 saat	88	17,15	8,31			
	2 saat üzeri	93	17,65	8,48			
ABÖ-B Engel	60 dkdan az	79	12,30	10,61	1,388	0,252	
	1-2 saat	88	11,63	8,98			
	2 saat üzeri	93	14,03	10,45			
ABÖ-B Toplam	60 dkdan az	79	70,62	13,96	0,291	0,748	
	1-2 saat	88	68,86	15,23			
	2 saat üzeri	93	69,74	15,28			

***Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:60 dk'dan az; B:1-2 saat ve C:2 saat üzeri.**

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının baba gelir düzeyi arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 20, 21, 22'de sunulmuştur.

Baba gelir düzeyine göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-aşırı koruyucu, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Baba gelir düzeyine babaların ebeveyn tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 20).

Tablo 20

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	F _(2,257)	P
ETÖ–Otoriter Tutum	Geliri giderinden az	29	19,62	5,09	0,879	0,416
	Geliri giderine denk	171	21,36	6,6		
	Geliri giderinden fazla	60	21,27	7,09		
ETÖ–Aşırı Koruyucu Tutum	Geliri giderinden az	29	30,72	6,44	1,052	0,351
	Geliri giderine denk	171	32,33	5,72		
	Geliri giderinden fazla	60	32,55	6,15		
ETÖ–İzin Verici Tutum	Geliri giderinden az	29	20,93	6,39	0,015	0,985
	Geliri giderine denk	171	21,11	5,68		
	Geliri giderinden fazla	60	21,15	6,03		
ETÖ–Demokratik Tutum	Geliri giderinden az	29	73	6,41	0,943	0,391
	Geliri giderine denk	171	71,94	8,87		
	Geliri giderinden fazla	60	73,6	7,73		
ETÖ Toplam	Geliri giderinden az	29	144,28	16,22	0,963	0,383
	Geliri giderine denk	171	146,74	13,90		
	Geliri giderinden fazla	60	148,57	12,55		

Baba gelir düzeyine göre babaların DETÖ toplam puanları ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ile DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba gelir düzeyine göre babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 21).

Tablo 21

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	F _(2,257)	P
DETÖ - Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Geliri giderinden az	29	23,52	3,82	1,522	0,22
	Geliri giderine denk	171	24,22	3,99		
	Geliri giderinden fazla	60	24,97	3,48		
DETÖ - Dijital Medya Risklerinden Koruma	Geliri giderinden az	29	25,76	2,89	0,246	0,782
	Geliri giderine denk	171	25,36	3,84		
	Geliri giderinden fazla	60	25,65	3,39		
DETÖ Toplam	Geliri giderinden az	29	69,79	15,11	0,203	0,817
	Geliri giderine denk	171	70,07	15,12		
	Geliri giderinden fazla	60	68,65	14,06		

Baba gelir düzeyine göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba gelir düzeyine göre babaların anne bekçiliği düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 22).

Tablo 22

Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	F _(2,257)	P
ABÖ-B Teşvik	Geliri giderinden az	29	37,83	9,31	2,383	0,094
	Geliri giderine denk	171	39,35	7,41		
	Geliri giderinden fazla	60	41,27	6,80		
ABÖ-B Kontrol	Geliri giderinden az	29	17,21	8,80	1,281	0,279
	Geliri giderine denk	171	17,95	8,44		
	Geliri giderinden fazla	60	15,93	8,14		
ABÖ-B Engel	Geliri giderinden az	29	14,76	11,46	1,08	0,341
	Geliri giderine denk	171	12,78	9,86		
	Geliri giderinden fazla	60	11,45	9,82		
ABÖ-B Toplam	Geliri giderinden az	29	49,28	5,01	1,019	0,362
	Geliri giderine denk	171	49,58	5,51		
	Geliri giderinden fazla	60	50,62	4,58		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının anne gelir düzeyi arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 23, 24, 25’te verilmiştir.

Anne gelir düzeyine göre babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-aşırı koruyucu ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Anne gelir düzeyine babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-aşırı koruyucu ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum düzeyleri benzerdir. Ancak anne gelir düzeyine göre babaların ETÖ toplam ($F_{(2,257)}=3.431$, $p<.05$) ile ETÖ-izin verici ($F_{(2,257)}=3.518$, $p<.05$) ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark elde edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Buna göre gelirin giderinden fazla olduğunu belirten anneler ile geliri giderine denk ya da geliri giderinden az olarak belirten annelerin eşlerinin ETÖ toplam ile ETÖ-izin verici ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark vardır ($p<.05$). Gelirinin giderinden fazla olduğunu belirten annelerin, babaların ETÖ toplam ile ETÖ-izin verici ebeveyn tutum puanları ortalaması, geliri giderine denk ya da geliri giderinden az olarak belirten annelerin babalarından daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 23).

Tablo 23

**Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre
Karşılaştırılması**

Ölçek Puan	Grup	N	Ort	ss	F _(2,257)	P	Fark
ETÖ-Otoriter Tutum	Geliri giderinden az	56	20,54	5,61	2,618	0,075	
	Geliri giderine denk	160	20,79	6,01			
	Geliri giderinden fazla	44	23,18	8,98			
ETÖ-Aşırı Korumacı Tutum	Geliri giderinden az	56	31,41	6,01	0,979	0,377	
	Geliri giderine denk	160	32,24	6,02			
	Geliri giderinden fazla	44	33,07	5,29			
ETÖ-İzin Verici Tutum	Geliri giderinden az	56	20,91	5,72	3,518	0,031	C>B,A
	Geliri giderine denk	160	20,59	5,22			
	Geliri giderinden fazla	44	23,18	7,48			
ETÖ-Demokratik Tutum	Geliri giderinden az	56	72,11	8,54	0,084	0,92	
	Geliri giderine denk	160	72,61	8,32			
	Geliri giderinden fazla	44	72,27	8,56			
ETÖ Toplam	Geliri giderinden az	56	144,96	14,03	3,431	0,034	C>B,A
	Geliri giderine denk	160	146,23	12,77			
	Geliri giderinden fazla	44	151,70	16,59			

***Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Gelir giderden az; B; Gelir gidere denk ve C:Gelir giderden fazla**

Anne gelir düzeyine göre babaların DETÖ toplam ile dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne gelir düzeyine göre babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 24).

Tablo 24

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puan	Grup	N	Ort	ss	F _(2,257)	P
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Geliri giderinden az	56	23,88	4,09	0,619	0,539
	Geliri giderine denk	160	24,36	3,96		
	Geliri giderinden fazla	44	24,73	3,22		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Geliri giderinden az	56	26,13	3,10	2,671	0,071
	Geliri giderine denk	160	25,52	3,65		
	Geliri giderinden fazla	44	24,45	4,05		
DETÖ Toplam	Geliri giderinden az	56	71,02	13,99	1,283	0,279
	Geliri giderine denk	160	68,58	14,96		
	Geliri giderinden fazla	44	72,16	15,30		

Anne gelir düzeyine göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne gelir düzeyine göre babaların anne bekkiliği düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 25).

Tablo 25

Babaların Anne Bekkiliği Alt Boyut Puanlarının Anne Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puan	Grup	N	Ort	Ss	F _(2,257)	P
ABÖ-B Teşvik	Geliri giderinden az	56	38,68	7,70	0,585	0,558
	Geliri giderine denk	160	39,81	7,41		
	Geliri giderinden fazla	44	40,14	7,92		
ABÖ-B Kontrol	Geliri giderinden az	56	18,16	8,38	0,752	0,472
	Geliri giderine denk	160	16,89	8,44		
	Geliri giderinden fazla	44	18,27	8,45		
ABÖ-B Engel	Geliri giderinden az	56	14,18	10,25	1,383	0,253
	Geliri giderine denk	160	11,88	9,63		
	Geliri giderinden fazla	44	13,75	11,12		
ABÖ-B Toplam	Geliri giderinden az	56	50,00	5,20	0,358	0,699
	Geliri giderine denk	160	49,88	5,33		
	Geliri giderinden fazla	44	49,18	5,14		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekliliği alt boyut puanlarının baba öğrenim düzeyi arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 26, 27, 28’de sunulmuştur.

Baba öğrenim düzeyine göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Baba öğrenim düzeyine göre babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum düzeyleri benzerdir. Ancak baba öğrenim düzeyine göre babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=4.246$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Baba öğrenim düzeyi lisans ve üzerinde olan babalar ile ortaokul ve altı olan babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasındaki fark anlamlıdır ($p<.05$). Baba öğrenim düzeyi ortaokul ve altında olan babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puan ortalaması, baba öğrenim düzeyi lisans ve üzerinde olan babalardan daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 26).

Tablo 26

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(3,256)}$	P	Fark
ETÖ-Otoriter Tutum	Ortaokul ve altı	28	21,68	5,29	0,583	0,627	
	Lise	80	21,26	6,9			
	Önlisans	47	20,02	5,96			
	Lisans ve üzeri	105	21,41	6,9			
ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	Ortaokul ve altı	28	34,82	5,72	4,246	0,006	A>D
	Lise	80	32,91	5,26			
	Önlisans	47	32,45	6,1			
	Lisans ve üzeri	105	30,85	6,06			
ETÖ-İzin Verici Tutum	Ortaokul ve altı	28	20,21	3,95	1,217	0,304	
	Lise	80	21,08	6,39			
	Önlisans	47	20,09	6,12			
	Lisans ve üzeri	105	21,81	5,61			

ETO–Demokratik Tutum	Ortaokul ve altı	28	71,25	8,3	0,218	0,884
	Lise	80	72,5	8,46		
	Önlisans	47	72,74	8,07		
	Lisans ve üzeri	105	72,58	8,56		
ETO Toplam	Ortaokul ve altı	28	147,96	9,52	0,373	0,773
	Lise	80	147,75	15,44		
	Önlisans	47	145,30	13,79		
	Lisans ve üzeri	105	146,65	13,74		

***Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Ortaokul ve altı; B:Lise; C: Önlisans ve D:Lisans ve üzeri**

Baba öğrenim düzeyine göre babaların DETÖ toplam puanları ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba öğrenim düzeyine göre babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 27).

Tablo 27

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	F _(3,256)	P
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Ortaokul ve altı	28	24,07	3,40	0,538	0,657
	Lise	80	24,04	3,66		
	Önlisans	47	24,11	3,97		
	Lisans ve üzeri	105	24,69	4,11		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Ortaokul ve altı	28	26,46	2,66	2,388	0,069
	Lise	80	25,88	3,25		
	Önlisans	47	24,43	4,25		
	Lisans ve üzeri	105	25,36	3,77		
DETÖ Toplam	Ortaokul ve altı	28	75,39	16,31	1,703	0,167
	Lise	80	68,54	12,39		
	Önlisans	47	70,32	14,22		
	Lisans ve üzeri	105	68,82	16,19		

Baba öğrenim düzeyine göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba öğrenim düzeyine göre ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol düzeyleri benzerdir. Ancak baba öğrenim düzeyine göre ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=2.703$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Baba öğrenim düzeyi ortaokul ve altı olan babalar ile baba öğrenim düzeyi lise ve üzerinde olan babaların ABÖ-B engel puanı arasındaki fark anlamlıdır ($p<.05$). Baba öğrenim düzeyi ortaokul ve altı olan babaların ABÖ-B engel alt boyut puanı, baba öğrenim düzeyi lise ve üzerinde olan babalardan daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 28).

Tablo 28

Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(2,257)}$	p	Fark
ABÖ-B Teşvik	Ortaokul ve altı	28	37,36	8,51	1,197	0,311	
	Lise	80	39,60	7,10			
	Önlisans	47	40,74	7,80			
	Lisans ve üzeri	105	39,73	7,49			
ABÖ-B Kontrol	Ortaokul ve altı	28	20,36	9,58	1,572	0,197	
	Lise	80	16,90	7,57			
	Önlisans	47	18,02	8,54			
	Lisans ve üzeri	105	16,71	8,60			
ABÖ-B Engel	Ortaokul ve altı	28	17,68	10,17	2,703	0,046	A>B,C,D
	Lise	80	12,04	8,99			
	Önlisans	47	11,55	9,16			
	Lisans ve üzeri	105	12,37	10,87			
ABÖ-B Toplam	Ortaokul ve altı	28	50,54	3,21	1,187	0,315	
	Lise	80	49,91	5,10			
	Önlisans	47	48,53	6,11			
	Lisans ve üzeri	105	50,05	5,37			

****Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Ortaokul ve altı; B:Lise; C: Önlisans ve D:Lisans ve üzeri**

Anne öğrenim düzeyine göre babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının anne öğrenim düzeyi arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 29, 30, 31’de sunulmuştur.

Anne eğitim düzeyine göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Anne eğitim düzeyine göre babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum düzeyleri benzerdir. Ancak anne eğitim düzeyine göre babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=4.246$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Anne öğrenim düzeyi önlisans ve üzerinde olan çocukların babaları ile ortaokul ve altı öğrenim düzeyinde olan çocukların babalarının ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında fark anlamlıdır ($p<.05$). Anne öğrenim düzeyi ortaokul ve altında olan çocukların babalarının ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puan ortalamaları, anne öğrenim düzeyi önlisans ve üzerinde olan babalardan daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 29).

Tablo 29

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(3,256)}$	P	Fark
ETÖ–Otoriter Tutum	Ortaokul ve altı	32	20,19	5,65	0,532	0,66	
	Lise	67	21,85	7,08			
	Önlisans	55	20,8	6,03			
	Lisans ve üzeri	106	21,16	6,79			
ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	Ortaokul ve altı	32	35,38	4,8	4,399	0,005	A>C,D
	Lise	67	32,63	5,44			
	Önlisans	55	31,56	6,35			
	Lisans ve üzeri	106	31,3	5,97			
ETÖ-İzin Verici Tutum	Ortaokul ve altı	32	21,16	4,56	0,387	0,763	
	Lise	67	20,73	6,93			
	Önlisans	55	20,67	5,57			

	Lisans ve üzeri	106	21,54	5,56		
ETO–Demokratik Tutum	Ortaokul ve altı	32	72,38	7,37	0,852	0,467
	Lise	67	71,36	9,07		
	Önlisans	55	72,02	9,02		
	Lisans ve üzeri	106	73,37	7,86		
ETO Toplam	Ortaokul ve altı	32	149,09	8,64	0,641	0,589
	Lise	67	146,57	17,35		
	Önlisans	55	145,05	13,27		
	Lisans ve üzeri	106	147,37	13,02		

***Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Ortaokul ve altı; B:Lise; C: Önlisans ve D:Lisans ve üzeri**

Anne öğrenim düzeyine göre babaların DETÖ toplam ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ile DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne öğrenim düzeyine göre babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 30).

Tablo 30

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	F _(2,257)	P
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Ortaokul ve altı	32	24,38	3,77	2,345	0,073
	Lise	67	23,84	3,48		
	Önlisans	55	23,51	4,29		
	Lisans ve üzeri	106	25,02	3,83		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Ortaokul ve altı	32	25,94	2,96	1,539	0,205
	Lise	67	26,13	3,23		
	Önlisans	55	25,25	4,14		
	Lisans ve üzeri	106	25,02	3,76		
DETÖ Toplam	Ortaokul ve altı	32	73,59	13,76	1,159	0,326
	Lise	67	69,61	15,10		
	Önlisans	55	67,45	13,75		
	Lisans ve üzeri	106	69,77	15,46		

Anne öğrenim düzeyine göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne öğrenim düzeyine göre ABÖ-teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 31).

Tablo 31

**Anne Öğrenim Düzeyine Göre Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının
Anne Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması**

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(2,257)}$	p
ABÖ-B Teşvik	Ortaokul ve altı	32	38,00	9,46	0,638	0,591
	Lise	67	39,48	6,71		
	Önlisans	55	40,11	7,46		
	Lisans ve üzeri	106	39,94	7,50		
ABÖ-B Kontrol	Ortaokul ve altı	32	20,22	8,36	1,801	0,147
	Lise	67	17,06	8,43		
	Önlisans	55	15,95	8,59		
	Lisans ve üzeri	106	17,52	8,25		
ABÖ-B Engel	Ortaokul ve altı	32	15,38	11,59	1,15	0,33
	Lise	67	13,07	9,35		
	Önlisans	55	11,40	9,88		
	Lisans ve üzeri	106	12,31	10,04		
ABÖ-B Toplam	Ortaokul ve altı	32	50,31	4,40	0,908	0,438
	Lise	67	49,97	4,99		
	Önlisans	55	48,76	5,99		
	Lisans ve üzeri	106	50,04	5,25		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının baba çalışma durumu arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 32, 33, 34’ te sunulmuştur.

Baba çalışma durumuna göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Baba

çalışma durumuna göre babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum düzeyleri benzerdir. Ancak baba çalışma durumuna göre babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=4.246$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Mavi yakalı işçi statüsünde çalışan babalar ile beyaz yakalı yönetici ya da beyaz yakalı çalışan statüsünde olan babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu arasında fark anlamlıdır ($p<.05$). Mavi yakalı işçi statüsünde olan babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puan ortalamaları beyaz yakalı yönetici ya da beyaz yakalı çalışan statüsünde olan babalardan daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 32).

Tablo 32

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(3,256)}$	p	Fark
ETÖ-Otoriter Tutum	Beyaz yakalı yönetici	68	20,72	6,06	0,891	0,447	
	Beyaz yakalı çalışan	101	20,66	6,2			
	Mavi yakalı işçi	69	22,22	7,52			
	Hayır	22	21,27	6,57			
ETÖ-Aşırı Koruyucu Tutum	Beyaz yakalı yönetici	68	31,32	5,54	2,758	0,043	C>A,B
	Beyaz yakalı çalışan	101	31,64	6,22			
	Mavi yakalı işçi	69	33,9	4,92			
	Hayır	22	32,14	7,49			
ETÖ-İzin Verici Tutum	Beyaz yakalı yönetici	68	20,63	5,15	0,343	0,795	
	Beyaz yakalı çalışan	101	21,02	6,2			
	Mavi yakalı işçi	69	21,62	6,06			
	Hayır	22	21,27	5,45			
ETÖ-Demokratik Tutum	Beyaz yakalı yönetici	68	72,65	7,54	0,201	0,895	
	Beyaz yakalı çalışan	101	72,51	9,56			
	Mavi yakalı işçi	69	71,87	7,87			
	Hayır	22	73,32	6,74			
ETÖ Toplam	Beyaz yakalı yönetici	68	145,32	12,06	1,421	0,237	
	Beyaz yakalı çalışan	101	145,83	14,38			
	Mavi yakalı işçi	69	149,61	13,77			
	Hayır	22	148,00	16,54			

**Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Beyaz yakalı yönetici; B:Beyaz yakalı çalışan; C: Mavi yakalı işçi ve D:Hayır*

Baba çalışma durumuna göre babaların DETÖ toplam ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba çalışma durumuna göre babaların dijital ebeveynlik tutum düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 33).

Tablo 33

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutum Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	F _(3,256)	p
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Beyaz yakalı yönetici	68	24,63	3,83	0,333	0,802
	Beyaz yakalı çalışan	101	24,37	3,97		
	Mavi yakalı işçi	69	24,00	3,80		
	Hayır	22	24,09	3,93		
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Beyaz yakalı yönetici	68	25,51	3,55	0,642	0,588
	Beyaz yakalı çalışan	101	25,11	4,03		
	Mavi yakalı işçi	69	25,81	3,14		
	Hayır	22	25,91	3,54		
DETÖ Toplam	Beyaz yakalı yönetici	68	67,41	14,53	1,389	0,247
	Beyaz yakalı çalışan	101	69,49	14,84		
	Mavi yakalı işçi	69	72,51	15,35		
	Hayır	22	69,09	13,60		

Baba çalışma durumuna göre babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Baba çalışma durumuna göre babaların ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel düzeyleri benzer olduğu söz konusudur (Tablo 34).

Tablo 34

Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Baba Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	Ss	$F_{(3,256)}$	P
ABÖ-B Teşvik	Beyaz yakalı yönetici	68	40,99	6,99	1,555	0,201
	Beyaz yakalı çalışan	101	39,71	6,95		
	Mavi yakalı işçi	69	38,77	7,75		
	Hayır	22	37,64	10,50		
ABÖ-B Kontrol	Beyaz yakalı yönetici	68	15,84	8,20	1,364	0,254
	Beyaz yakalı çalışan	101	17,50	8,29		
	Mavi yakalı işçi	69	18,72	8,88		
	Hayır	22	17,64	7,99		
ABÖ-B Engel	Beyaz yakalı yönetici	68	10,59	9,29	2,413	0,067
	Beyaz yakalı çalışan	101	12,28	10,20		
	Mavi yakalı işçi	69	15,01	10,27		
	Hayır	22	13,82	9,86		
ABÖ-B Toplam	Beyaz yakalı yönetici	68	50,15	5,23	0,235	0,872
	Beyaz yakalı çalışan	101	49,48	5,96		
	Mavi yakalı işçi	69	49,81	4,47		
	Hayır	22	50,00	4,34		

Babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği alt boyut puanlarının anne çalışma durumu arasında fark olup olmadığı ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmıştır ve tablo 35, 36, 37’de sunulmuştur.

Anne çalışma durumuna göre babaların ETÖ toplam ile ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>.05$). Anne çalışma durumuna göre babaların ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum düzeyleri benzerdir. Ancak anne çalışma durumuna göre babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında anlamlı fark elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=2.966$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Annesi çalışmayan çocukların babaları ile annesi diğer statülerde çalışan çocukların babalarının ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumları arasında fark

anlamlıdır ($p<.05$). Annesi çalışmayan çocukların babaları ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puan ortalamaları annesi diğer statülerde çalışan çocukların babalarının ebeveyn tutumundan daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 35).

Tablo 35

Babaların Ebeveyn Tutumu Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(3,256)}$	P	Fark
ETÖ–Otoriter Tutum	Beyaz yakalı yönetici	17	21,18	7,04	0,981	0,402	
	Beyaz yakalı çalışan	83	20,7	6,54			
	Mavi yakalı işçi	29	23,07	8,52			
	Hayır	131	20,99	6,02			
ETÖ–Aşırı Koruyucu Tutum	Beyaz yakalı yönetici	17	30,71	5,39	2,966	0,033	D>A,C,B
	Beyaz yakalı çalışan	83	31,35	5,79			
	Mavi yakalı işçi	29	30,76	6,4			
	Hayır	131	33,25	5,79			
ETÖ–İzin Verici Tutum	Beyaz yakalı yönetici	17	20,88	5,72	0,365	0,779	
	Beyaz yakalı çalışan	83	21,2	5,49			
	Mavi yakalı işçi	29	22,07	7,61			
	Hayır	131	20,85	5,63			
ETÖ–Demokratik Tutum	Beyaz yakalı yönetici	17	74,29	9,17	1,003	0,392	
	Beyaz yakalı çalışan	83	72,46	8,32			
	Mavi yakalı işçi	29	70,21	12,14			
	Hayır	131	72,69	7,24			
ETÖ–Toplam	Beyaz yakalı yönetici	17	147,06	9,60	0,408	0,747	
	Beyaz yakalı çalışan	83	145,71	13,63			
	Mavi yakalı işçi	29	146,10	18,38			
	Hayır	131	147,78	13,44			

**Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Beyaz yakalı yönetici; B:Beyaz yakalı çalışan; C: Mavi yakalı işçi ve D:Hayır*

Anne çalışma durumuna göre babaların DETÖ toplam puanları ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne çalışma durumuna göre babaların DETÖ toplam ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyleri benzerdir. Ancak anne çalışma durumuna göre babaların dijital ebeveynlik tutumu ölçeği DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir ($F_{(3,256)}=10.474$, $p<.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğu LSD post hoc yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Annesi çalışmayan çocukların babaları ile annesi diğer statülerde çalışan çocukların babalarının DETÖ-dijital medya risklerinden koruma tutumları arasında fark vardır. Annesi çalışmayan çocukların babalarının DETÖ-dijital medya risklerinden koruma tutum puan ortalamaları annesi diğer statülerde çalışan çocukların babalarından daha yüksek olduğu söz konusudur (Tablo 36).

Tablo 36

Babaların Dijital Ebeveynlik Tutumu Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(3,256)}$	p	Fark
DETÖ-Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama	Beyaz yakalı yönetici	17	26,24	4,09	1,552	0,202	
	Beyaz yakalı çalışan	83	24,31	3,93			
	Mavi yakalı işçi	29	24,14	4,41			
	Hayır	131	24,11	3,65			
DETÖ-Dijital Medya Risklerinden Koruma	Beyaz yakalı yönetici	17	24,18	5,27	10,474	,000	D>A,C,B
	Beyaz yakalı çalışan	83	24,36	3,59			
	Mavi yakalı işçi	29	24,03	3,82			
	Hayır	131	26,66	2,96			
DETÖ Toplam	Beyaz yakalı yönetici	17	70,41	18,17	1,547	0,203	
	Beyaz yakalı çalışan	83	68,70	14,32			
	Mavi yakalı işçi	29	75,17	17,40			
	Hayır	131	69,05	13,98			

Fark: ANOVA anlamlılığı sonucunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren LSD post hoc karşılaştırması sonucu; A:Beyaz yakalı yönetici; B:Beyaz yakalı çalışan; C: Mavi yakalı işçi ve D:Hayır

Anne çalışma durumuna göre anne bekçiliğinde babaların ABÖ-B toplam puanları ile ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>.05$). Anne çalışma durumuna göre babaların teşvik, kontrol ve engel düzeyleri benzerliği söz konusudur (Tablo 37).

Tablo 37

Babaların Anne Bekçiliği Alt Boyut Puanlarının Anne Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek Puanları	Grup	N	Ort	ss	$F_{(3,256)}$	P
ABÖ-B Teşvik	Beyaz yakalı yönetici	17	41,06	9,85	0,505	0,679
	Beyaz yakalı çalışan	83	40,00	7,40		
	Mavi yakalı işçi	29	38,52	8,16		
	Hayır	131	39,44	7,21		
ABÖ-B Kontrol	Beyaz yakalı yönetici	17	16,71	9,06	1,051	0,371
	Beyaz yakalı çalışan	83	17,05	8,31		
	Mavi yakalı işçi	29	20,00	9,27		
	Hayır	131	17,14	8,21		
ABÖ-B Engel	Beyaz yakalı yönetici	17	12,65	10,67	1,84	0,14
	Beyaz yakalı çalışan	83	11,65	10,72		
	Mavi yakalı işçi	29	16,66	11,55		
	Hayır	131	12,48	9,03		
ABÖ-B Toplam	Beyaz yakalı yönetici	17	50,41	7,46	13,863	0,1
	Beyaz yakalı çalışan	83	48,67	5,25		
	Mavi yakalı işçi	29	48,17	7,13		
	Hayır	131	50,76	4,18		

3.2. Tartışma

Bu kısımda babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin aracı rolü incelenmiştir. Verileri geçerli kabul edilen 260 babanın araştırma sürecindeki yanıtları analiz edilmiştir. Çalışmada ulaşılan bulgular daha önceki yapılan çalışmalarla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

3.2.1. Babaların Ölçeklerden Aldıkları Puanlar İle Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Göstermekte midir?

Alt Problemler:

1. *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutumu Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ-B) alt boyut puanları ile araştırmaya dahil ettiği çocuğun cinsiyeti arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babanın ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puanı ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Kız babaları, erkek babalarına göre çocuklarına fazla aşırı koruyucu bir tutum sergilerken açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumunu daha az sergilemektedirler. Babaların ebeveyn tutumlarında ETÖ-otoriter puanı, ETÖ-izin verici puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanlarının cinsiyet ile arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter, izin verici şımartan ve açıklayıcı ebeveyn tutumu puanlarının çocuğun cinsiyetine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bulgunun toplumsal cinsiyet rolleri, kişisel deneyimler, duygusal bağ, oğulların bağımsızlığı ve kızların duygusal ihtiyaçları ile olası ilişkisi olabilir. Toplumda, erkeklerin güçlü ve bağımsız olması, kızların ise nazik ve şefkatli olması beklenir. Bu geleneksel cinsiyet rolleri, babaların ebeveynlik tutumlarını etkileyebilir. Kız babaları, kızlarının korunmaya ve rehberliğe daha fazla ihtiyacı olduğuna inanabilir ve bu nedenle de onları aşırı koruma eğiliminde olabilirler. Açıklayıcı otoriter ebeveynlik stili, çocuğa seçimlerinde rehberlik etmek ve nedenlerini açıklamak için zaman ayırmayı gerektirir. Kız babaları, bu yaklaşımı oğullarına göre kızlarına uygulamak için daha az istekli olabilirler. Kendi çocukluk deneyimleri de babaların ebeveynlik tutumlarını etkileyebilir. Kız babaları, kendi babalarının aşırı koruyucu olduğunu veya açıklayıcı otoriter bir ebeveynlik tarzı uygulamadığını görmüş olabilirler. Bu deneyimler, kendi ebeveynlik yaklaşımlarını bilinçaltında etkilemiş olabilir. Araştırmalar, babaların kızlarıyla oğullarından daha güçlü duygusal bağlar kurma eğiliminde olduğunu gösteriyor. Bu güçlü bağ, kız babalarını kızlarını koruma ve kollama ihtiyacı hissetmelerine yol açabilir. Bu da aşırı koruyucu bir ebeveynlik tarzına dönüşebilir. Toplumda erkeklerin daha erken yaşta bağımsız olmaları ve kendi başlarına ayakta durmaları beklenir. Bu nedenle de erkek babalar, oğullarının aşırı korumaya veya açıklayıcı rehberliğe ihtiyacı olmadığına inanabilirler. Kızların duygusal açıdan daha

ifadeci ve desteğe daha açık oldukları bilinmektedir. Kız babaları, kızlarının duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için aşırı korumacı veya açıklayıcı otoriter bir ebeveynlik tarzı benimsemeye daha meyilli olabilirler.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanlarının cinsiyet ile arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanının cinsiyete göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Babaların çocuklarına dijital teknolojinin kullanımı ve riskleri konusunda cinsiyet farklılığı göstermediği söylenebilmektedir. Bu bulgunun artan dijital farkındalık, eşit ebeveynlik rolleri, teknolojik gelişmeler, toplumsal baskılar ve bireysel farklılıklar ile olası ilişkisi olabilir. Günümüzde hem erkekler hem de kadınlar dijital teknolojinin öneminin ve potansiyel risklerinin daha farkındadır. Bu farkındalık, her iki cinsiyetten ebeveynin çocuklarını dijital dünyada korumak için benzer yaklaşımlar benimsemesine yol açabilir. Geleneksel cinsiyet rollerine göre, anneler genellikle çocukların yetiştirilmesinde daha fazla rol alırken, babalar daha az sorumluluk üstlenirdi. Ancak son yıllarda, ebeveynlik rollerinde bir değişime tanık oluyoruz. Babalar, çocuklarının yetiştirilmesinde daha aktif rol alıyor ve bu da dijital ebeveynlik gibi konularda da eşit sorumluluk almalarına yol açıyor. Teknolojik ilerlemeler, dijital ebeveynlik araçlarının ve kaynaklarının daha erişilebilir hale gelmesini sağladı. Bu araçlar, her iki cinsiyetten ebeveynin çocuklarının dijital deneyimlerini yönetmelerine ve onları çevrimiçi risklerden korumaya yardımcı oluyor. Dijital medya kullanımının artmasıyla birlikte, ebeveynler üzerinde çocuklarını korumak için gerekli adımları atmaları yönünde artan bir toplumsal baskı var. Bu baskı, cinsiyetten bağımsız olarak tüm ebeveynleri çocuklarını dijital dünyada sorumlu bir şekilde kullanmaya teşvik ediyor. Her ebeveynin, cinsiyetinden bağımsız olarak da kendine özgü ebeveynlik tarzı ve inançları vardır. Bu nedenle, dijital ebeveynlik tutumları da bireysel farklılıklara göre değişiklik gösterebilir.

Anne bekçiliğinde babaların ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel alt boyut puanları ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Anne bekçiliğinin alt boyutlarından teşvik puanı, kontrol puanı ve engel

puanının cinsiyete göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araştırmaya kız ve erkek çocuklarını dahil eden babalar ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel alt boyutlarında benzer puanlar almıştır. Bu durumda annelerin, çocukların babalarıyla ilişkisinde teşvik, kontrol ve engelleyici davranışlar sergilemediği söylenebilir. Sert (2023) yaptığı araştırmada babaların anne bekçiliği boyutunda ve çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı fark bulunmadığı saptanmıştır. Yaptığımız araştırmadaki bu bulgunun babaların ebeveynlik rollerindeki değişimi, eşit davranış ihtiyacı, bireysel farklılıklar, kültürel faktörler ve araştırma yönteminin sınırlamalarıyla olası ilişkisi olabilir. Geleneksel cinsiyet rollerine göre, anneler genellikle çocukların yetiştirilmesinde daha fazla rol alırken, babalar daha az sorumluluk üstlenirdi. Ancak son yıllarda, ebeveynlik rollerinde bir değişime tanık oluyoruz. Babalar, çocuklarının yetiştirilmesinde daha aktif rol alıyor ve bu da onların anne bekçiliği gibi konularda da daha fazla rol almalarına yol açıyor. Babalar, her iki cinsiyetten çocuklarına da adil ve eşit davranmaya çalışırlar. Bu nedenle, teşvik, kontrol ve engelleyici davranışlarını çocuklarının cinsiyetine göre farklılaştırma eğiliminde olmayabilirler. Her ebeveynin, cinsiyetinden bağımsız olarak kendine özgü ebeveynlik tarzı ve inançları vardır. Bu nedenle, anne bekçiliği tutumları da bireysel farklılıklara göre değişiklik gösterebilir. Farklı kültürlerde, ebeveynlik rolleri ve anne bekçiliği algılamaları farklı olabilir. Bu nedenle, araştırmanızın bulguları, çalışmanın yapıldığı kültüre göre değişebilir. Araştırmanızın örneklemini, tüm babaları temsil etmeyebilir veya kullanılan ölçüm araçları cinsiyetler arası farkları tam olarak yakalamakta yetersiz kalmış olabilir.

2. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ-B) alt boyut puanları ile araştırmaya dahil edilen çocuğun doğum sırası arasında fark var mıdır?

Ebeveyn tutumları puanı ETÖ ile çocukların doğum sıraları arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>.05$). Otoriter, açıklayıcı otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici şımartan ebeveyn tutumu puanlarının çocuğun doğum sırasına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bulguların böyle çıkmasının olası nedeni günümüzdeki ebeveynlerin, sert ve otoriter bir ebeveyn tutumu sergilemelerinden ziyade, daha demokratik ve çocuk odaklı yaklaşımları benimsemeye daha yatkın olmalarından

kaynaklı olabildiği söylenebilir. Bu eğilimin, doğum sırasına bakılmaksızın tüm ebeveynler için de geçerli olabilir.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanı ile çocuğun doğum sırası arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanının çocuğun doğum sırasına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Babaların dijital ebeveynlik farkındalıklarının çocuğun doğum sırasına göre farklılık göstermemesinde dijital medyayı kullanımı, teknolojik farkındalıklarının olması olarak söylenebilmektedir. Bu, babaların dijital ebeveynlik farkındalıklarının ilk çocuk, ortanca çocuk veya son çocuk olması fark etmeksizin benzer olduğu anlamına gelir. Bu bulgunun artan dijital farkındalık ve eşit ebeveynlik rolleriyle olası ilişkisi olabilir. Günümüzde hem ebeveynler hem de çocuklar dijital teknolojinin öneminin ve potansiyel risklerinin daha farkındadır. Bu farkındalık, doğum sırasından bağımsız olarak tüm ebeveynleri çocuklarını dijital dünyada korumak için benzer yaklaşımlar benimsemeye teşvik ediyor olabilir. Geleneksel cinsiyet rollerine göre, anneler genellikle çocukların yetiştirilmesinde daha fazla rol alırken, babalar daha az sorumluluk üstlenirdi. Ancak son yıllarda, ebeveynlik rollerinde bir değişime tanık oluyoruz. Babalar, çocuklarının yetiştirilmesinde daha aktif rol alıyor ve bu da dijital ebeveynlik gibi konularda da eşit sorumluluk almalarına yol açıyor.

Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B alt boyutlarından ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel puanı ile çocukların doğum sırası ile arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliğinde teşvik puanı, kontrol puanı ve engel puanlarının çocukların doğum sırasına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sert (2023) yaptığı araştırmada babaların sahip olduğu çocuk sayısı ile anne bekçiliği arasında anlamlı bir farkın bulunamadığı saptanmıştır. Bu bulguya göre, annelerin ilk çocuk, ortanca çocuk veya son çocuk olması fark etmeksizin çocuklarını motive etme, kontrol etme ve engelleme konusunda benzer yaklaşımlar sergilediği anlamına gelir. Bu bulgunun modern ebeveynlik yaklaşımları, bireysel farklılıklar ve aile dinamikleriyle olası ilişkisi olabilir. Günümüzde anneler, otoriter ve katı ebeveynlik yaklaşımlarından ziyade, daha demokratik ve çocuk merkezli yaklaşımları benimsemeye

daha meyillidir. Bu eğilim, doğum sırasına bakılmaksızın tüm anneler için geçerli olabilir. Anne bekçiliği, doğum sırasından çok daha fazla bireysel faktörden etkilenir. Kişilik, yetiştirilme tarzı, yaşam deneyimleri ve inançlar gibi faktörler, annelerin çocuklarını nasıl yetiştirdiklerini belirlemede daha önemli rol oynar. Aile büyüklüğü, sosyoekonomik durum ve aile içi ilişkiler gibi faktörler de anne bekçiliğini etkileyebilir. Doğum sırası bu faktörlerden etkilenebileceğinden, anne bekçiliği ile doğum sırası arasında doğrudan bir ilişki kurmak zor olabilir.

3. Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ-B) alt boyut puanları ile çocuğun bir günde televizyon, tablet veya bilgisayar ekranına maruz kaldığı süre arasında fark var mıdır?

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter puanı, ETÖ-aşırı koruyucu puanı, ETÖ-izin verici puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum puanları ile çocukların bir günde televizyon, tablet gibi teknolojik araçlarda harcadıkları ekran süresi arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter, aşırı koruyucu, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu puanlarının çocukların bir günde televizyon, tablet veya bilgisayar ekranına maruz kaldıkları ekran süresine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Yapılan araştırmalarda ebeveyn tutumlarının çocukların dijital ekran karşısında geçirdikleri sürenin ve dijital davranışlarının şekillenmesiyle ilişkili olduğunu bu bağlamda da önem teşkil ettiği saptanmıştır (akt. Avcı, 2023). Bu bulgunun diğer ebeveynlerin etkisi, çocuğun kişilik özellikleri ve teknolojik erişim ile olası ilişkisi olabilir. Çocukların ekran süresi, sadece babaların değil, annelerin ve diğer bakım verenlerin de ebeveyn tutumlarından etkilenebilir. Bu nedenle, babaların tutumlarının tek başına belirleyici bir faktör olmayabilir. Bazı çocuklar, diğerlerinden daha fazla teknolojiye ilgi duyabilir ve daha fazla zaman ekran karşısında geçirmeye meyilli olabilirler. Bu durum, ebeveynlerin tutumlarından bağımsız olarak ekran süresini etkileyebilir. Çocuğun sahip olduğu teknolojik cihazların sayısı, internet bağlantısının hızı ve erişim imkanları gibi faktörler de ekran süresini etkileyebilir. Bu faktörler, ebeveynlerin kontrolünün ötesinde olabilir.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut

puanlarının çocukların bir günde televizyon, tablet veya bilgisayar ekranında maruz kaldıkları süre ile arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu puanı ile çocukların bir günde dijital ortamlarda ekran karşısında maruz kaldıkları süreye göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Hu ve ark. (2018) yaptıkları çalışmada çocukların dijital ortamda geçirdikleri süre ile ebeveynlerin dijital ortamda geçirdikleri sürelerin birbiriyle pozitif bir ilişkisi olduğunu saptamıştır (akt. Kütük, 2023). Ebeveynlerin dijital ortamda geçirdikleri süre ile çocukların dijital ortamda geçirdikleri sürelerin birbirini etkilediği söylenebilmektedir. Bu bulgunun diğer ebeveynlerin etkisi, çocuğun kişilik özellikleri ve teknolojik erişimi ile olası ilişkisi olabilir. Çocukların ekran süresi sadece babaların ebeveyn tutumlarından etkilenmeyebilir. Bakım verenin tutumu ve annenin tutumu da çocuğun ekran süresini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, babaların tutumları tek başına belirleyici bir etken olmayabilir. Bazı çocuklar teknolojiye diğer çocuklarda olduğundan daha fazla ilgi duyabilir. Bu yüzden de dijital ortamda ekran karşısında daha fazla vakit geçirmeye meyilli olabilirler. Bu durum, ebeveynlerin tutumlarından da bağımsız olarak ekran süresini etkileyebilir. Çocuğun kullandığı ya da sahip olduğu dijital araçlar, internet kullanımı ve internete erişim imkanları gibi faktörler de ekran süresini etkileyebilir. Bu faktörler, ebeveynlerin kontrolünün ötesinde olabilir.

Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel puanı ile çocukların bir günde ekranda geçirdikleri süre arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak ABÖ-B teşvik alt boyutu puanı ile bir günde ekran karşısında maruz kaldıkları süre ile arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<.05$). Babaların anne bekçiliği kontrol ve engel durumunun çocukların bir günde dijital araçlarda ekran karşısında maruz kaldıkları süreye göre farklılık göstermediği, teşvik durumunda ise farklılık gösterdiği saptanmıştır. Anne bekçiliğinde babaların ABÖ-B teşvik puanı, 2 saat ve üzerinde ekran süresine maruz kalan çocuklar ile ABÖ-B teşvik davranışı 2 saatin altında ekran süresine maruz kalan çocuklar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların anne bekçiliği ABÖ-B teşvik puanı, teknolojik araçları 2 saat ve üzeri ekran kullanım süresine maruz kalan çocuklar ile 2 saatin altında ekran kullanım süresine maruz kalan çocuklara göre daha az teşvik davranışı gösterdiği saptanmıştır. Bu bulgunun endişe ve korku, iletişim ve bağ kurma zorluğu, dikkat dağınıklık etki, ebeveynlerin yorgunluğu ve stresi, ebeveynlerin kendi ekran kullanımı ile

olası ilişkisi olabilir. Uzun süreli ekran süresinin çocukların üzerinde olumsuz etkileri olabileceğine dair endişeler artmaktadır. Bu endişeler, babaların çocuklarını kontrol etme ve kısıtlama ihtiyacı hissetmelerine yol açabilir. Bu durum, çocuklara yönelik teşvik edici tutumların azalmasına neden olabilir. Fazla ekran kullanımı, aile içi iletişimi ve etkileşimi azaltabilir. Bu durum, babaların çocuklarıyla yeterince zaman geçirmelerine ve onları motive etmelerine engel olabilir. Ekran, babaların çocuklarına odaklanmalarını ve onları teşvik edici bir şekilde yönlendirmelerini zorlaştıran bir dikkat dağıtıcı unsur olabilir. Uzun süreli ekran kullanımı, çocukların davranış problemlerine yol açabilir ve bu durum ebeveynler için stres ve yorgunluğa neden olabilir. Bu durum, babaların çocuklarına karşı sabırlı ve teşvik edici olmalarını zorlaştırabilir. Babaların kendi ekran kullanımı alışkanlıkları da çocuklara yönelik teşvik edici tutumlarını etkileyebilir. Fazla ekran kullanan babalar, çocuklarına bu konuda iyi bir örnek olmayabilir ve onları da fazla ekran kullanmaya teşvik edebilirler.

4. *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile babaların gelir düzeyi arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter puanı, ETÖ-aşırı koruyucu puanı, ETÖ-izin verici puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumları puanı ile babanın gelir düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>.05$). Babaların ebeveyn tutumu otoriter, aşırı koruyucu, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutum puanlarının baba gelir düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Yüksek gelir düzeyine sahip olan babaların, otoriter bir ebeveyn tutumu sergileme durumu olabilir. Düşük gelir düzeyine sahip babaların ise açıklayıcı otoriter ebeveyn stilini benimseyebildiği ya da izin verici ihmalkar bir tutum eğilimi gösterebildiği söylenebilir. Bu bulgunun ekonomik yeterlilik, eğitim seviyesi, kültürel faktörler ve bireysel faktörler ile olası ilişkisi olabilir. Daha yüksek gelir düzeyine sahip olan babalar, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılama konusunda yeterli olduklarını düşünebilirler. Bu durum da onların çocuklarına karşı daha otoriter ya da talepkar bir tutum sergilemelerine neden olabilir. Düşük gelire sahip olan babalar, yaşadıkları ekonomik zorluklar yüzünden çocuklarına ayırmaları gereken zamanı sunamamaları gibi sorunlarla karşılaşabilirler. Öğrenim düzeyi düşük olan babalar da çocuklarının akademik başarısına daha fazla odaklanabilir. Bu da çocuklarına karşı daha otoriter olmalarına neden olabilmektedir. Farklı kültürlerde babaların

ebeveynlik roller ve algılamaları farklı olabilir. Bu nedenle babaların ebeveyn tutumları da bireysel farklılıklara göre değişiklik gösterebilir. Her ebeveynin ebeveynlik tutumu farklı olabilir. Bu nedenle yüksek gelir düzeyine sahip olan babalar çocukların karşı daha çok sevgi gösterirken, düşük gelir düzeyine sahip olan babalar çocuklarına karşı daha otoriter ve sınırlandırıcı olabilir..

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı ile baba gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanının gelir düzeyleri arasında farklılık yaratmadığı belirlenmiştir. Bu bulgunun eğitim seviyesi ve teknolojiye erişim ile olası ilişkisi olabilir. Babaların öğrenim düzeylerinin düşük olması teknoloji, dijital ortamlar ve internet erişimi konusunda daha az bilinçli olması durumuna yol açabilir. Babaların teknoloji ve internet hakkında az bilgi sahibi olması çocuklarının çevrimiçi ortamda karşılaşabileceği riskleri aza indirmelerinde ve sınırlandırmalarında zorluk yaratabilir. Bu durumda da onların çocuklarına karşı daha az otoriter bir tutum sergilemelerine yol açabilir. Yüksek gelir düzeyine sahip ailelerde çocukların teknolojik araçlara ulaşmasının daha kolay olduğu da düşünülebilir. Bu nedenle de babalar çocuklarını dijital ortamlarda takip etme ve kontrol etme davranışları gösterebilir. Gelir düzeyi düşük olan aileler de dijital araçlara erişim ve kullanım az olabilir. Bu nedenle de babalar çocuklarını dijital ortamlarda takip etme ve kontrol etme davranışlarını göstermeyebilir.

Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel puanı ile baba gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliğini teşvik puanı, kontrol puanı ve engel puanının baba gelir düzeyi arasında farklılık yaratmadığı belirlenmiştir. Sert (2023) yaptığı çalışmada gelir düzeyi orta ve gelir düzeyi yüksek olan babaların anne bekçiliği algılarının diğer gelir düzeylerine göre yüksek çıktığı saptanmıştır.

5. *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile babaların öğrenim düzeyi arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter puanı, ETÖ-izin verici puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanı ile babanın öğrenim düzeyi arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların ebeveyn tutumunda otoriter, açıklayıcı otoriter ve izin verici şımartan ebeveyn tutumu puanlarının öğrenim düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile öğrenim düzeyleri arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının öğrenim düzeyine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) yaptığı araştırmada ebeveynlerin öğrenim düzeylerinin otoriter ebeveyn tutumu ve izin verici ebeveyn tutumunu etkilemediği ancak açıklayıcı otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumunu etkilediğini belirtmişlerdir. Babaların ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının öğrenim düzeyleri lisans ve üzerinde olan babalar ile öğrenim düzeyi ortaokul ve altında olan babalar arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının lisans ve üzeri öğrenim düzeyindeki babalar ile ortaokul altında öğrenim düzeyindeki babalara göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yaprak (2007) ebeveynin öğrenim düzeyi yükseldikçe açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumunun arttığını belirtmiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) araştırmada ebeveynlerin öğrenim düzeylerinin arttıkça açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumun da arttığını saptamışlardır. Bu bulgunun birkaç olası açıklaması olabilir. Otoriter, izin verici ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumları bireyin kişilik özellikleri, yetiştirilme tarzı, yaşam deneyimleri ve inançları gibi faktörlerden daha fazla etkilenebilir. Farklı kültürlerde, ebeveynlik yaklaşımları ve beklentileri farklı olabilir. Bu nedenle, araştırmanın bulguları, çalışmanın yapıldığı kültüre göre değişebilir. Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babaların eğitim düzeyi ve bilgi eksikliği aşırı korumacı bir ebeveynlik tarzı benimsemelerine yol açabilir. Alt sosyoekonomik düzeyde yaşayan babalar, çocuklarını olası tehlikelerden korumak için daha fazla endişe duyabilirler. Bu durum, aşırı korumacı bir ebeveynlik tarzı benimsemelerine neden olabilir.

Dijital ebeveyn tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanıyla babaların öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanının öğrenim düzeyine göre

farklılık göstermediği belirlenmiştir. Öğrenim düzeyleri yüksek olan ebeveynler dijital ebeveynlik becerilerini geliştirebilmekte ve çocuklarını dijital ortamda çevrim içi risklerden korumaya yönelik nasıl davranması gerektiği konusunda daha bilinçli olabilmektedir. Akçay (2020) yaptığı çalışmada anne ve babaların eğitim düzeylerindeki artışıyla beraber dijital bağımlılıklara ilişkin bilincin ve dijital cihaz kullanımının kontrolünün sağlandığını saptamıştır (akt. Avcı, 2023).

Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B engel boyutu puanı ile öğrenim düzeyi arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliği engel puanının öğrenim düzeyine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B engel puanı ile öğrenim düzeyi ortaokul ve altı olan babalar ile lise ve üzerinde olan babalar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların anne bekçiliği engel puanının öğrenim düzeyleri ortaokul ve altında olan babalar ile lise ve üzeri olan babalara göre daha yüksek olduğu saptanmış. Anne bekçiliğinde babaların ABÖ-B teşvik ve ABÖ-B kontrol alt boyutları ile öğrenim düzeyi arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliği teşvik puanı ve anne bekçiliği kontrol puanının öğrenim düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sert (2023) yaptığı çalışmada baba öğrenim düzeyi ve anne bekçiliği puanları arasında bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

6. *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile babaların çalışma durumu arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile çalışma durumu arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının babanın çalışma durumuna göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babaların puanı ile mavi yakalı işçi, beyaz yakalı yönetici ve beyaz yakalı işçi statüsünde çalışan babalar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının çalışma düzeyi mavi yakalı işçi, beyaz yakalı yönetici ve beyaz yakalı işçi statüsünde çalışanlara göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) yaptığı çalışmada açıklayıcı otoriter ve izin verici şımartan alt boyutlarının çalışma durumuna göre farklılık göstermediğini bulmuşlardır. Babaların ebeveyn tutumlarının ETÖ-otoriter,

ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum puanları ile çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter tutumu puanlarının çalışma durumuna göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016) yaptığı araştırmada otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn tutum alt boyutlarının çalışan ebeveynler ile çalışmayan ebeveynler arasında anlamlı farklılık olduğunu saptamıştır. Buna göre babaların yoğun iş temposunda ve fazla çalışıyor olmasının çocuklarıyla kaliteli vakit geçirememesine neden olduğu söylenebilmektedir. Bu nedenle de babaların çocuklarına karşı yüksek düzeyde talepkar ve düşük düzeyde duyarlı otoriter ebeveyn tutumu benimsedikleri, düşük düzeyde talepkar ve yüksek düzeyde duyarlı izin verici şımartan ya da talep ve kontrol etmeyen izin verici ihmalkar ebeveyn tutumu sergiledikleri söylenebilmektedir.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyut puanları ile babanın çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumunun dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital medya risklerinden koruma puanının çalışma düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Gelir düzeyi düşük olan ya da çok fazla çalışan babaların çocuklarıyla dijital ortamda kaliteli vakit geçirme konusunda sorun yaşayabildiği ve bu da ebeveynlerin çocuklarıyla internet kullanımı konusunda yeterli sınırlandırmayı sağlayamadıkları söylenebilmektedir.

Anne bekçiliğinde babaların, ABÖ-B teşvik, ABÖ-B kontrol ve ABÖ-B engel boyutları puanı ile çalışma durumu arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliği, teşvik davranışı, kontrol davranışı ve engel davranışı puanının çalışma durumuna göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

3.2.2. Babaların Ölçeklerden Aldıkları Puan İle Anneler Sosyodemografik Değişkenlere Göre Farklılaşma Göstermekte Midir?

Alt problemler:

1. *Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile annelerin gelir düzeyi arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu puanı, ETÖ-otoriter puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları ile annelerin gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların aşırı koruyucu, otoriter ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu puanları ile anne gelir düzeyi arasında fark yaratmadığı belirlenmiştir. Babaların ETÖ-izin verici ebeveyn tutum puanı ile annenin gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların izin verici şımartan ebeveyn tutum puanı ile anne gelir düzeyi arasında farklılık belirlenmiştir. Erkan ve Toran (2004) 5 yaş çocuğu olan annelerle yaptıkları çalışmada, artan gelir düzeyi karşısında annelerin çocuklarına sergiledikleri reddetme tutumlarının azaldığını, gelir düzeyi düştükçe de annenin reddetme tutumlarının arttığını saptamışlardır. Geliri giderinden fazla olan anneler ve geliri giderinden az ya da geliri giderine denk olan annelerin, izin verici şımartan ebeveyn tutumu sergileyen babalar ile arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<.05$). Nohutçu (2024) çalışmasında otoriter ebeveyn tutumunun geliri giderinden az ve geliri giderinden çok annelerin puanının geliri giderine denk annelerin puanından anlamlı ve yüksek saptamıştır.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyutları puanı ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı ile annenin gelir düzeyi ve yine dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile annenin gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Nohutçu (2024) çalışmasında annelerin dijital ebeveynlik farkındalıklarını gelir düzeyine göre incelendiğinde; dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutu ve dijital medya risklerinden koruma boyutlarında anlamlı fark saptamamıştır.

Anne bekçiliğinde babaların, anne bekçiliği ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel boyutları puanı ile anne gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliğinde teşvik puanı, engel puanı ve kontrol puanı ile annenin gelir durumu arasında fark olmadığı belirlenmiştir.

2. *Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile annelerin öğrenim durumu arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babaların puanı ile annelerin öğrenim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile annelerin öğrenim düzeyi arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Babaların ebeveyn tutumunda, ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile anne öğrenim düzeyi önlisans ve üzerinde olanlarla ortaokul ve altı öğrenim düzeyinde olan annelerin arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutum puanlarının annelerin öğrenim düzeyi ortaokul ve altında olanlardan önlisans ve üzerinde olan annelerin öğrenim durumuna göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Demiriz ve Öğretir (2007) öğrenim düzeyi ilkokul olan annelerin ortaokul ve lisans mezunu olan annelere kıyasla daha otoriter ebeveyn tutumu sergiledikleri saptanmıştır. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter puanı, ETÖ-izin verici puanı ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutum puanları ile anne öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu puanları ile annelerin öğrenim durumu arasında fark olmadığı belirlenmiştir. Haktanır ve ark. (1998) araştırmada annelerin öğrenim düzeylerinin yükselmesiyle birlikte çocuklarına karşı daha az koruyucu ve baskıcı otoriter ebeveyn tutumu sergileme eğiliminde olduklarını saptamışlardır.

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyutları puanı ile annenin öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı ile annenin çalışma durumu ve yine dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile annenin çalışma durumu arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Nohutçu (2024) çalışmasında, dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanları ile lise ve lisans mezunu öğrenim durumundaki annelerin puanı ortaokul mezunu annelerin puanından anlamlı düzeyde yüksek saptamıştır. Nohutçu (2024) çalışmasında annelerin dijital medya risklerinden koruma boyutunun öğrenim durumuna göre bir farklılaşma göstermediğini saptamıştır

Anne bekçiliğinde babaların, anne bekçiliği ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel boyutları puanı ile annenin öğrenim düzeyi arasında

anlamli bir farklılık bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliğinde teşvik puanı, engel puanı ve kontrol puanı ile annenin öğrenim düzeyi arasında fark olmadığı belirlenmiştir. Kulik ve Tsoref (2010) çalışmalarında annelerin eğitim düzeylerinin anne bekçiliği davranışını etkilediğine yönelik bulgular saptamıştır (akt. Palancı, 2021).

3. *Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ), Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) alt boyut puanları ile annelerin çalışma durumu arasında fark var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile annelerin çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu tutum puanı ile annelerin çalışma durumu arasında fark belirlenmiştir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babaların puanı ile çalışmayan annelerin ve annesi diğer statüde çalışan annelerin çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların aşırı koruyucu tutum puanı ile çalışmayan annelerin ve annesi diğer statüde çalışan annelerin çalışma durumu arasında fark yarattığı belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter, ETÖ-izin verici ve ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanı ile annelerin çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumları puanı ile annelerin çalışma durumu arasında farklılık belirlenmiştir. Bornstein ve Zlotnik (2008) çalışan annelerin çalışmayan annelere kıyasla daha fazla açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu sergilediğini saptamışlardır (akt. Aydoğdu ve Dilekmen.2016).

Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medya risklerinden koruma alt boyutu puanı ile annenin çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<.05$). Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile annenin çalışma durumu arasında farklılık belirlenmiştir. Dijital ebeveynlik tutumunda babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama boyutu puanı ile annenin çalışma durumu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların dijital ebeveynlik dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ile annenin çalışma durumu arasında farklılık belirlenmemiştir.

Anne bekçiliğinde babaların, anne bekçiliği ABÖ-B teşvik puanı, ABÖ-B kontrol puanı ve ABÖ-B engel puanı ile annenin çalışma durumu arasında anlamlı bir

fark saptanmamıştır ($p>.05$). Babaların anne bekçiliğinde teşvik puanı, engel puanı ve kontrol puanı ile anne çalışma durumu arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir. Varol (2022) yaptığı araştırmada ABÖ-B kontrol alt boyut puanlarında annenin yaşının, öğrenim düzeyinin, çalışma durumunun, gelir düzeyinin, ebeveynlik stiline, evlilik süresinin, sosyal aktivite durumu, babanın yaş düzeyine göre değişirken; çocuğun cinsiyeti, yaşı, doğum sırası, öğrenime devam süresi, annenin ebeveyn tutumu ve babanın sosyal aktivite düzeylerine göre farklılık gösterdiği; ABÖ-B engel alt boyut puanlarında annenin öğrenim düzeyinin, babanın ebeveyn tutumu ve sosyal aktivite durumu düzeyine göre farklılık gösterdiği; ABÖ-B engel alt boyut puanı çocuğun cinsiyeti, doğum sırası, kardeş sayısı, öğrenime devam süresi, ebeveyn tutumu, annenin yaşı, çalışma durumu, gelir düzeyi, babanın yaşı, öğrenim durumu ve sosyal aktivite düzeylerine göre farklılık gösterdiği; ABÖ-B teşvik alt boyut puanlarının babanın ebeveyn tutumu ve sosyal aktivite düzeyine göre farklılık göstermediği; ABÖ-B teşvik alt boyut puanlarının çocuğun cinsiyeti, öğrenime devam süresi, kardeş sayısı, doğum sırası, annenin yaşı, öğrenim düzeyi, evlilik süresi, babanın yaşı, öğrenim düzeyi, sosyal aktivite düzeyine göre farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Austin ve ark. (2013) araştırmada anne ve babaların anlaşmazlık yaşadıklarında çocukların yararı için koruyucu tutumu benimsemelerinin dinamiklerini anlamaya yönelik yaptığı çalışmada annenin gelir düzeyine göre anne bekçiliği farklılaşmakta iken çalışma saati az olan annelerin yüksek düzeyde anne bekçiliği davranışını sergilediğini saptamışlardır (akt. Palanci, 2021).

3.2.3. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Alt Problemler:

- 1. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalık puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile DETÖ-dijital medyayı etkili kullanımı onaylama puanı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medyayı etkili kullanımı onaylama davranışıyla arasında

ilişki olmadığı belirlenmiştir. Avcı (2023) yaptığı çalışmada otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen ebeveynlerin çocuklarında problemleri medya kullanımı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Otoriter ebeveynler, çocuklarının davranışlarını kontrol etmek için farklı yöntemler kullanabilirler. Bu yöntemler arasında fiziksel ceza, bağırma veya tehdit gibi yöntemler yer alabilir. Dijital medya kullanımı söz konusu olduğunda, otoriter ebeveynler, çocuklarının internet erişimini kısıtlamak veya dijital cihazlarını kontrol etmek gibi daha teknolojik kontrollere başvurabilirler.

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların otoriter ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medya risklerinden koruma davranışı arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir. Aküzüm ve ark.'nın (2022) yaptığı çalışmada otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen ailelerin ve çocuklarının dijital oyun bağımlılıkları arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır. Otoriter ebeveynlerde denetim yüksek ve ilgi düşük olduğundan, ebeveynin çocukta yüksek düzeyde kontrol kuracağı düşünülmektedir. Çocuğun dijital ortamda karşılaşabileceği riskler ve dijital medya kullanımı konusunda ebeveynin ekran süresini ve internet kullanımını kurallar koyarak sınırlandıracağı söylenebilmektedir. Ebeveynin çocuğun teknolojik araçları kullanımını aşırı kısıtlaması ve sürekli gözetim altında tutması çocukların dijital medyayı kullanma becerilerinin gelişmesinde sorun oluşturacağı düşünülmektedir. Otoriter ebeveynlerin kontrol rollerine uygun olarak çocuklarını çevrimiçi risklerden koruyabileceği söylenebilir. Otoriter ebeveynler, disiplin ve itaat gibi konulara daha fazla önem verebilirken, dijital medya risklerinden korumaya daha az öncelik verebilirler. Otoriter tutum sergileyen ancak bilgi eksikliği olan ebeveynler, dijital medya risklerinin farkında olmayabilir veya bu riskleri nasıl yöneteceklerini bilemeyebilirler. Otoriter ebeveynler, çocuklarına karşı katı ve kontrolcü bir tutum sergilemelerine rağmen, onların dijital medyaya erişimini tamamen kısıtlamak istemeyebilirler. Bu durum, dengeleyici bir yaklaşım benimsemelerine ve dijital medya risklerinden koruma konusunda daha az proaktif olmalarına yol açabilir. Otoriter ebeveyn tutumu sergileyen bazı ebeveynler çocuklarına karşı daha fazla özerklik tanıyarak onlarla iletişimin açık olduğu bir dijital ebeveynlik yaklaşımı da sergileyebilirler.

2. *Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalık puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Babaların açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medyanın etkili kullanımını onaylama davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Avcı (2023) yaptığı çalışmasında ebeveyn tutumlarının problemli medya kullanımı arasında bir anlam olduğunu, açıklayıcı ebeveynlik puanındaki azalmanın çocukların problemli ekran kullanımında artışa neden olduğunu saptamıştır. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Babaların açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medya risklerinden koruma davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Aküzüm ve ark.'nın (2022) yaptığı çalışmada açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının dijital oyunda geçirdikleri sürelerin ve dijital oyun bağımlısı olma ihtimallerinin düşük olduğunu saptamıştır. Açıklayıcı otoriter bir çocuk yetiştirme tutumu sergileyen ebeveynlerde kontrol ve ilgi dengeli olduğundan çocukta orta düzeyde bir denetim kuracağı düşünülmektedir. Çocuğun dijital ortamda karşılaşabileceği riskler ve dijital medya kullanımı konusunda çocukla işbirliğine dayalı bir ilişki kuracağı söylenebilmektedir. Dijital medyanın ve teknolojik araçların kullanımı konusunda, ebeveyn çocukla birlikte kuralları ve sınırları oluşturulabilmektedir. Açıklayıcı otoriter ebeveynlerin dijital okuryazarlık, kontrol, etik ve yenilikçilik rollerine uygun olarak çocuklarını çevrimiçi risklerden koruyabileceği düşünülmektedir. Açıklayıcı otoriter tutumu sergileyen ebeveynler çocuk ile çevrim içi riskler hakkında açıkça konuşabilir, çocukların dijital ortamlardaki davranışlarını izleyebilir ve ne kadar süre çevrim içi kalabilecekleri gibi güvenlik kuralları koyabilirler. Açıklayıcı otoriter ebeveynler çocuklarının çevrimiçi ortamda güvende kalmalarını sağlayabilir ve çevrimiçi faaliyetlerini aktif olarak takip edebilir. Bu ebeveyn tutumunu sergileyen ebeveynler çocuklarının çevrimiçi ortamlarda etik ve saygılı davranmanın önemiyle beraber sorumlu birer dijital vatandaş olmalarını aşılayabilmektedir.

3. *Babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalık puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medyanın etkili kullanımını onaylama davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayas ve Horzum (2023) gerçekleştirdiği araştırmada, ihmalkar çocuk yetiştirme tutumu sergileyen ebeveynlerin çocuklarının internet kullanımında yüksek bağımlılık puanlarına sahip olduklarını saptamıştır. Ebeveyn tutumlarında babaların ETÖ-aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu boyutu ile DETÖ-dijital medyadaki risklerinden koruma boyutu pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bulunmuştur ($p<.01$). Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medya risklerinden koruma davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Aşırı koruyucu ebeveynlerde kontrol ve denetim yüksek olduğundan çocukta çok fazla denetim kuracağı düşünülmekte, bu noktada çocuğun dijital ortamda karşılaşabileceği riskler ve dijital medya kullanımı konusunda güvenlik filtreleri kullanacağı, çocuğun internette geçirdiği ya da geçireceği süreyi denetleyeceği ve yeterli denetimi sağlayacağı söylenebilmektedir. Aşırı koruyucu ebeveynlerin dijital okuryazarlık ve yenilikçilik rollerine uygun olarak çocuklarını çevrimiçi risklerden koruyabilecekleri düşünülmektedir.

4. *Babaların izin verici tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalık puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların izin verici şımartan çocuk yetiştirme tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medyanın etkili kullanımı onaylama davranışı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Avcı (2023) yaptığı araştırmada izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen aileler ve ekran bağımlılıkları arasında pozitif bir ilişki olduğunu saptamıştır. Yazıcı ve Özcan (2021) ebeveynlerin telefonla ilgilenirken çocukların da onlarla iletişime geçtiğini ve

sonrasında ebeveyninden reddetme davranışı gören çocuğun ilerleyen zamanda ebeveynine başka benzer bir reddetme davranışıyla karşılık verdiği belirtilmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların puanı ile DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Babaların izin verici şımartan ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumunun dijital medya risklerinden koruma davranışı arasında anlamlı ilişki olmadığı belirlenmiştir. Keleşoğlu ve Adam Karduz (2020) yaptığı araştırmalarda annelerin babalara göre dijital ihmal düzeylerinin daha düşük olduğu ve babaların annelere oranla daha fazla olumsuz rol model içerdiğini belirten çalışmalar bulunduğu saptanmıştır. Yılmayan (2017) 3 ve 6 yaş arasındaki çocukların çevrim içi ortamlarda yalnız kaldıklarında daha fazla şiddet içeren içerikler ile karşılaştıklarını ve ebeveynlerinde güvenlik filtreleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmadığını belirtmektedir. İzin verici şımartan ebeveynlerde kontrol düşük ve ilgi yüksek olduğundan çocukta çok az denetim kurabileceği ya da hiç denetim kuramayacağı düşünülmekte, bu noktada kontrol konusunda yetersiz olmasından kaynaklı çocuğun dijital ortamda karşılaşabileceği riskler ve dijital medya kullanımı konusunda yeterli denetimi sağlayamayacağı söylenebilmektedir. İzin verici ihmalkar ebeveynlerde talep ve duyarlılık düşük olduğundan çocuklarını çevrim içi ortamlarda karşılaşabilecekleri risklere karşı koruma konusunda yeterli ilgiyi göstermedikleri düşünülebilmektedir. İhmal edilen çocuğun teknolojik araçları kullanma ve dijital ortamda siber zorbalık, internet bağımlılığı sorunlarıyla karşı karşıya kalacağı söylenebilmektedir. Konok ve ark.'nın (2019) yaptığı araştırmada ihmalkar ebeveyn tutumu sergileyen ailelerin çocuklarının ekran süresinde artış olduğu ve akran bağımlılığı ile ilişkili olduğu saptanmıştır (akt. Avcı, 2023).

3.2.4. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ-B) Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Alt Problemler:

1. *Babanın otoriter çocuk yetiştirme tutumu ile anne bekçiliği puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği ABÖ-B teşvik boyutu puanı negatif yönde ve düşük ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Babaların ebeveyn tutumlarında ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme puanı arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyut puanının düştüğü saptanmıştır. Bu bulgulara göre, otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği teşvik davranışı arasında negatif yönde ve düşük ilişki belirlenmiştir. Bu, otoriter babaların çocuklarına karşı daha az teşvik edici davrandıklarını göstermektedir. Bu bulguyu destekleyen birçok araştırma mevcuttur. Baumrind (1968) otoriter ebeveynlerin çocuklarına karşı daha az sevgi dolu ve destekleyici olduklarını, daha fazla katı kurallar koyduklarını ve çocuklarının otonomilerini kısıtladıklarını bulmuştur. Bu durum, otoriter babaların çocuklarına karşı daha az teşvik edici olmalarına yol açabilir. Maccoby ve Martin (1983) otoriter ebeveynlerin çocuklarının daha düşük benlik saygısına sahip olduklarını, daha fazla kaygı ve depresyon yaşadıklarını ve akademik olarak daha az başarılı olduklarını bulmuştur. Bu durum, otoriter babaların çocuklarını motive etme ve teşvik etme konusunda daha az etkili olduklarını göstermektedir. Steinberg ve ark. (1992) otoriter ebeveynlerin çocuklarının riskli davranışlara girme olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu durum, otoriter babaların çocuklarına karşı yeterince teşvik edici ve yönlendirici olmadıklarını ve bu nedenle çocukların kendibaşlarına karar verme ve sorumluluk alma yeteneğini geliştirmekte zorlandıklarını göstermektedir. Grolnick (2009) otoriter ebeveynlerin çocuklarının içsel motivasyonlarının daha düşük olduğunu bulmuştur. Bu durum, otoriter babaların çocuklarının kendi potansiyellerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olmak için yeterince teşvik edici ve destekleyici olmadıklarını göstermektedir. Steinberg (2001) otoriter ebeveynlerin çocuklarının yetişkinlikte daha az mutlu ve tatmin edici hayatlar yaşama olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu durum, otoriter babaların çocuklarının kendi kimliklerini ve değerlerini oluşturmalarına ve kendi hayatlarını yönlendirmelerine yardımcı olmak için yeterince teşvik edici ve destekleyici olmadıklarını göstermektedir.

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B engel boyutu puanı arasında pozitif yönde ve orta ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği engel davranışı arasında pozitif yönde ve orta ilişki olduğu belirlenmiştir.

Babaların ebeveyn tutumlarında, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme puanı arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B engel boyut puanı da artmakta ya da tam tersi durum saptanmıştır. Bu diğer araştırmalarla da tutarlıdır. Bu konuda yapılan bazı araştırmalar da mevcuttur. Baumrind (1968) otoriter ebeveynlerin çocuklarına karşı daha katı ve kontrolcü davrandıklarını, bu durumun da çocuklarda bağımsızlık ve özgüven eksikliği yaratabileceğini bulmuştur. Maccoby ve Martin (1983) otoriter ebeveynlerin çocuklarının davranışlarını daha sıkı bir şekilde kontrol etmeye çalıştıklarını ve bu durumun da çocuklarda kaygı ve depresyon gibi problemlere yol açabileceğini bulmuştur. Bu araştırmaların bulguları, otoriter ebeveynlik tarzının çocukların gelişimini olumsuz etkileyebileceğini ve engelleyici bir tutum geliştirmelerine yol açabileceğini göstermektedir. Otoriter ebeveynlik tarzının engelleyici bir tutum geliştirmeye nasıl yol açabileceğine dair korku, bağımsızlık eksikliği, düşük özgüven gibi olası mekanizmaları olabilir. Otoriter ebeveynler, çocuklarını cezalandırma tehdidiyle kontrol etmeyi amaçlarlar. Bu durum, çocuklarda korku ve endişe duygusu yaratabilir ve bu da risk almaktan ve yeni deneyimlere girmekten kaçınmalarına neden olabilir. Otoriter ebeveynler, çocuklarının kendi kararlarını vermelerine izin vermezler. Bu durum, çocuklarda bağımsızlık duygusu gelişmesini engelleyebilir ve onları başkalarına bağımlı hale getirebilir. Otoriter ebeveynler, çocuklarının hatalarından ders almalarına izin vermezler. Bu durum, çocuklarda düşük öz güvene yol açabilir ve onları kendilerine inanmaktan alıkoyabilir.

Ebeveyn tutumlarında babaların ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyutu puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği kontrol davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-otoriter çocuk yetiştirme puanı arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyut puanı da artmakta ya da tam tersi durum saptanmıştır. Palancı (2021) yaptığı çalışmada yaşı genç olan anne ve babaların daha kontrolcü anne bekçiliği davranışı gösterdikleri saptanmıştır. Steinberg (2001)'in araştırması, otoriter ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarını olumsuz etkileyebileceğini göstermiştir. Grolnick ve Ryan (1990)'nın araştırması, otoriter ebeveynlerin çocuklarının içsel motivasyonlarını ve otonomilerini zedeleyebileceğini göstermiştir. Bu araştırmalar, otoriter ebeveynlik tarzının çocukların gelişiminde

olumsuz bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Otoriter ebeveynler, çocuklarının davranışlarını kontrol etmeye ve kısıtlamaya odaklandıkları için, çocukların bağımsızlıklarını ve özgüvenlerini geliştirmelerine engel olabilirler. Ayrıca, otoriter ebeveynler tarafından yetiştirilen çocuklar, kaygı, depresyon ve düşük benlik saygısı gibi duygusal problemler yaşama riski altında olabilirler. Ancak, otoriter ebeveynlik tarzının her zaman olumsuz sonuçlar doğurduğunu söylemek doğru değildir. Bazı durumlarda, otoriter ebeveynlik tarzı, net kurallar ve sınırlar sağlayarak çocuklara istikrar duygusu kazandırabilir. Ayrıca, otoriter ebeveynler, çocuklarının akademik başarılarını teşvik etmek için motive edici olabilirler. Sonuç olarak, otoriter ebeveynlik tarzının çocukların gelişiminde hem olumlu hem de olumsuz etkileri olabilir. Bu tarzın etkileri, ebeveynlerin tutumunun ve uygulama şeklinin yanı sıra çocuğun bireysel özelliklerine ve diğer çevresel faktörlere göre de değişebilir. Otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların çocuklarına yüksek düzeyde denetim ve düşük düzeyde ilgi gösterdiği söylenmektedir. Bu bağlamda teşvik boyutunda annelerin, babaların çocuklarıyla ilişkisini desteklemesi, anne ve babalık görevlerini işbirliği içinde yapması, babanın çocukla kaliteli vakit geçirme ve birlikte zaman harcamalarında onları teşvik etmesinin önemli olacağı söylenebilmektedir. Babaların çocuklarıyla ilişkisinde annenin babayı kısıtlayıcı davranışlar sergilemesi ya da babayı engellemesi, anne babalık görevlerini babayla işbirliği içerisinde yapmamasının baba ve çocuk ilişkisini etkilediği söylenebilmektedir. Babayla çocuk ilişkisinde annenin kontrol edici olmasının babayı olumsuz etkileyebileceği söylenebilmektedir.

2. Babanın açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu ile anne bekçiliği puanları arasında bir ilişki var mıdır?

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyutu puanları arasında anlamlı pozitif yönde ve orta düzeyde ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Çalışmada açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği teşvik davranışı arasında pozitif yönde ve orta ilişki olduğu belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyut puanları da artmakta ya da tam tersi düşük olduğu saptanmıştır. Snell ve ark. (2005) araştırmalarında babanın çocuklarla olan iletişiminden anne ne kadar mutlu olursa, eşinin çocuğuna bakma becerisinde ona o kadar güvendiği, çocuğun bakımıyla meşkul

olabilmesi için babaya izin verme davranışının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulguyu destekleyen bazı araştırmalar mevcut bulunmaktadır. Baumrind (1968) otoriter, otoriter olmayan ve izin verici olmak üzere üç ebeveynlik tarzı tanımlamıştır. Araştırmaları, açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının bilişsel ve sosyal becerilerini geliştirmelerine ve akademik başarılarını artırmalarına yardımcı olma eğiliminde olduğunu göstermiştir. Maccoby ve Martin (1983) açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının daha bağımsız, sorumlu ve kendine güvenen olma eğiliminde olduğunu bulmuştur. Darling ve Steinberg (1993) açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının daha az ergenlik dönemi sorunu yaşadığını ve daha yüksek benlik saygısına sahip olduğunu bulmuştur. Grolnick ve Ryan (1990) açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının içsel motivasyonu ve öğrenme sevgisi geliştirme eğiliminde olduğunu bulmuştur. Bu araştırmalar, açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının gelişimini teşvik etme ve onları sorumlu bireyler olma yolunda yönlendirme konusunda daha etkili olma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu durum, açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının anne bekçiliği teşvik boyutunda daha yüksek puan almasına yol açabilir. Açıklayıcı otoriter ebeveynlerin anne bekçiliği teşvik boyutunda daha yüksek puan almasına katkıda bulunabilecek bazı özelliklerden şu şekilde bahsedilebilir. Çocuklarının fikirlerini ve duygularını dinleme ve saygı duyma eğilimindedirler. Çocuklarına net ve tutarlı kurallar koyarlar. Çocuklarının hatalarından ders almalarına yardımcı olurlar. Çocuklarının başarılarını ödüllendirirler ve başarısızlıklarını desteklerler. Çocuklarına bağımsızlık ve sorumluluk vermeyi teşvik ederler. Bu özellikler, açıklayıcı otoriter ebeveynlerin çocuklarının kendine güvenen, motive ve sorumlu bireyler olma yolunda ilerlemelerine yardımcı olabilir. Bu durum, çocukların annelerinin anne bekçiliği teşvik boyutunda daha yüksek puan almasına yol açabilir.

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B engel boyut puanları negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babaların anne bekçiliği engel davranışı arasında negatif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Palancı (2021) yaptığı çalışmasında ebeveynlerin eğitim seviyesi yükseldikçe daha fazla teşvik ve engelleyici davranışlar gösterdikleri saptanmıştır. Bu bulguyu destekleyen birkaç araştırma mevcuttur. Baumrind (1968) Otoriter, otoriter olmayan ve hoşgörülü ebeveynlik tarzlarının çocukların davranışları üzerindeki

etkilerini inceleyen bu klasik çalışma, otoriter olmayan ebeveynlerin çocuklarının daha az saldırgan ve daha uyumlu olduğunu bulmuştur. Bu bulgu, açıklayıcı otoriter ebeveynlik tarzının (otoriter olmayan ve hoşgörölü arasında bir denge kuran bir tarz) engelleyici davranışları azaltmada etkili olabileceğini düşündürmektedir. Maccoby ve Martin (1983) bu meta-analiz, otoriter ebeveynlik tarzının çocuklarda içe dönüklük, kaygı ve düşük benlik saygısı gibi olumsuz sonuçlarla ilişkilendirildiğini göstermiştir. Buna karşın, otoriter olmayan ebeveynlik tarzının çocuklarda özgüven, bağımsızlık ve sosyal beceriler gibi olumlu sonuçlarla ilişkilendirildiği bulunmuştur. Bu bulgular, açıklayıcı otoriter ebeveynlik tarzının (otoriter olmayan ve hoşgörölü arasında bir denge kuran bir tarz) engelleyici davranışları azaltmada ve olumlu kişilik özelliklerini geliştirmede etkili olabileceğini düşündürmektedir. Steinberg ve ark. (1991) araştırmasında ergenlerin ebeveynleriyle olan ilişkilerinin ergenlik dönemindeki depresyon ve kaygı seviyeleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmacılar, otoriter ebeveynlerin çocuklarının depresyon ve kaygıya daha yatkın olduğunu, otoriter olmayan ebeveynlerin çocuklarının ise bu problemlere karşı daha dirençli olduğunu bulmuştur. Bu bulgular, açıklayıcı otoriter ebeveynlik tarzının (otoriter olmayan ve hoşgörölü arasında bir denge kuran bir tarz) engelleyici davranışları azaltmada ve ruhsal sağlığı geliştirmede etkili olabileceğini düşündürmektedir. Steinberg (2001) araştırmasında ebeveynlik tarzlarının ergenlerin akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmacılar, otoriter ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarının daha düşük olduğunu, otoriter olmayan ebeveynlerin çocuklarının ise daha yüksek başarı elde ettiğini bulmuştur. Bu bulgular, açıklayıcı otoriter ebeveynlik tarzının (otoriter olmayan ve hoşgörölü arasında bir denge kuran bir tarz) engelleyici davranışları azaltmada ve akademik başarıyı geliştirmede etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyut puanları arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği kontrol davranışı arasında negatif yönde ve orta ilişki olduğu belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu puanları arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyut puanlarının düştüğü saptanmıştır. Bu bulguyu destekleyen bazı araştırmalar bulunmaktadır. Baumrind (1991) otoriter, otoriter olmayan ve izin verici olmak üzere

üç ebeveynlik tarzı tanımlamıştır. Araştırmaları, otoriter ebeveynlerin çocukları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olma eğiliminde olduğunu, otoriter olmayan ebeveynlerin ise çocuklarına daha fazla özgürlük verdiğini ve onları daha az kontrol ettiğini göstermiştir. Maccoby ve Martin (1983) otoriter ebeveynlerin çocuklarının daha itaatkar ve saygılı olduğunu, ancak aynı zamanda daha bağımsız ve kendi kendine yeten olamadıklarını bulmuştur. Otoriter olmayan ebeveynlerin çocuklarının ise daha yaratıcı, özgüvenli ve bağımsız olduklarını bulmuşlardır. Baumrind (1991) otoriter ebeveynlerin çocuklarının daha fazla kaygı ve depresyon yaşadığını, otoriter olmayan ebeveynlerin çocuklarının ise daha mutlu ve sağlıklı olduğunu bulmuştur. Bu araştırmalar, açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumunun babaların annelerinin çocukları üzerinde denetim ve kısıtlama ihtiyacını azaltabileceğini ve çocukların gelişimine olumlu katkıda bulunabileceğini göstermektedir. Açıklayıcı otoriter ebeveynler, çocuklarına açık iletişim, net sınırlar ve mantıklı gerekçeler sunarak rehberlik ederler. Bu da çocukların daha sorumlu, özgüvenli ve bağımsız bireyler olmalarını sağlar.

3. *Babanın aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu ile anne bekçiliği puanları arasında bir ilişki var mıdır?*

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutum puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyut puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki bulunmuştur ($p<.05$). Çalışmada aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliği teşvik davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki olduğu belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutum puanları arttıkça anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik puanı puanlarının da arttığı ya da düştüğü saptanmıştır.

Ebeveyn tutumlarında babaların ETÖ-aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutum puanları, anne bekçiliğinde ABÖ-B engel ve ABÖ-B kontrol boyutları arasında ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Çalışmada aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliğinde engel davranışı ile anne bekçiliğinde kontrol davranışı arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir. Aşırı koruyucu ebeveynlerde anne bekçiliği teşvik davranışının olduğu söylenebilmektedir.

4. Babanın izin verici çocuk yetiştirme tutumu ile anne bekçiliği puanları arasında bir ilişki var mıdır?

Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-izin verici çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyutu puanı arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki saptanmıştır ($p<.01$). Çalışmada izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliğinde teşvik davranışı arasında negatif yönde ve düşük ilişki belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların, ETÖ-izin verici çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyutu puanı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki belirlenmiştir. Ebeveyn tutumlarında babaların ETÖ-izin verici çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B engel boyut puanı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada izin verici çocuk yetiştirme tutumu sergileyen babalar ile anne bekçiliğinde ABÖ-B engel davranışı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki belirlenmiştir.

3.2.5. Anne Bekçiliği Tutum Ölçeği (ABÖ-B) ile babanın Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasında Anlamlı Bir İlişki Var mıdır?

Dijital ebeveynlik tutumlarında babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyutu puanları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada dijital ebeveynlik tutumu sergileyen babaların dijital medyanın etkili kullanımı onaylama davranışı ve dijital medya risklerinden koruma davranışı ile anne bekçiliğinde teşvik davranışı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki belirlenmiştir. Dijital ebeveynlik tutumunda DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B teşvik boyut puanının arttığı ya da tam tersi düştüğü saptanmıştır. Dijital ebeveynlik tutumunda dijital medya risklerinden koruma davranışı puanı arttığında anne bekçiliğinde teşvik davranışının puanının düştüğü ya da arttığı söylenebilmektedir.

Dijital ebeveynlik tutumlarında babaların, DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma puanı ile anne

bekçiliğinde ABÖ-B engel boyutu puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Çalışmada dijital ebeveynlik tutumu sergileyen babaların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama davranışı ve dijital medya risklerinden koruma davranışı ile anne bekçiliğinde engel davranışı arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki belirlenmiştir. Dijital ebeveynlik tutumunda DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı arttığında anne bekçiliğinde ABÖ-B engel boyutun puanının düştüğü ya da arttığı saptanmıştır. Dijital medya risklerinden koruma puanı arttıkça engel boyut puanı ya düşmekte ya da tam tersi artmaktadır.

Dijital ebeveynlik tutumlarında babaların DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve DETÖ-dijital medya risklerinden koruma boyutu puanı ile anne bekçiliğinde ABÖ-B kontrol boyutu puanı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunamamıştır ($p>.05$). Çalışmada dijital ebeveynlik tutumu sergileyen babaların dijital medyanın etkili kullanımını onaylama davranışı ve dijital medya risklerinden koruma davranışı ile anne bekçiliğinde kontrol davranışı arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir. Keleşoğlu ve Adam (2020) yaptığı araştırmalarda babaların annelere göre dijital ihmal düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Ersoy ve Arseven (2021) yaptığı çalışmaların sonucunda dijital ebeveynlik farkındalık düzeyinin babalarda daha düşük olmasının nedenini erkeklerin dijital araçlara bağımlılıklarının yüksek olması olarak saptanmıştır (akt. Kütük, 2023).

3.2.6. Babaların Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) ile Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ) Farkındalıkları Arasındaki İlişkide Anne Bekçiliği Ölçeği (ABÖ – B) Aracı Rol Oynamakta mıdır?

Yapılan analiz sonucunda bağımsız değişken olan ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumunun bağımlı değişken olan DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama üzerindeki etkisi incelenmiş ve regresyon modelinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<.01$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı yükseldikçe DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı da yükselmiştir. ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu aracı olan ABÖ-B teşvik üzerindeki etkisi analiz edilmiş modelin anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<.01$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı yükseldikçe ABÖ-B teşvik puanı da yükselmiştir.

Bağımsız değişken olan ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile aracı değişken olan ABÖ-B teşvik, bağımlı değişken olan DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama etkisi incelenmiş olup regresyon modelinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<.01$). ETÖ-aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama arasındaki ilişkide ABÖ-B teşvik kısmi aracı değişken rolü bulunmaktadır.

Bağımsız değişken olan ETÖ-demokratik ebeveyn tutumu ile bağımsız değişken olan DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeylerine etkisinde ABÖ-B teşvik düzeyi anlamlı olmadığından aracılık bulunamamıştır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyine etkisinde ABÖ-B teşvik düzeyi anlamlı olmadığından aracı rol oynamadığı saptanmıştır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medyanın etkili kullanımını onaylama düzeyine etkisinde ABÖ-B engel düzeyi anlamlı olmadığından aracılık bulunamamıştır. ETÖ-demokratik ebeveyn tutumunun DETÖ-dijital medya risklerinden koruma düzeyine etkisinde ABÖ-B engel düzeyi anlamlı olmadığından aracılık bulunamamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin aracı rolü ele alınmıştır. Sonuçlar problem cümleleri ve alt problemler tek tek maddeler içerisinde verilmiştir.

Araştırmada ölçek puanlarının çocuğun cinsiyeti değişkenine göre bir farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu tutumunun kız çocuğu olanlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Dijital ebeveynlik becerileri ve anne bekçiliği puanlarının ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının çocuğun doğum sırasına göre bir farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların ebeveyn tutumunun, dijital ebeveynlik becerileri ve anne bekçiliği puanlarının çocuğun doğum sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının çocuğun bir günde televizyon, tablet ve bilgisayar ekranına maruz kaldığı süre değişkenine göre farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların ebeveyn tutum puanları ve dijital ebeveynlik tutum puanlarının çocukların bir günde ekran karşısında maruz kaldıkları süreye göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır. Babaların anne bekçiliği teşvik puanlarının ise, 2 saat üzerinde televizyon, tablet ve bilgisayarda zaman geçiren çocukların, 2 saat ve altında zaman geçiren çocuklara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının baba gelir düzeyine göre bir farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların ebeveyn tutumu, dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği puanlarının babanın gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babanın öğrenim düzeyi değişkenine göre bir farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu tutumunun erkek çocuğu olanlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Babaların ebeveyn tutumunda otoriter, açıklayıcı otoriter ve izin verici şımartan ebeveyn tutumları puanının öğrenim düzeyine göre farklılık saptanmamıştır. Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu

puanının öğrenim düzeyine göre farklılık gösterdiği bulgulanmıştır. Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının lisans ve üzeri öğrenim düzeyindeki babalar ile ortaokul altında öğrenim düzeyindeki babalara göre arasında anlamlı fark saptanmıştır. Babaların dijital ebeveynlik tutumlarında dijital medyanın etkili kullanımını onaylama ve dijital medya risklerinden koruma puanlarının öğrenim düzeyine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Anne bekçiliğinde engel puanının babanın öğrenim düzeyi ile arasında anlamlı bir fark bulgulanmıştır. Babaların anne bekçiliği engel puanının öğrenim düzeyleri ortaokul ve altında olan babalar ile lise ve üzeri olan babalara göre daha yüksek olduğu saptanmış. Babaların anne bekçiliği teşvik puanı ve anne bekçiliği kontrol puanının babanın öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babanın çalışma düzeyi değişkenine göre bir farklılaşma gösterip göstermediği incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının babanın çalışma durumu ile arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanının çalışma düzeyi mavi yakalı işçi, beyaz yakalı yönetici ve beyaz yakalı işçi statüsünde çalışanlara göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Babaların otoriter, izin verici şımartan ve açıklayıcı otoriter tutumu puanlarının çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Babaların dijital ebeveynlik tutumu puanlarının; dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ve dijital medya risklerinden koruma puanının çalışma düzeyine göre farklılık yaratmadığı bulgulanmıştır. Babaların anne bekçiliği puanlarında; teşvik puanı, kontrol puanı ve engel puanının çalışma durumuna göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile dijital ebeveynlik tutumu farkındalıkları arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medyayı etkili kullanımı onaylama puanı arasında bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Babaların otoriter ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile dijital ebeveynlik tutumu farkındalıkları arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların

açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır. Babaların açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile dijital ebeveynlik tutumu farkındalıkları arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır. Babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile dijital ebeveynlik tutumu farkındalıkları arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların izin verici şımartan çocuk yetiştirme tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımı onaylama puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Babaların izin verici şımartan ebeveyn tutumu puanı ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile anne bekçiliği arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; Babaların ebeveyn tutumlarında otoriter çocuk yetiştirme puanı arttığında anne bekçiliğinde teşvik puanının düştüğü saptanmıştır. Babaların otoriter çocuk yetiştirme puanı ile anne bekçiliği engel puanı arasında pozitif yönde ve orta ilişki saptanmıştır. Babaların otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği engel puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile anne bekçiliği arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme puanı ile anne bekçiliği teşvik puanı arasında pozitif yönde ve orta ilişki saptanmıştır. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği engel puanı arasında negatif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır. Babaların açıklayıcı otoriter çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği kontrol puanı arasında negatif yönde ve orta ilişki bulgulanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile anne bekçiliği arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği teşvik puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır. Babaların aşırı koruyucu çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği engel puanı ve anne bekçiliği kontrol puanı arasında ilişki saptanmamıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile anne bekçiliği arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların izin verici şımartan çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği teşvik puanı arasında negatif yönde ve düşük ilişki bulgulanmıştır. Babaların izin verici şımartan çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği kontrol puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır. Babaların izin verici şımartan çocuk yetiştirme tutumu puanı ile anne bekçiliği engel puanı arasında pozitif yönde ve düşük ilişki saptanmıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların anne bekçiliği ile dijital ebeveynlik tutumu farkındalıkları arasında bir ilişki olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ile anne bekçiliği teşvik puanı arasında ve yine dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile anne bekçiliği teşvik puanı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki saptanmıştır. Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ile anne bekçiliğinde engel puanı arasında ve yine dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile anne bekçiliği engel puanı arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki saptanmıştır. Babaların dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama puanı ile anne bekçiliği kontrol puanı ve yine dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma puanı ile anne bekçiliği kontrol puanı arasında ilişki saptanmamıştır.

Araştırmada ölçek puanlarının babaların ebeveyn tutumları ile dijital ebeveynlik tutumu ve anne bekçiliği arasında aracılık olup olmadığına göre incelendiğinde; babaların aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medyanın etkili kullanımını onaylama arasındaki ilişkide anne bekçiliği teşvik kısmi aracı değişken rolü bulunmaktadır. Babaların açıklayıcı otoriter ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik tutumu dijital medya risklerinden koruma arasındaki ilişkide anne bekçiliği teşvik düzeyi anlamlı olmadığından aracılık bulunmamaktadır. Babaların izin verici

şımartan ve otoriter ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik farkındalığı arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin değişken rolünün varsayımı sağlanamamıştır.

Bu çalışmada babaların çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekçiliğinin aracı rolü incelenmiştir.

Araştırmanın örnekleminde aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babaların dijital ebeveynlik tutumu arasındaki ilişkide anne bekçiliği kısmi aracı değişken rolü oynamaktadır. Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu sergileyen babalar dışındaki tutumlarda aracılıkta anlamlı sonuç elde edilememiştir. Ulaşılan sonuçların daha geniş kapsamlı olması için sadece baba ile sınırlı bırakılmayıp anne örnekleminde de yürütme çalışmaları yapılması önerilmektedir.

Araştırmanın sonucunda anne bekçiliği kavramının ebeveyn tutumları üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Babaların ebeveyn tutumu ile dijital ebeveynlik kavramları ve anne bekçiliğinin birlikte ele alındığı daha kapsamlı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, O., Batur, H. Z. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların değişen yüzü ve y kuşağı ile ortaya çıkan yeni çalışma tarzı: mobil yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 19.
- Akduman, G. G. ve Cantekin, D. (2020). Annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuklarının duygularını yönetme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(1), 87-92.
- Akgün, E. (2013). Yapısal aile sistemleri kuramı bağlamında ergenlik döneminde aile yapısı ve ergenlik dönemi sorunları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 53(1), 85-116.
- Akosmanoğlu, E. (2022). Okul öncesi anne psikoeğitim programının annelerin öz yeterlik algılarına ve çocukları ile iletişimine etkisinin incelenmesi. *[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]*. Maltepe Üniversitesi.
- Aktaş, G. A. (2017). Baba katılımı ve çocuk uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Anne bekçiliği ve evlilik uyumunun etkisi *[Yüksek Lisans Tezi]*). Mersin Üniversitesi.
- Aktaş, G. A. ve Aydın, A. (2017). Anne bekçiliği üzerine bir derleme. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 24(3), 283-292.
- Aktaş, G. A. ve Aydın, A. (2020). Babaların gözünden anne bekçiliği: Bir ölçek uyarlama çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10, 3565-3590.
- Aktaş, G. A. ve Duman, E. M. (2021). Genişletilmiş anne bekçiliği kavramsal modelinin anneye özgü hareketleri açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 4(8) , 217-237.
- Aktaş, G. A. ve Duman, E. M. (2021). Anne bekçiliğini etkileyen anne özelliklerinin incelenmesi. *Nesne Dergisi*, 9(22), 801-817.

- Aküzüm, C., Baran, E. ve Çelebi, S. (2022). Okul öncesi dönemde ebeveyn tutumları ile dijital oyun bağımlılığı eğilimi arasındaki ilişki. *Turkish Studies*, 17(3), 427-458.
- Altınok, M. (2017). Annelik stilleri ile okul öncesi dönem çocuklarının sosyal duygusal uyumu ve akademik benlik saygısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi (*Yüksek Lisans Tezi*). Aksaray Üniversitesi.
- Aral, N. ve Keskin, D. A. (2018). Examining 0-6 year olds 'Use of technological devices from parents' points of view. *ADDICTA: The Turkish Journal On Addictions*, 5, 317-48.
- Arslan, Ü. ve Durmaz Kandaz, U. (2004). Babaların 3-6 yaş grubundaki çocukların eğitimine bakımına katılım durumlarının psikososyal davranışlarına etkisi. 1. *Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Kongre Kitabı*, 3, 371-379.
- Ateş, M. A. ve Saltalı, N. D. (2019). KKTC'de yaşayan 5-6 yaş çocukların tablet ve cep telefonu kullanımına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 62-90.
- Austin, W.G., Fieldstone, L ve Pruett, M. K. (2013). Bench book for assessing parental gatekeeping in parenting disputes: Understanding the dynamics of gate closing and opening fort he best interests of children. *Journal of Child Custody*, 10(1), 1-16.
- Avcı, F. A. (2023). Dijital ebeveynlik farkındalığı ve ebeveyn tutumlarının çocuklarda ekran bağımlılığı ile ilişkisi (*Yüksek Lisans Tezi*). İzmir Bakırçay Üniversitesi.
- Avcı, S. Ç. ve Şatır, D. G. (2020). Yeni bir kavram: Helikopter ebeveynlik. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 163-168.
- Ayas, T. Ve Horzum, M. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.
- Aydın, B. (2002) . *Gelişim psikolojisi*. SFN Baskı.

- Aydoğdu, F. Ve Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 11(2), 569-585.
- Bağlı, M. ve Sever. A (2005). Tabulaştırılan/Tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği: Levirat ve Sororat. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2(8), 9-22.
- Balıkesir Emniyet Mődőrlőđő Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bőro Amirliği.* (Erişim Tarihi: 2021) <https://www.balikesir.pol.tr/kar-kureyici-ebeveynler>, (01.10.2021).
- Başeğmez, B. İ. (2023). Annelerin bekçilik davranışları ile çocuklarının sosyal yetkinlik, problemli davranış ve duygu dőzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi [*Yőksek Lisans Tezi*]. Balıkesir Őniversitesi.
- Baumrind, D. (1968). Authoritarian vs authoritative parental control. *Adolescence*, 3(11), 255-272.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56-95.
- Baykul, Y. (2010). *Eğitimde őlme ve değerlendirme*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Belli, M., Akcay, N. ve Bal, Y, H. (2021). Geçmişten gőnőmőze değişen babalık rolő ve ocuk gelişimine katkıları. *Celal Bayar Őniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitősi Dergisi*, 8 (2), 366-371.
- Beyaz, E. (2020). Helikopter ebeveynlik, M. Dalkı (Ed). *Scientific Developments for Health and Life Sciences*. içinde. Gece Kitaplığı, 587-601.
- Cabrera, N., Fitzgerald, H. E., Bradley, R. H. ve Roggman, L. (2007). Modeling the dynamics of paternal influences on children over the life course. *Applied Development Science*, 11(4), 185-189.
- Çağdaş, A. (2012). *Anne-baba-ocuk iletişimi*. Eğiten Kitap.

- Çakır, H. (2013). Bilgisayar oyunlarına ilişkin ailelerin görüşleri ve öğrenci üzerindeki etkilerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 138-150.
- Çakmak, K. ve Kaplan, N. (2015). Çocuk yetiştirme tarzları anne-baba tutumları. *Aydın İl Emniyet Müdürlüğü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Büro Amirliği*. Aydın.
- Çalışkan, Ö., ve Özbay, F. (2015). 12-14 Yaş aralığında ilköğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı eksenli yabancılaşma ve anne baba tutumları: Düzce ili örneği. *Journal of International Social Research*, 8(39). 441-458.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Demir, E. K. ve Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ), *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 15-25.
- Demirutku, K. (2017). Değerlerin edinilmesinde ailenin rolü, aile eğitim programı. *Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı*, 201.
- Dönmez, D. (2019). Yeni nesil ebeveynlik ve sosyal medya bağlamında blogger anneler. *(Yüksek Lisans Tezi)*. İstanbul Üniversitesi.
- Dursun, C. (2021). Helikopter ebeveynin yeni nesil çocukları, N. Çetin, Ö. Şen ve Ö. Mecek (Ed). *Sanat ve Sosyal Bilimler Sempozyumu Tam Metin Bildiriler Kitabı* içinde. Paradigma Akademi, 369-388.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk ve genç ana babalar*. Bilgi yayınevi.
- Erdoğan, A. (2004). Çocuğun psikososyal gelişiminde babanın rolü. *Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 42(4), 147-153.
- Erkan, S. ve Toran, M. (2004). Alt sosyo-ekonomik düzey annelerin çocuklarını kabul ve reddetme davranışlarının incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 91-97.

- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*, (10a ed). Pearson.
- Gökler, R. ve Atamtürk, E. (2021). Ebeveynlik rollerindeki değişim. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 151-177.
- Grolnick, W. S. ve Ryan, R. M. (1990). Self-perceptions, motivation, and adjustment in children with learning disabilities: A multiple group comparison stud. *Journal of Learning Disabilities*, 23(3), 177-184.
- Grolnick, W. S. (2009). The role of parents in facilitating autonomous self-regulation for education. *Theory and Research in Education*, 7, 164-173.
- Güngör, D. ve Sümer, N. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-58.
- Gürşimşek, I., Kefi, S. ve Girgin, G. (2007). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191.
- Haktanır, G., Baran, G. ve Alisinanoğlu, F. (1998). Çalışan annelerin çocuk yetiştirme tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 22(109).
- Hayes, A. F. (2012). PROCESS: A versatile computational tool for observed variable mediation, moderation, and conditional process modeling (White paper). <http://www.afhayes.com/public/process2012pdf>.
- Karabulut, H. ve Şendil, G. (2017). Annelik bekçiliği ölçeğinin (ABÖ) Türkçe'ye uyarlanması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (61), 686-699.
- Karadeniz, G. (2018). Ebeveyn çocuk yetiştirme tutumları: Erişilebilir annelik ve duyarlı babalık, N. Oktik ve H. Ü. Reşitoğlu (Ed). *Aileyi Anlamak: Disiplinler Arası Yaklaşım* içinde. Nobel Akademik Yayıncılık, 294-320.

- Karadeniz, G. (2019). Genç yetişkin erkeklerin algıladıkları baba tutumları ile bireyleşme arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın düzenleyici rolü (*Doktora Tezi*). Maltepe Üniversitesi.
- Karadeniz, G. (2021). Farklı yaşam evrelerinde algılanan babalık stiline yansımaları, B. Varışlı ve N. Oktik (Ed). *Yaşam Evrelerini Anlamak* içinde. Pegem Akademi Yayıncılık, 365-387.
- Karadeniz, G. (2022). Genç yetişkin erkeklerin “baba” kavramını değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(6), 119-144.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, G. İ., Bayraktar D. M. ve Yılmaz, Ö. (2018). Dijital ebeveynlik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 149-173.
- Kaynaşlı İlkokulu. https://kaynasliilkokulu.meb.k12.tr/icerikler/kar-kureyici-ebeveynlik-nedir_10567980.html.com (29.12.2020).
- Keleşoğlu, F. ve Adam Karduz, F. F. (2020). Covid-19 sürecinde dijital ebeveynlik ile anne-baba stresi arasında yordayıcı ilişkiler. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 7(2), 70-102.
- Kılıç, H.G. (2007). Bazı demografik değişkenler ve anne baba tutumlarına göre madde bağımlısı bireylerin anne baba bağılıklarını ilişkisinin incelenmesi [*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*]. Çukurova Üniversitesi.
- Konaş, Z. Ş. (2021). Dijital hikaye geliştirme etkinliklerinin ebeveynlerin dijital ebeveynlik ve teknoloji kullanım tutumlarına etkisinin incelenmesi [*Yüksek Lisans Tezi*]. Bartın Üniversitesi.
- Kurşun, G. (2019). Baba katılımı ve anne bekçiliği davranışının algılanan baba kabul-reddi ile ilişkisinin incelenmesi [*Yüksek Lisans Tezi*]. Maltepe Üniversitesi.

- Kütük, H. (2023). 7-11 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıklarının ve çocuklarındaki internet bağımlılığının aile uyumuna etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi.
- Leo, P. (2017). *Çocuklarla el ele ebeveynlik: Tehdit, zorlama ve baskı yerine gönül bağı, korku yerine sevgi ile ebeveynlik*, Çev. Ayla Yasa, 3. Baskı. Gün Yayıncılık.
- Maccoby, E. E. ve Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. içinde Mussen, P. H. (edt.) ve Heatherington, E. M. (Vol. edt.), *Handbook of Child Psychology: Vol. 4. Socialization, Personality, and Social Development*, Wiley.
- Manap, A. (2020). Anne babalarda dijital ebeveynlik farkındalığının incelenmesi [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Manap, A. ve Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının çeşitli değişkenler, aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığı açısından incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 141-156.
- Nohutçu, T. (2024). 6 yaşında çocuğu olan annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide annenin gerçekçi olmayan iyimserliğinin aracı rolü [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Palancı, S. (2021). Okulöncesi dönem çocuğu olan annelerin çocukların duygularına ilişkin inançlar ile anne bekçiliği arasındaki ilişki [Yüksek Lisans Tezi]. KTO Karatay Üniversitesi.
- Pallant, J. (2007). SPSS survival manual: *A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows* (Version 12) 2nd ed. Open University.
- Park, Y. J. (2011). Digital literacy and privacy behavior online. *Communication Research*, 40(2), 215–236.
- Pekkarakaş, E. (2010). 3-6 yaş çocukların babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Pleck, Joseph H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of father in child development* (pp.58-93). Wiley.
- Resmi Gazete (2011). Bazı alacakların yeniden yapılandırılması ile sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanunu ve diğer bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun, 25 Şubat. Md.106.
- Saçan, S., Metin, Ş., ve Millici, M. (2016). Okul öncesi çocuğa sahip ebeveynlerin medya okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 10, 37-56.
- Sayan, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 5(13), 67-83.
- Sert, E. (2023). Babaların annelik bekkçiliğı algıları ile katılım düzeyleri ve 48-66 aylık çocukların özbakım becerileri arasındaki ilişki [*Yüksek Lisans Tezi*]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Seydoğulları, S. Ü. (2008). Demokratik ve otoriter ana baba tutumlarının lisede öğrenim gören öğrencilerin ahlaki yargı yeteneğine etkisi [*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*]. Sakarya Üniversitesi.
- Sımsıkı, H. ve Şendil, G. (2014). Baba katılım ölçeğinin (BAKÖ) geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 104-123.
- Söğüt, F. (2020). Dijital ebeveynlerin dijital oyunlar ve şiddet ilişkisine yönelik algıları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 51, 79- 100.
- Sönmez, A. (2021). Baba destek programına katılım sağlayan babaların baba katılım rollerinin incelenmesi [*Yüksek Lisans Tezi*]. Kocaeli Üniversitesi.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Mounts, N. S. ve Dornbusch, S. M. (1991). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 62(5), 1049-1065.

- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Dornbusch, S. M. ve Darling, N. (1992). Impact of parenting practices on adolescent achievement: Authoritative parenting, school involvement, and encouragement to succeed. *Child Development*, 63(5), 1266-1281.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Mounts, N. S., Dornbusch, S. M. ve Darling, N. (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent and neglectful families. *Child Development*, 65, 754-770.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Adolescent-parent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence*, 1(11), 1-19.
- Şahin, H. ve Demiriz, S. (2014). Beş altı yaşında çocuğu olan babaların, babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181(181), 273-94.
- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31-48.
- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2015). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerinde kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 8(4), 240-246.
- Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2006). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Snell, W.E., Overbey, G.S. ve Brewer, A.L. (2005). Parenting perfectionism and the parenting role. *Personality and Individual Differences*, 39, 613-624.
- Şimşek, O. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş*. Ekinoks.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson.
- Taşkın, N. (2011). Çocukların gelişiminde katkıları unutulmalar: Babalar. *Eğitime Bakış Dergisi*, 7(20), 43-47.

- Tezel, Ş. F. ve Özbey, S. (2009) Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi, *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve araştırma Dergisi*, 17 (17), 30-39.
- Tuzcuoğlu, N. (2004) . Bir aile olmak, anne-baba olmanın altın kuralları. Morpa Kültür Yayınları.
- Tuna, İ. (2018). Annenin bağlanma stili ile çocuk yetiştirme tutumu ilişkisinin incelenmesi [*Yüksek Lisans Tezi*]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Tükel, İ. P. (2018). Y kuşağı temsilcilerinin aile algıları üzerine bir analiz. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 13(1), 23-39.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2013). 06-15 Yaş grubu çocuklarda bilişim teknolojileri kullanımı ve medya. *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*, 15866. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*, (1982), Md.41.
- Türk Dil Kurumu* (2023). <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 01.03.2023).
- Uğur, S. B. (2018). Geçmişten günümüze şekillenen çocukluk algısı ve çocuk yetiştirme pratikleri. *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 45, 227-247.
- Ulu, S. (2003). Attitudes toward marital violence: Individual and situational factors (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Uludağlı, N. P. (2017). Baba katılımında etkili faktörler ve baba katılımının baba, anne ve çocuk açısından yararları. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(39), 70-88.
- Uzun, H. ve Baran, G. (2019). Babaların okul öncesi dönemdeki çocuklarıyla ilişkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-60.
- Üstün, E. Y. (2013). Etkili aile-okul-toplum ilişkileri, Temel, F. (Ed.). *Aile Eğitimi Ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları* içinde. Anı Yayıncılık, 230-244.

- Varol, Ş. N. (2022). 60-72 Aylık çocukların prososyal davranışları ile babaların anne bekçiliği algılarının baba katılımı açısından incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yanardağ, M. Z, ve Özmete, E. (2016). Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: Kadın ve erkek olmanın değeri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91-107.
- Yaprak, B. (2007). İlköğretim öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumunun diskriminant analiziyle belirlenmesi ve benlik saygısı ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi üzerine bir uygulama [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Yavuzer, H. (1990). *Çocuk ve suç*. Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2001). Yaygın Ana-Baba Tutumları, *Ana Baba Okulu* içinde, Remzi Kitabevi, 116-31.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk psikolojisi*. Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yılmayan, E. (2017). Parent's attitudes towards the use of digital media among preschoolers [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Yazıcı, Z.N., Özcan, E.N. (2021). Annelerdeki teknoloji bağımlılığı düzeyi ile dijital ebeveynlik düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(1), 15-28.
- Oskay, T. (2020). *Pozitif ebeveynlik*. Destek Yayınları.
- Yay, M. (2019). *Dijital ebevenlik* (2. Baskı). Yeşilay Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (1989). Kişilik gelişiminde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma. *Aile ve Toplum*, 1(3)16.
- Yılmaz, H. (2018). Türk, Kırgız ve Rus ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları: Kültürler arası karşılaştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 613-635.

Yurdakul, I. K., Dönmez, O., Yaman, F. ve Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.

Yücedağ, Ş. (1994). Ergenlik dönemi problemleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişki. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Marmara Üniversitesi.

EKLER

EK 1: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

Sayın Katılımcı;

Sizi İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans Programı kapsamında, Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Karadeniz danışmanlığında yürütülen "6 yaş çocuğu olan babaların, çocuk yetiştirme tutumları ile dijital ebeveynlik farkındalıkları arasındaki ilişkide anne bekleliğinin aracı rolü" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. **Araştırma, okul öncesi çocuğu olan, evli ve birlikte yaşayan anne babalara açıktır.** Bu araştırmada bazı soruları anne ve babanın cevaplandırması gerekmektedir.

Araştırmada sizden tahminen 15 (onbeş) dakika sürecek 3 (üç) adet ölçek formu doldurmanız beklenmektedir. Çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz ve içtenlikle doldurmanızdır. Lütfen her soru için size en uygun gelen cevabı seçiniz. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir.

Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler yazılacak olan makalede kullanılacaktır. Görüşme sonunda, bu çalışmayla ilgili sorularınız var ise cevaplanacaktır.

İstanbul Kent Üniversitesi, 21.10.2022 tarihli Etik Kurul izni olan bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip tamamlayamayacağımı biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını

- ☐ Kabul ediyorum.
- ☐ Kabul etmiyorum.

EK 2: Sosyo-demografik Bilgi Formu

Bu kısmı sadece baba dolduracaktır.

Yaş

☐

En son mezun olduğunuz okul

- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul/ İlköğretim
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite/ ön lisans
- ☐ Üniversite/ lisans
- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora

Çalışıyor musunuz ?

- ☐ Evet, beyaz yakalı yönetici
- ☐ Evet, beyaz yakalı çalışan
- ☐ Evet, mavi yakalı işçi
- ☐ Hayır

Gelir düzeyi

- ☐ Geliri giderinden az
- ☐ Geliri giderine denk
- ☐ Geliri giderinden çok

Kaç çocuğunuz var?

☐

Bu anketi hangi çocuğunuzu düşünerek dolduruyorsunuz?

- ☐ 1.Çocuğum
- ☐ 2. Çocuğum
- ☐ 3. Çocuğum
- ☐ 4. Çocuğum

Araştırmaya kattığınız çocuğunuzun cinsiyeti

- ☐ Kız
- ☐ Erkek

Çocuğunuz günde kaç saat televizyon, tablet ya da bilgisayarda zaman geçirir?

- ☐ Yarım saatten az
- ☐ Yarım saat ile 1 saat arası
- ☐ 1-2 saat arası
- ☐ 2 saatten fazla

Sosyodemografik Bilgi Formu

Bu kısmı sadece anne dolduracaktır.

Yaş

- ☐

Eğitim durumu

- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul/ İlköğretim
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite/ ön lisans
- ☐ Üniversite/ lisans
- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora

Çalışıyor musunuz?

- ☐ Evet, beyaz yakalı yönetici
- ☐ Evet, beyaz yakalı çalışan
- ☐ Evet, mavi yakalı işçi
- ☐ Hayır

Gelir düzeyi

- ☐ Geliri giderinden az
- ☐ Geliri giderine denk
- ☐ Geliri giderinden çok

Kaç çocuğunuz var?

- ☐

EK 3: Ebeveyn Tutum Ölçeği

Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ)

Bu kısmı sadece baba dolduracaktır.

		5	4	3	2	1
	CÜMLELER	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiçbir zaman böyle değildir
1	Ben bir başkasıyla konuşurken çocuğumun araya girmesine izin veririm.					
10	Çocuğumun iyi ve kötü davranışı karşısında neler hissettiğimi ona açıklarım.					
12	Çocuğuma karşı koruyucu davranırım.					
45	Çocuğumu yapabileceğinden fazlasını yapması için zorlarım.					

EK 4: Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği

Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği (DETÖ)

Bu kısmı sadece baba dolduracaktır.

Araştırma için, bütün soruların cevaplandırılması çok önemlidir. Bu nedenle, bazı ifadeler size benzer gelse de lütfen hepsini mutlaka cevaplandırınız. 6 yaş arasında birden fazla çocuğunuz varsa, lütfen soruları çocuklardan sadece birisi için cevaplandırınız.

		5	4	3	2	1
		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Çocuğumun teknolojik araçları kullanma becerilerini artırması beni memnun eder.					
3	Çocuğumun teknolojik araçları kullanma becerilerine sahip olmasının, geleceği için gerekli olduğunu düşünürüm.					
12	Teknolojik araçları, ödevleri dışında kullanmasının çocuğumun okul başarısını olumsuz etkilediğini düşünüyorum.					

Ek 5: Anne Bekçiliği Ölçeği-Baba Formu

Anne Bekçiliği Ölçeği- Baba Formu (ABÖ-B)

Bu kısmı sadece baba dolduracaktır.

Araştırma için, bütün soruların cevaplandırılması çok önemlidir. Bu nedenle, bazı ifadeler size benzer gelse de lütfen hepsini mutlaka cevaplandırınız.

Puhlman ve Pasley (2013, 2017)							
	ASLA	ÇOK NADİR	NADİREN	BAZEN	ÇOĞU ZAMAN	HER ZAMAN	
	0	1	2	3	4	5	
1.Eşim çocukla oyun oynama tarzımı destekler.							
10. Eğer eşim hoşlanmadığı bir şey yaptığımı görürse, çocukla kurduğum etkileşimi durdurur.							
20. Çocukla etkileşime girdiğimde eşim alaycı yorumlar yapar.							
42. Anne babalığa ilişkin kararlarımı çürütmeye çalışır.							

ÖZ GEÇMİŞ

Pelin DOĞUKAN, ilköğretim, lise ve üniversite öğrenimini İstanbul'da tamamlamıştır. 2013 yılında Atatürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü'nden Okul 3.'sü olarak mezun olmuştur. 2017 yılında İstanbul Esenyurt Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Gelişimi bölümünden onur öğrencisi olarak lisansını tamamlamıştır. Lisans öğrenimi sürecinde Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi İnfaz Kurumu'nda bulunan Adalet Anaokulu, Tohum Otizm, Avrupa Koleji, Beylikdüzü Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi Okulu ve Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde stajyer olarak görevler almıştır. 2017-2018 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon Eğitimi almış, Bakırköy Kız Teknik ve Meslek Lisesi'nde staj yaparak eğitimini tamamlamıştır. 2018 yılında Biruni Üniversitesi'nde süpervizyon eğitimleri de alarak Aile Danışmanlığı Eğitimi'ni tamamlamıştır. Mavi İlmek Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nde Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi, ABA (Uygulayıcı Davranış Analizi) Terapisti olarak çalışmış daha sonra Uzman Öğretici Sertifikası almıştır. 2021 yılında İstanbul Kent Üniversitesi Çocuk Gelişimi tezli yüksek lisans programına kabul almıştır.